

AVANTPROJECTE DE LLEI

del Llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família

SUMARI

EXPOSICIÓ DE MOTIUS.....	13
ARTICLE ÚNIC	27
LLIBRE SEGON.....	27
LA PERSONA I LA FAMÍLIA	27
TÍTOL 1.....	27
LA PERSONA FÍSICA	27
CAPÍTOL 1	27
PERSONALITAT CIVIL I CAPACITAT.....	27
ARTICLE 211-1. PERSONALITAT CIVIL	28
ARTICLE 211-2. COMMORIÈNCIA	28
ARTICLE 211-3. CAPACITAT	28
ARTICLE 211-4. MAJORIA D'EDAT	28
ARTICLE 211-5. MINORIA D'EDAT	28
ARTICLE 211-6. INTERÈS SUPERIOR DEL MENOR	28
ARTICLE 211-7. EMANCIPACIÓ	28
ARTICLE 211-8. FORMES D'EMANCIPACIÓ	28
ARTICLE 211-9. EMANCIPACIÓ PER CONSENTIMENT	29
ARTICLE 211-10. EMANCIPACIÓ PER RESOLUCIÓ JUDICIAL	29
ARTICLE 211-11. VIDA INDEPENDENT DEL MENOR	29
ARTICLE 211-12. ACTES QUE REQUEREIXEN COMPLEMENT DE CAPACITAT	29
ARTICLE 211-13. MANCA D'ATORGAMENT DEL COMPLEMENT DE CAPACITAT	29
CAPÍTOL 2	29
AUTONOMIA DE LA PERSONA EN L'ÀMBIT DE LA SALUT.....	29
SECCIÓ 1	29
TRACTAMENTS MÈDICS.....	29
ARTICLE 212-1. DRET A LA INFORMACIÓ SOBRE LA SALUT.....	29
ARTICLE 212-2. CONSENTIMENT INFORMAT	30
ARTICLE 212-3. DOCUMENT DE VOLUNTATS ANTICIPADES.....	30
SECCIÓ 2	30
INTERNAMENTS.....	30

ARTICLE 212-4. INTERNAMENT.....	30
ARTICLE 212-5. INTERNAMENT URGENT.....	31
ARTICLE 212-6. CANVI DE CIRCUMSTÀNCIES EN L'INTERNAMENT VOLUNTARI	31
TÍTOL 2.....	31
INSTITUCIONS DE PROTECCIÓ DE LA PERSONA	31
CAPÍTOL 1.....	31
DISPOSICIONS COMUNES	31
ARTICLE 221-1. FUNCIO DE PROTECCIÓ	31
ARTICLE 221-2. DEURE D'EXERCICI.....	31
ARTICLE 221-3. GRATUÏTAT	31
ARTICLE 221-4. OBLIGACIÓ D'INFORMAR I ESCOLTAR LA PERSONA PROTEGIDA.....	31
ARTICLE 221-5. MESURES DE CONTROL.....	32
ARTICLE 221-6. MESURES DE CONTROL ECONÒMIC	32
CAPÍTOL 2.....	32
LA TUTELA.....	32
SECCIÓ 1	32
DISPOSICIONS GENERALS	32
ARTICLE 222-1. PERSONES QUE S'HAN DE POSAR EN TUTELA	32
ARTICLE 222-2. FORMES DE DELACIÓ	33
SECCIÓ 2	33
DELACIÓ VOLUNTÀRIA.....	33
ARTICLE 222-3. DELACIONS FETES PER UN MATEIX	33
ARTICLE 222-4. TUTELA DEFERIDA PELS TITULARS DE LA POTESTAT PARENTAL	33
ARTICLE 222-5. CONCURRÈNCIA DE NOMENAMENTS O D'EXCLUSIONS.....	33
ARTICLE 222-6. SUBSTITUTS.....	33
ARTICLE 222-7. INSCRIPCIÓ	33
ARTICLE 222-8. NOMENAMENT	34
SECCIÓ 3	34
DELACIÓ JUDICIAL.....	34
ARTICLE 222-9. ORDRE DE LA DELACIÓ.....	34
ARTICLE 222-10. TUTELA DE GERMANS.....	34
ARTICLE 222-11. SEPARACIÓ DE L'ADMINISTRACIÓ PATRIMONIAL.....	34
ARTICLE 222-12. REMUNERACIÓ	35
SECCIÓ 4	35
CONSTITUCIÓ I EXERCICI	35
ARTICLE 222-13. PERSONES OBLIGADES A PROMOURE'N LA CONSTITUCIÓ.....	35
ARTICLE 222-14. APTITUD PER A EXERCIR CÀRRECS TUTELARS	35
ARTICLE 222-15. TUTELA PER PERSONES JURÍDIQUES.....	35
ARTICLE 222-16. EXCLUSIÓ PER CONFLICTE D'INTERESSOS.....	36
ARTICLE 222-17. EXCUSES	36
ARTICLE 222-18. AL·LEGACIÓ I ACCEPTACIÓ DE L'EXCUSA.....	36
ARTICLE 222-19. CAUCIÓ	36
ARTICLE 222-20. INVENTARI	36
ARTICLE 222-21. CONTINGUT DE L'INVENTARI	36
ARTICLE 222-22. DIPÒSIT DE VALORS I OBJECTES PRECIOSOS.....	37
ARTICLE 222-23. DESPESES	37

ARTICLE 222-24. NOMBRE DE TITULARS	37
ARTICLE 222-25. TUTELA CONJUNTA	37
ARTICLE 222-26. DISTRIBUCIÓ DE FUNCIONS ENTRE TUTOR I ADMINISTRADOR.....	37
ARTICLE 222-27. DESACORDS	37
ARTICLE 222-28. CONFLICTE D'INTERESSOS	37
ARTICLE 222-29. CESSAMENT D'UN TUTOR.....	37
ARTICLE 222-30. COMPTES ANUALS.....	38
ARTICLE 222-31. CONTINGUT DELS COMPTES ANUALS.....	38
ARTICLE 222-32. CAUSES DE REMOCIÓ	38
ARTICLE 222-33. NOMENAMENT DE NOU CÀRREC TUTELAR.....	38
SECCIÓ 5.....	38
CONTINGUT DE LA TUTELA.....	39
ARTICLE 222-34. DEURE DE CURA I DE PROCURAR ALIMENTS	39
ARTICLE 222-35. RELACIÓ PERSONAL	39
ARTICLE 222-36. DEURE D'EDUCACIÓ.....	39
ARTICLE 222-37. DEURES RESPECTE DE LA PERSONA INCAPACITADA	39
ARTICLE 222-38. LLOC DE RESIDÈNCIA I DOMICILI	39
ARTICLE 222-39. ADMINISTRACIÓ DELS BÉNS	39
ARTICLE 222-40. BÉNS SUBJECTES A ADMINISTRACIÓ ESPECIAL	40
ARTICLE 222-41. ADMINISTRACIÓ PER LA PERSONA TUTELADA	40
ARTICLE 222-42. ACTES QUE REQUEREIXEN AUTORITZACIÓ JUDICIAL	40
ARTICLE 222-43. AUTORITZACIÓ JUDICIAL	40
ARTICLE 222-44. DENEGACIÓ DE LA RENÚNCIA D'ADQUISICIONS GRATUÏTES	41
ARTICLE 222-45. ACTES REALITZATS PEL TUTOR, O PER L' APODERAT ESPECIALMENT DESIGNAT, SENSE AUTORITZACIÓ JUDICIAL.....	41
ARTICLE 222-46. REPRESENTACIÓ LEGAL	41
SECCIÓ 6.....	41
EXTINCIÓ	41
ARTICLE 222-47. CAUSES D'EXTINCIÓ.....	41
ARTICLE 222-48. RENDICIÓ FINAL DE COMPTES	42
ARTICLE 222-49. RENDICIÓ DE COMPTES PER CESSAMENT EN EL CÀRREC	42
ARTICLE 222-50. APROVACIÓ DELS COMPTES	42
ARTICLE 222-51. MERITACIÓ D'INTERÈS.....	42
ARTICLE 222-52. DESAPROVACIÓ DELS COMPTES	42
CAPÍTOL 3	42
LA CURATELA.....	42
ARTICLE 223-1. CASOS DE CURATELA	43
ARTICLE 223-2. CONSTITUCIÓ.....	43
ARTICLE 223-3. PREEXISTÈNCIA DE TUTELA.....	43
ARTICLE 223-4. CONTINGUT.....	43
ARTICLE 223-5. CURATELA DELS MENORS EMANCIPATS	43
ARTICLE 223-6. CURATELA DE LES PERSONES INCAPACITADES	43
ARTICLE 223-7. CONFLICTE D'INTERESSOS	43
ARTICLE 223-8. MANCA DE COMPLEMENT DE CAPACITAT	43
ARTICLE 223-9. EXTINCIÓ	43
ARTICLE 223-10. RÈGIM JURÍDIC	44
CAPÍTOL 4	44
EL DEFENSOR JUDICIAL	44
ARTICLE 224-1. DEFENSOR JUDICIAL.....	44
ARTICLE 224-2. NOMENAMENT	44
ARTICLE 224-3. ACTUACIÓ.....	44
ARTICLE 224-4. INEFICÀCIA DELS ACTES EN CAS DE CONFLICTE D'INTERESSOS	44
ARTICLE 224-5. RÈGIM JURÍDIC	44

CAPÍTOL 5.....	44
LA GUARDA DE FET	45
ARTICLE 225-1. GUARDADOR DE FET.....	45
ARTICLE 225-2. OBLIGACIÓ DE COMUNICAR LA GUARDA.....	45
ARTICLE 225-3. FUNCIONS DEL GUARDADOR.....	45
ARTICLE 225-4. INDEMNITZACIÓ	45
ARTICLE 225-5. EXTINCIÓ	45
CAPÍTOL 6.....	45
L'ASSISTÈNCIA	45
ARTICLE 226-1. NOMENAMENT D'ASSISTENT	45
ARTICLE 226-2. CONTINGUT DE L'ASSISTÈNCIA	46
ARTICLE 226-3. ANUL·LABILITAT DELS ACTES DE LA PERSONA PROTEGIDA	46
ARTICLE 226-4. MODIFICACIÓ DE L'ASSISTÈNCIA.....	46
ARTICLE 226-5. EXTINCIÓ DE L'ASSISTÈNCIA	46
ARTICLE 226-6. RÈGIM JURÍDIC	46
ARTICLE 226-7. PUBLICITAT REGISTRAL.....	46
CAPÍTOL 7.....	47
PROTECCIÓ PATRIMONIAL DE LA PERSONA DISCAPACITADA O DEPENDENT	47
ARTICLE 227-1. PERSONES BENEFICIÀRIES	47
ARTICLE 227-2. PATRIMONI PROTEGIT.....	47
ARTICLE 227-3. CONSTITUCIÓ	47
ARTICLE 227-4. ADMINISTRACIÓ DEL PATRIMONI PROTEGIT	48
ARTICLE 227-5. MESURES DE CONTROL DE L'ADMINISTRACIÓ	48
ARTICLE 227-6. RENDICIÓ DE COMPTES.....	48
ARTICLE 227-7. EXTINCIÓ	48
ARTICLE 227-8. ROMANENT	49
ARTICLE 227-9. PUBLICITAT REGISTRAL.....	49
CAPÍTOL 8.....	49
LA PROTECCIÓ DELS MENORS DESEMPARATS	49
ARTICLE 228-1. MENORS DESEMPARATS	49
ARTICLE 228-2. DECLARACIÓ DE DESEMPARAMENT.....	49
ARTICLE 228-3. EFECTES DE LA DECLARACIÓ DE DESEMPARAMENT.....	49
ARTICLE 228-4. DADES BIOGENÈTIQUES.....	50
ARTICLE 228-5. CANVI DE CIRCUMSTÀNCIES.....	50
ARTICLE 228-6. GUARDA PER L'ENTITAT PÚBLICA	50
ARTICLE 228-7. MESURES DE PROTECCIÓ	50
ARTICLE 228-8. RÈGIM DE RELACIÓ I VISITES	50
TÍTOL 3.....	50
LA FAMÍLIA	50
CAPÍTOL 1.....	50
ABAST DE LA INSTITUCIÓ FAMILIAR.....	50
ARTICLE 231-1 LA HETEROGENEÏTAT DEL FET FAMILIAR.....	50
SECCIÓ 1	51
EL MATRIMONI: DISPOSICIONS GENERALS I EFECTES	51
ARTICLE 231-2. MATRIMONI	51
ARTICLE 231-3. DOMICILI FAMILIAR	51

ARTICLE 231-4. DIRECCIÓ DE LA FAMÍLIA	51
ARTICLE 231-5. DESPESES FAMILIARS	51
ARTICLE 231-6. CONTRIBUCIÓ A LES DESPESES FAMILIARS	52
ARTICLE 231-7. DEURE D'INFORMACIÓ RECÍPROCA	52
ARTICLE 231-8. RESPONSABILITAT PER DESPESES FAMILIARS	52
ARTICLE 231-9. DISPOSICIÓ DE L'HABITATGE FAMILIAR	52
SECCIÓ 2	52
RELACIONS ECONÒMIQUES ENTRE ELS CÒNJUGES	52
SUBSECCIÓ 1	52
DISPOSICIONS GENERALS	52
ARTICLE 231-10. RÈGIM ECONÒMIC DEL MATRIMONI.....	52
ARTICLE 231-11. LLIBERTAT DE CONTRACTACIÓ	53
ARTICLE 231-12. PRESUMPCIÓ DE DONACIÓ.....	53
ARTICLE 231-13. COMPTES INDISTINTS	53
ARTICLE 231-14. DONACIONS FORA DE CAPÍTOLS	53
SUBSECCIÓ 2	53
ADQUISICIONS ONEROSSES AMB PACTE DE SUPERVIVÈNCIA.....	53
ARTICLE 231-15. RÈGIM DELS BÉNS	53
ARTICLE 231-16. INCOMPATIBILITAT AMB L'HERETAMENT	53
ARTICLE 231-17. EMBARGAMENT I CONCURS.....	53
ARTICLE 231-18. EXTINCIÓ	54
SECCIÓ 3.....	54
ELS CAPÍTOLS MATRIMONIALS	54
ARTICLE 231-19. CONTINGUT.....	54
ARTICLE 231-20. PACTES EN PREVISIÓ D'UNA RUPTURA MATRIMONIAL.....	54
ARTICLE 231-21. CAPACITAT	55
ARTICLE 231-22. FORMA I INSCRIPCIÓ.....	55
ARTICLE 231-23. MODIFICACIÓ.....	55
ARTICLE 231-24. DRETS ADQUIRITS	55
ARTICLE 231-25. DONACIONS	55
ARTICLE 231-26. INEFICÀCIA PER NUL·LITAT, SEPARACIÓ JUDICIAL O DIVORCI.....	55
SECCIÓ 4.....	55
LES DONACIONS PER RAÓ DE MATRIMONI ATORGADES FORA DE CAPÍTOLS MATRIMONIALS	55
ARTICLE 231-27. RÈGIM.....	55
ARTICLE 231-28. DONACIONS CONDICIONALS, MODALS I DE BÉNS GRAVATS	55
ARTICLE 231-29. REVOCACIÓ.....	56
SECCIÓ 5.....	56
ELS DRETS VIDUALS FAMILIARS	56
ARTICLE 231-30. DRET AL PARAMENT DE L'HABITATGE	56
ARTICLE 231-31. ANY DE VIDUÏTAT	56
CAPÍTOL 2	56
RÈGIMS ECONÒMICS MATRIMONIALS.....	56
SECCIÓ 1	56

EL RÈGIM DE SEPARACIÓ DE BÉNS.....	56
ARTICLE 232-1. CONTINGUT	56
ARTICLE 232-2. BÉNS PROPIS.....	56
ARTICLE 232-3. ADQUISICIONS ONEROSES.....	56
ARTICLE 232-4. TITULARITATS DUBTOSES.....	57
ARTICLE 232-5. COMPENSACIÓ PER RAÓ DE TREBALL	57
ARTICLE 232-6. REGLES DE CàLCUL	57
ARTICLE 232-7. PACTES SOBRE LA COMPENSACIÓ	57
ARTICLE 232-8. FORMA DE PAGAMENT DE LA COMPENSACIÓ	58
ARTICLE 232-9. ACTES EN PERJUDICI DEL DRET A LA COMPENSACIÓ	58
ARTICLE 232-10. COMPATIBILITAT	58
ARTICLE 232-11. EXERCICI DEL DRET A LA COMPENSACIÓ	58
ARTICLE 232-12. DIVISIÓ DELS BÉNS EN COMUNITAT ORDINÀRIA INDIVISA	58
SECCIÓ 2	58
EL RÈGIM DE PARTICIPACIÓ	58
SUBSECCIÓ 1.....	58
DISPOSICIONS GENERALS	58
ARTICLE 232-13. CONTINGUT	58
ARTICLE 232-14. INVENTARI	59
ARTICLE 232-15. PACTES SOBRE L'ABAST DE LA PARTICIPACIÓ	59
ARTICLE 232-16. EXTINCIÓ	59
ARTICLE 232-17. RETROACCIÓ DELS EFECTES DE L'EXTINCIÓ	59
SUBSECCIÓ 2.....	59
LA LIQUIDACIÓ DEL RÈGIM	59
ARTICLE 232-18. INICI DE LA LIQUIDACIÓ	59
ARTICLE 232-19. DETERMINACIÓ DEL PATRIMONI FINAL.....	59
ARTICLE 232-20. DETERMINACIÓ DEL PATRIMONI INICIAL	60
ARTICLE 232-21. DETERMINACIÓ DEL CRÈDIT	60
SUBSECCIÓ 3.....	60
PAGAMENT DEL CRÈDIT DE PARTICIPACIÓ.....	60
ARTICLE 232-22. FORMA DE PAGAMENT.....	60
ARTICLE 232-23. ANOTACIÓ PREVENTIVA	60
ARTICLE 232-24. ACTES EN PERJUDICI DEL CRÈDIT	61
SECCIÓ 3	61
L'ASSOCIACIÓ A COMPRES I MILLORES.....	61
ARTICLE 232-25. RÈGIM	61
ARTICLE 232-26. ADMINISTRACIÓ.....	61
ARTICLE 232-27. LIQUIDACIÓ.....	61
SECCIÓ 4	61
L'AGERMANAMENT O PACTE DE MIG PER MIG	61
ARTICLE 232-28. RÈGIM	61
SECCIÓ 5	62
EL PACTE DE CONVINENÇA O MITJA GUADANYERIA.....	62
ARTICLE 232-29. RÈGIM	62
SECCIÓ 6	62

EL RÈGIM DE COMUNITAT DE BÉNS.....	62
ARTICLE 232-30. CONTINGUT.....	62
ARTICLE 232-31. BÉNS COMUNS.....	62
ARTICLE 232-32. BÉNS PRIVATIUS.....	62
ARTICLE 232-33. ADMINISTRACIÓ I DISPOSICIÓ DELS BÉNS COMUNS.....	63
ARTICLE 232-34. RÈGIM DELS BÉNS PRIVATIUS.....	63
ARTICLE 232-35. RESPONSABILITAT PER DESPESES FAMILIARS	63
ARTICLE 232-36. EXTINCIÓ DEL RÈGIM	63
ARTICLE 232-37. DETERMINACIÓ I VALORACIÓ DELS BÉNS	63
ARTICLE 232-38. DIVISIÓ DELS BÉNS COMUNS	63
CAPÍTOL 3	64
ELS EFECTES DE LA NUL·LITAT DEL MATRIMONI, DEL DIVORCI I DE LA SEPARACIÓ JUDICIAL	64
SECCIÓ 1	64
DISPOSICIONS GENERALS	64
ARTICLE 233-1. MESURES PROVISIONALS.....	64
ARTICLE 233-2. MESURES DEFINITIVES PROPOSADES PER CONVENI REGULADOR.	64
ARTICLE 233-3. APROVACIÓ JUDICIAL DELS ACORDS	65
ARTICLE 233-4. MESURES DEFINITIVES ACORDADES PEL TRIBUNAL.....	65
ARTICLE 233-5. ACORDS FORA DE CONVENI REGULADOR	66
ARTICLE 233-6. MEDIACIÓ FAMILIAR	66
ARTICLE 233-7. MODIFICACIÓ DE MESURES	66
SECCIÓ 2	67
CURA DELS FILLS	67
ARTICLE 233-8. CURA DELS FILLS	67
ARTICLE 233-9. PLA DE PARENTALITAT.....	68
ARTICLE 233-10. RÈGIM D'EXERCICI DE LA RESPONSABILITAT PARENTAL	68
ARTICLE 233-11. RELACIONS PERSONALS AMB ELS AVIS I ELS GERMANS	69
ARTICLE 233-12. SUPERVISIÓ DEL RÈGIM DE VISITES	69
SECCIÓ 3	69
PRESTACIÓ COMPENSATÒRIA.....	69
ARTICLE 233-13. PRESTACIÓ COMPENSATÒRIA	69
ARTICLE 233-14. DETERMINACIÓ DE LA PRESTACIÓ COMPENSATÒRIA	70
ARTICLE 233-15. PACTES SOBRE LA PRESTACIÓ COMPENSATÒRIA	70
ARTICLE 233-16. PAGAMENT DE LA PRESTACIÓ COMPENSATÒRIA.....	70
ARTICLE 233-17. MODIFICACIÓ DE LA PRESTACIÓ COMPENSATÒRIA	70
ARTICLE 233-18. EXTINCIÓ DEL DRET A PRESTACIÓ COMPENSATÒRIA	70
SECCIÓ QUARTA.....	71
ÚS DE L'HABITATGE FAMILIAR	71
ARTICLE 233-19. ATRIBUCIÓ DE L'ÚS DE L'HABITATGE FAMILIAR	71
ARTICLE 233-20. EXCLUSIÓ I LÍMITS DE L'ATRIBUCIÓ DE L'ÚS DE L'HABITATGE.....	71
ARTICLE 233-21. PUBLICITAT DEL DRET D'ÚS DE L'HABITATGE	72
ARTICLE 233-22. OBLIGACIONS PER RAÓ DE L'HABITATGE	72
ARTICLE 233-23. EXTINCIÓ DEL DRET D'ÚS.....	72
ARTICLE 233-24. ACTES DISPOSITIUS SOBRE L'HABITATGE SUBJECTE A DRET D'ÚS	72
CAPÍTOL 4	72
CONVIVÈNCIA ESTABLE EN PARELLA.....	72

SECCIÓ 1	72
DISPOSICIONS GENERALS	72
ARTICLE 234-1. PARELLA ESTABLE	72
ARTICLE 234-2. REQUISITS PERSONALS	73
ARTICLE 234-3. RÈGIM DURANT LA CONVIVÈNCIA	73
SECCIÓ 2	73
EXTINCIÓ DE LA PARELLA ESTABLE	73
ARTICLE 234-4. CAUSES D'EXTINCIÓ.....	73
ARTICLE 234-5. PACTES EN PREVISIÓ DEL CESSAMENT DE LA CONVIVÈNCIA	73
ARTICLE 234-6. ACORDS ASSOLITS UN COP PRODUÏT EL CESSAMENT DE LA CONVIVÈNCIA.....	73
SECCIÓ 3	73
EFFECTES DE L'EXTINCIÓ DE LA PARELLA ESTABLE.....	73
ARTICLE 234-7. CUSTÒDIA DELS FILLS I RELACIONS PERSONALS	73
ARTICLE 234-8. ÚS DE L'HABITATGE FAMILIAR.....	73
ARTICLE 234-9. COMPENSACIÓ PER RAÓ DE TREBALL	74
ARTICLE 234-10. PRESTACIÓ ALIMENTÀRIA	74
ARTICLE 234-11. MODALITATS DE PAGAMENT DE LA PRESTACIÓ ALIMENTÀRIA	74
ARTICLE 234-12. EXTINCIÓ DE LA PRESTACIÓ ALIMENTÀRIA FIXADA EN FORMA DE PENSÍO.....	74
ARTICLE 234-13. EXERCICI DELS DRETS	74
ARTICLE 234-14. EFFECTES DE L'EXTINCIÓ PER MORT	75
CAPÍTOL 5.....	75
LA FILIACIÓ.....	75
SECCIÓ 1	75
DISPOSICIONS GENERALS	75
ARTICLE 235-1. CLASSES DE FILIACIÓ	75
ARTICLE 235-2. EFFECTES DE LA FILIACIÓ.....	75
SECCIÓ 2	75
LA FILIACIÓ PER NATURESA	75
SUBSECCIÓ 1.....	75
DISPOSICIONS GENERALS DE LA DETERMINACIÓ DE LA FILIACIÓ..	75
ARTICLE 235-3. DETERMINACIÓ	75
ARTICLE 235-4. PERÍODE LEGAL DE CONCEPCIÓ	75
SUBSECCIÓ 2.....	75
LA DETERMINACIÓ DE LA FILIACIÓ MATRIMONIAL	75
ARTICLE 235-5. PATERNITAT MATRIMONIAL	75
ARTICLE 235-6. CONCEPCIÓ ABANS DEL MATRIMONI	76
ARTICLE 235-7. NAIXEMENT ABANS DEL MATRIMONI	76
ARTICLE 235-8. LA FECUNDACIÓ ASSISTIDA DE LA DONA CASADA	76
SUBSECCIÓ 3.....	76
LA DETERMINACIÓ DE LA FILIACIÓ NO MATRIMONIAL	76

ARTICLE 235-9. ESTABLIMENT	76
ARTICLE 235-10. PRESUMPCIONS DE PATERNITAT	77
ARTICLE 235-11. CAPACITAT PER AL RECONeixEMENT	77
ARTICLE 235-12. REQUISITS DEL RECONeixEMENT	77
ARTICLE 235-13. LA FECUNDACIÓ ASSISTIDA DE LA DONA.....	77
ARTICLE 235-14. EFICÀCIA LIMITADA	77
SUBSECCIÓ 4	78
REGLES COMUNES A LES ACCIONS DE FILIACIÓ	78
ARTICLE 235-15. MITJANS DE PROVA	78
ARTICLE 235-16. PERSONES QUE INTERVENEN EN EL PROCÉS.....	78
ARTICLE 235-17. MESURES CAUTELARS EN EL JUDICI DE FILIACIÓ	78
ARTICLE 235-18. RELACIONS SEXUALS AMB ALTRES HOMES	78
ARTICLE 235-19. FILIACIÓ CONTRADICTÒRIA.....	78
SUBSECCIÓ 5	78
LA RECLAMACIÓ DE LA FILIACIÓ	78
ARTICLE 235-20. FILIACIÓ MATRIMONIAL	78
ARTICLE 235-21. FILIACIÓ NO MATRIMONIAL.....	79
ARTICLE 235-22. ACUMULACIÓ DE PRETENSIONS.....	79
SUBSECCIÓ 6	79
LA IMPUGNACIÓ DE LA FILIACIÓ	79
ARTICLE 235-23. IMPUGNACIÓ PEL MARIT DE LA PATERNITAT MATRIMONIAL	79
ARTICLE 235-24. IMPUGNACIÓ PER LA MARE DE LA PATERNITAT MATRIMONIAL	79
ARTICLE 235-25. IMPUGNACIÓ PEL FILL O FILLA	79
ARTICLE 235-26. IMPUGNACIÓ DE LA FILIACIÓ NO MATRIMONIAL.....	79
ARTICLE 235-27. IMPUGNACIÓ DEL RECONeixEMENT	80
ARTICLE 235-28. LA PROVA EN LA IMPUGNACIÓ	80
ARTICLE 235-29. IMPUGNACIÓ DE LA MATERNITAT.....	80
SECCIÓ 3	80
LA FILIACIÓ ADOPTIVA	80
SUBSECCIÓ 1	80
CONDICIONS REQUERIDES PER A L'ADOPCIÓ.....	80
ARTICLE 235-30. REQUISITS PERSONALS PER ADOPTAR	80
ARTICLE 235-31. PROHIBICIONS PER ADOPTAR.....	80
ARTICLE 235-32. ADOPCIÓ DE PERSONES MENORS D'EDAT	81
ARTICLE 235-33. ADOPCIÓ DE PERSONES MAJORS D'EDAT	81
SUBSECCIÓ 2	81
L'ACOLLIMENT PREADOPTIU.....	81
ARTICLE 235-34. LA MESURA D'ACOLLIMENT PREADOPTIU	81
ARTICLE 235-35. RESOLUCIÓ D'ACOLLIMENT	82
ARTICLE 235-36. CESSAMENT DE L'ACOLLIMENT PREADOPTIU	82
ARTICLE 235-37. CONFIDENCIALITAT DE LES DADES.....	82
ARTICLE 235-38. PROPOSTA D'ADOPCIÓ	82
SUBSECCIÓ 3	82
CONSTITUCIÓ DE L'ADOPCIÓ.....	82
ARTICLE 235-39. CONSTITUCIÓ PER RESOLUCIÓ JUDICIAL.....	82
ARTICLE 235-40. CONSENTIMENT A L'ADOPCIÓ.....	82

ARTICLE 235-41. ASSENTIMENT A L'ADOPCIÓ.....	82
ARTICLE 235-42. CONCURRÈNCIA DE CAUSA DE PRIVACIÓ DE LA POTESTAT	83
ARTICLE 235-43. PERSONES QUE HAN D'ÉSSER ESCOLTADES	83
SUBSECCIÓ 4.....	83
ADOPCIÓ I ACOLLIMENT INTERNACIONAL.....	83
ARTICLE 235-44. ADOPCIÓ INTERNACIONAL DE MENORS	83
ARTICLE 235-45. TRAMITACIÓ DE L'ADOPCIÓ PER L'ENTITAT PÚBLICA	84
ARTICLE 235-46. FUNCIONS D'INTERMEDIACIÓ	84
SUBSECCIÓ 5.....	84
EFFECTES ESPECÍFICS DE LA FILIACIÓ ADOPTIVA.....	84
ARTICLE 235-47. EFFECTES ESPECÍFICS DE L'ADOPCIÓ	84
ARTICLE 235-48. COGNOMS DE L'ADOPTAT O ADOPTADA	85
ARTICLE 235-49. OBLIGACIÓ D'INFORMAR EL FILL ADOPTAT SOBRE L'ADOPCIÓ....	85
ARTICLE 235-50. CONEIXEMENT DE DADES BIOLÒGIQUES	85
SUBSECCIÓ 6.....	86
EXTINCIÓ.....	86
ARTICLE 235-51. IRREVOCABILITAT I IMPUGNACIÓ	86
ARTICLE 235-52. EFFECTES DE L'EXTINCIÓ	86
CAPÍTOL 6.....	86
POTESTAT PARENTAL.....	86
SECCIÓ 1	86
DISPOSICIONS GENERALS	86
ARTICLE 236-1. TITULARS DE LA POTESTAT	86
ARTICLE 236-2. EXERCICI.....	86
ARTICLE 236-3. INTERVENCIÓ JUDICIAL	86
ARTICLE 236-4. RELACIONS PERSONALS.....	86
ARTICLE 236-5. DENEGACIÓ, SUSPENSIO I MODIFICACIÓ DE LES RELACIONS PERSONALS	87
ARTICLE 236-6. PRIVACIÓ DE LA POTESTAT.....	87
ARTICLE 236-7. RECUPERACIÓ DE LA POTESTAT.....	87
SECCIÓ 2	87
L'EXERCICI DE LA POTESTAT.....	87
ARTICLE 236-8. EXERCICI CONJUNT	87
ARTICLE 236-9. EXERCICI AMB DISTRIBUCIÓ DE FUNCIONS O INDIVIDUAL AMB CONSENTIMENT DE L'ALTRE PROGENITOR.....	88
ARTICLE 236-10. EXERCICI EXCLUSIU	88
ARTICLE 236-11. EXERCICI EN CAS DE VIDA SEPARADA DELS PROGENITORS	88
ARTICLE 236-12. DEURE D'INFORMACIÓ	88
ARTICLE 236-13. DESACORDS	89
ARTICLE 236-14. FACULTATS DEL CÒNJUGE O CONVIVENT EN PARELLA ESTABLE DEL PROGENITOR QUE TÉ LA CUSTÒDIA DEL FILL O FILLA	89
ARTICLE 236-15. DELEGACIÓ DE LA CUSTÒDIA	89
ARTICLE 236-16. PROGENITORS MENORS.....	89
SECCIÓ 3	89
EL CONTINGUT DE LA POTESTAT.....	89
ARTICLE 236-17. DEURES DELS PROGENITORS.....	90

ARTICLE 236-18. DEURES DELS FILLS	90
ARTICLE 236-19. REPRESENTACIÓ LEGAL	90
ARTICLE 236-20. PRESTACIÓ PERSONAL	90
ARTICLE 236-21. CONFLICTE D'INTERESSOS	90
ARTICLE 236-22. ADMINISTRACIÓ DELS BÉNS	90
ARTICLE 236-23. CONTRIBUTIÓ DELS FILLS A LES DESPESES FAMILIARS	90
ARTICLE 236-24. EXERCICI DE L'ADMINISTRACIÓ	91
ARTICLE 236-25. RENDICIÓ DE COMPTES	91
ARTICLE 236-26. BÉNS EXCEPTUATS DE L'ADMINISTRACIÓ	91
ARTICLE 236-27. ADMINISTRACIÓ ESPECIAL	91
ARTICLE 236-28. ACTES QUE REQUEREIXEN AUTORITZACIÓ JUDICIAL	91
ARTICLE 236-29. AUTORITZACIÓ JUDICIAL	92
ARTICLE 236-30. DENEGACIÓ DE LA RENÚNCIA D'ADQUISICIONS GRATUÏTES	92
ARTICLE 236-31. AUTORITZACIONS ALTERNATIVES.....	92
ARTICLE 236-32. MANCA D'AUTORITZACIÓ	92
SECCIÓ 4.....	92
L'EXTINCIÓ DE LA POTESTAT	92
ARTICLE 236-33. CAUSES D'EXTINCIÓ.....	92
SECCIÓ 5.....	93
LA PRÒRROGA I LA REHABILITACIÓ DE LA POTESTAT	93
ARTICLE 236-34. PRÒRROGA	93
ARTICLE 236-35. REHABILITACIÓ.....	93
ARTICLE 236-36. CONSTITUCIÓ DE LA TUTELA O DE LA CURATELA	93
ARTICLE 236-37. EXTINCIÓ	93
CAPÍTOL 7	93
ALIMENTS D'ORIGEN FAMILIAR	93
ARTICLE 237-1. CONTINGUT.....	93
ARTICLE 237-2. PERSONES OBLIGADES.....	93
ARTICLE 237-3. EXEMPCIÓ DE L'OBLIGACIÓ	94
ARTICLE 237-4. DRET A RECLAMAR ALIMENTS	94
ARTICLE 237-5. NAIXEMENT DEL DRET	94
ARTICLE 237-6. ORDRE DE RECLAMACIÓ	94
ARTICLE 237-7. PLURALITAT DE PERSONES OBLIGADES	94
ARTICLE 237-8. PLURALITAT DE RECLAMACIONS.....	94
ARTICLE 237-9. QUANTIA.....	94
ARTICLE 237-10. COMPLIMENT DE L'OBLIGACIÓ.....	95
ARTICLE 237-11. PRESTACIÓ D'ALIMENTS PER TERCERS	95
ARTICLE 237-12. CARACTERÍSTIQUES DEL DRET	95
ARTICLE 237-13. EXTINCIÓ	95
ARTICLE 237-14. SUBSIDIARIETAT	96
TÍTOL 4.....	96
LES RELACIONS CONVIVENCIALS D'AJUDA MÚTUA.....	96
ARTICLE 240-1. RÈGIM JURÍDIC	96
ARTICLE 240-2. REQUISITS PERSONALS.....	96
ARTICLE 240-3. CONSTITUCIÓ	96
ARTICLE 240-4. ACORDS	96
ARTICLE 240-5. EXTINCIÓ DE LA CONVIVÈNCIA	96
ARTICLE 240-6. EFECTES DE L'EXTINCIÓ RESPECTE A L'HABITATGE	97
ARTICLE 240-7. PENSIÓ PERIÒDICA EN CAS DE DEFUNCIÓ	97
DISPOSICIONS ADDICIONALS.....	97
PRIMERA. REGISTRE DE PATRIMONIS PROTEGITS	97

SEGONA. MESURES DE CONCILIACIÓ DEL TREBALL I LA VIDA FAMILIAR DEL PERSONAL D'ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES CATALANES QUE CONVIU EN PARELLA ESTABLE.....	98
TERCERA. TRACTAMENT FISCAL DE LES RELACIONS CONVIVENCIALS D'AJUDA MÚTUA.	98
QUARTA. ESPECIALITATS PROCESSALS RELATIVES A PRETENSIONS PATRIMONIALS EXERCIDES DINS DELS PROCESSOS MATRIMONIALS	98
CINQUENA. ESPECIALITATS PROCESSALS RELATIVES A PRETENSIONS ECONÒMICO-MATRIMONIALS EXERCIDES EN ELS PROCESSOS DE LIQUIDACIÓ I DIVISIÓ DE L'HERÈNCIA	98
SISENA. PROCEDIMENTS RELATIUS A LA RUPTURA DE LA PARELLA ESTABLE	99
DISPOSICIONS TRANSITÒRIES	99
PRIMERA. INSTITUCIONS TUTELARS	99
SEGONA. EFECTES DEL MATRIMONI	99
TERCERA. EFECTES DE LA NUL·LITAT DEL MATRIMONI, DEL DIVORCI I DE LA SEPARACIÓ JUDICIAL	100
QUARTA. CONVIVÈNCIA ESTABLE EN PARELLA.....	100
CINQUENA. FILIACIÓ.....	101
SISENA. ADOPCIÓ.....	101
SETENA. POTESTAT PARENTAL.....	101
VUITENA. RELACIONS CONVIVENCIALS D'AJUDA MÚTUA	101
DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA.....	101
DISPOSICIONS FINALS.....	102
PRIMERA. MODIFICACIÓ DEL LLIBRE PRIMER DEL CODI CIVIL DE CATALUNYA	102
SEGONA. MODIFICACIÓ DEL LLIBRE CINQUÈ DEL CODI CIVIL DE CATALUNYA	102
TERCERA. ENTRADA EN VIGOR	103

AVANTPROJECTE DE LLEI

del Llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família

Exposició de Motius

I Finalitat

La finalitat d'aquesta llei és aprovar el llibre segon del Codi civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família, tot bastint una altra de les parts del nou sistema jurídic privat que ha d'anar completant el Codi general.

Des que la Generalitat de Catalunya recuperà la competència legislativa en matèria civil, el Parlament de Catalunya ha dut a terme una remarcable tasca en l'àmbit del dret de la persona i de família. Inicialment, la Llei 13/1984, de 20 de març, va adaptar la Compilació als principis constitucionals d'igualtat jurídica dels cònjuges i d'equiparació jurídica dels fills dins i fora del matrimoni, a l'hora que incorporava el text compilat a l'ordenament català. Poc després, s'endegà una etapa d'adequació del dret civil de Catalunya a les noves realitats familiars, on es van combinar la tècnica de les lleis especials (així les Llei 7/1991, de 27 d'abril, de filiacions; 37/1991, de 30 de desembre, sobre mesures de protecció dels menors desemparats i de l'adopció; 39/1991, de 30 de desembre, de la tutela i les institucions tutelars; 12/1996, de 29 de juliol, de la potestat del pare i de la mare, 10/1996, de 29 de juliol, d'aliments entre parents) amb la reforma de la Compilació (Llei 8/1993, de 30 de setembre, de modificació de la Compilació en matèria de relacions patrimonials entre cònjuges). D'aquesta manera es va anar perfilant un cos normatiu força complet en aquest àmbit del dret civil que, seguint el camí marcat pel Codi de Successions, conduiria a la seva codificació sectorial, amb l'aprovació de la Llei 9/1998, de 15 de juliol, del Codi de família. Malgrat tot, per raons diverses, algunes institucions van quedar fora del Codi de família (per exemple, les unions estables de parella, regulades mitjançant la Llei 10/1998, de 15 de juliol).

L'actuació legislativa del Parlament de Catalunya en matèria de persona i família, tanmateix, no s'esgotà en el Codi de família, sinó que va tenir altres fites molt significatives, com la Llei 8/1995, de 27 de juliol, d'atenció i protecció dels infants i els adolescents o la Llei 1/2001, de 15 de març, de mediació familiar de Catalunya, a banda d'abordar realitats més concretes, com a la Llei 19/1998, de 28 de desembre, sobre situacions convivencials d'ajuda mútua, o problemes específics de determinats àmbits, com a la Llei 21/2000, de 29 de desembre, sobre els drets d'informació concernent a la salut i autonomia del pacient i a la documentació clínica. Més recentment, el Codi de Família ha estat modificat en aspectes concrets, adreçats a eliminar les diferències quant a la possibilitat d'adopció conjunta per parelles formades per persones del mateix sexe (Llei 3/2005, de 8 d'abril).

D'acord amb l'article 3 de la Llei 29/2002, de 30 de desembre. Primera llei del Codi civil de Catalunya, el llibre segon ha d'incloure la regulació de la persona física, les matèries compreses en la Llei 9/1998, de 15 de juliol, del Codi de família i les lleis especials d'aquest àmbit. És per això que, des de la seva creació, l'Observatori de Dret Privat de Catalunya va començar a treballar en les tasques de revisió, harmonització i sistematització de la legislació catalana en matèria familiar entesa en un sentit ampli, és a dir, incloent la regulació de la persona física. Malgrat el que preveia l'article 6 de la Llei 29/2002, la integració del Dret de la persona i de la família en el Codi Civil de Catalunya

no s'ha fet mitjançant una proposta de modificacions d'addició, supressió o nova redacció de les normes vigents, tot preveient una ulterior refosa al nou llibre segon. S'ha optat, per contra, per presentar un text alternatiu íntegre, la qual cosa evita les dificultats inherents a una posterior refosa i permet situar en el seu context les nombroses i importants novetats que s'introdueixen en aprovar el llibre segon.

II Principis

L'article 40 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya disposa que els poders públics han de garantir la protecció jurídica, econòmica i social de les diverses modalitats de família, com a estructura bàsica i factor de cohesió social i com a primer nucli de convivència de les persones. La mateixa norma estatutària posa èmfasi també en la protecció que la llei ha de dispensar als infants i als joves, les persones amb discapacitats i les persones grans. La família és, en efecte, el referent essencial dels ciutadans i un dels pocs que susciten l'adhesió de tothom. En totes les societats, és un dels àmbits vitals més ben valorats i té gran importància per als seus membres.

En aquest àmbit té lloc la interacció i la solidaritat entre les generacions, especialment amb ocasió de la criança i l'educació dels infants i joves. Aquest llibre recull i reforça el principi de l'interès superior del menor en relació amb el conjunt d'institucions i àmbits en què la seva persona o el seu patrimoni es poden veure afectats per decisions que altres prenen en el seu nom. La nova normativa proporciona, a més, criteris amb què perfilar millor aquest interès en relació amb les circumstàncies del cas concret, especialment quan cal establir com s'exerceix la custòdia dels fills menors després de la ruptura matrimonial o de la convivència estable en parella, però també en el desenvolupament de la potestat parental o de la tutela.

Per altra banda, les transformacions socials han portat a que avui la família s'entengui més aviat com un àmbit en què la comunicació i el respecte als desitjos i aspiracions individuals dels membres que la componen ocupen un lloc important en la definició del projecte de vida en comú. És per això que es posa èmfasi en el desenvolupament individual, en la llibertat i autonomia de l'individu, però també en la seva responsabilitat. Aquest enteniment també inspira tot el dret del menor i la regulació de les relacions entre els progenitors i els fills en potestat.

Tocant als interessos dels col·lectius especialment vulnerables, l'ordenament civil ha de fer possible, no obstant les especials necessitats de protecció per raó d'edat o de disminució psíquica o física, que tothom pugui desenvolupar el seu projecte de vida i prendre part, en igualtat de drets i deures, en la vida social. És per això que la nova regulació posa èmfasi en la capacitat natural de les persones i en el respecte a la seva autonomia en l'àmbit personal i familiar, sense ignorar que la possibilitat d'abusos reclama la previsió de mecanismes adients de control. En aquesta línia, s'insereixen dues noves institucions adreçades a protegir afavorir l'autonomia de persones que, per diferents raons, poden necessitar protecció: d'una banda l'assistència, concebuda com un mitjà de protecció a disposició de persones per a les que, per les seves condicions psicofísiques, la incapacitació i posterior tutela sovint no resulten possibles ni tan sols aconsellables i, d'altra banda, la possibilitat de constituir patrimonis protegits, en interès de persones incapacitades o en situació de dependència, destinats a atendre les seves necessitats.

El llibre segon ha tingut en compte que la societat catalana, com altres del nostre entorn, ha evolucionat i que les característiques de les famílies han canviat substancialment en relació amb les de la generació immediatament anterior. Catalunya es troba en plena transició demogràfica i és, avui, una

societat més envellida i amb un gran creixement del nombre de llars unipersonals, fruit de l'augment de l'esperança de vida, d'una fecunditat més aviat baixa i de taxes de divorci en augment. Per altra banda, l'home ha deixat de ser l'únic membre de la llar que aporta ingressos a la unitat familiar, i cada vegada hi ha més famílies en les quals tant l'home com la dona tenen una feina remunerada. La taxa d'activitat femenina ha crescut de manera constant fins apropar-se a la mitjana dels països més desenvolupats, el que explica també que l'edat al primer matrimoni superi en l'actualitat la trentena tant en dones com en homes. Com en altres països del nostre entorn, el divorci s'ha normalitzat i ha augmentat considerablement. Si a mitjans dels vuitanta les taxes de divorcialitat encara eren baixes (entorn al 0.1 per mil habitants) en l'actualitat han arribat prop de 2.1 per mil habitants. Aquest augment dels divorcis s'ha traduït en un augment significatiu de llars familiars en què viu només un dels progenitors amb els fills, així com de famílies reconstituïdes, és a dir, formades per un progenitor, el seu cònjuge o parella, els fills d'almenys un d'ells i, si n'hi ha, els comuns, en relació amb les quals, fins ara, si deixem de banda alguna norma aïllada en seu de despeses familiars i l'adopció, gairebé no havien tingut reflex normatiu.

Finalment, avui predomina una més gran tolerància envers formes de vida i de realització personal diferents a les tradicionals. En una societat oberta, la configuració dels projectes de vida de les persones i les pròpies biografies vitals no pot venir predeterminada per un determinat model per damunt d'un altre, tret que la pròpia opció suposi un dany per a tercers. Aquest és el principi de què parteix aquesta llei en allò relatiu al reconeixement de les modalitats de família. Per això, a diferència del Codi de família, el llibre segon acull les relacions familiars basades en formes de convivència diferent a la matrimonial, com la família monoparental, la convivència en parella estable i les relacions convivencials d'ajuda mútua. Quant a la família homoparental, la nova regulació les integra –salvant les diferències que imposa la naturalesa de les coses– en el marc jurídic que aquest llibre proporciona.

III

Estructura i contingut

Aquesta llei, d'un sol article, aprova el llibre segon del Codi Civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família, i conté sis disposicions addicionals, vuit transitòries i tres finals. S'estructura sobre la base del Codi de Família, del qual en reordena els continguts, n'esmena les errades tècniques i introdueix un nombre considerable de novetats adreçades a adequar l'ordenament jurídic a les noves necessitats socials.

El llibre segon del Codi Civil de Catalunya es divideix en quatre títols, que regulen la persona física (Títol 1), les institucions de protecció de la persona (Títol 2), la família (Títol 3) i les altres relacions convivencials (Títol 4) amb el següent contingut.

a) La persona física

El capítol 1 del títol 1, relatiu a la personalitat civil i a la capacitat, col·loca la persona física en l'eix central del nostre ordenament civil. Als efectes del dret català, la personalitat civil s'adquireix des del naixement, sense que s'exigeixi la concurrència d'anacrònics requisits de viabilitat legal, avui totalment insostenibles i que, a més, tampoc no s'ajusten al que disposa l'article 7 de la Convenció sobre els drets del nen, adoptada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 20 de novembre de 1989 i ratificada per l'Estat espanyol el 30 de novembre de 1990. De fet, aquesta regla no fa més que explicitar el que ja es desprenia dels articles 196.1 i 254.2 del Codi de Successions, els quals, en relació amb la capacitat successòria, permetien entendre que l'adquisició de la personalitat es produeix amb tal que el concebut arribi a néixer, sense cap referència o remissió a d'altres condicionants de viabilitat

legal. S'explicita també el principi, que ja regia en el nostre dret successori (articles 9 i 143.2 del Codi de Successions, entre d'altres), segons el qual el concebut té la consideració de persona per a tots els efectes que li siguin favorables, si arriba a néixer. Pel que fa a la capacitat de la persona, la llei posa l'accent en la capacitat natural com a criteri que fonamenta l'atribució de la capacitat d'obrar d'acord amb el que disposa aquest Codi, de manera que, combinada amb l'edat, permet fer-ne una valoració gradual, no estrictament seccionada en etapes al llarg de la vida de la persona.

S'estableix una norma sobre commoriència que exigeix que, perquè pugui tenir lloc a la transmissió de drets, el beneficiari de la successió o de la transmissió hagi sobreviscut al causant al menys setanta-dues hores. Es pretén eliminar els problemes de prova que aquestes situacions solen plantejar, a l'hora que es considera una regla més respectuosa amb la voluntat del causant que volia afavorir una determinada persona i no pas els hereus d'aquesta.

Finalment, aquest capítol es completa amb unes disposicions sobre majoria i minoria d'edat i amb una completa regulació de l'emancipació i del règim jurídic dels actes del menor emancipat, que ve a omplir les llacunes fins ara existents. En aquesta seu, s'ha optat per suprimir la intervenció dels dos parents més pròxims com a complementadors de la capacitat del menor emancipat en els casos de desacord o d'impossibilitat del que ha de complementar la capacitat, ja que no ha tingut cap transcendència pràctica. Per la mateixa raó, també s'ha suprimit la intervenció dels dos parents en seu de curatela.

El capítol 2, referit a l'autonomia de la persona en l'àmbit de la salut, incorpora els principis de la Llei 21/2000, de 29 de desembre, sobre els drets d'informació concernent a la salut i autonomia del pacient i a la documentació clínica, fins ara no ben reflectits ni harmonitzats en les disposicions, més aviat disperses, que el Codi de família hi dedicava en seu de tutela i de guarda de fet. En aquest sentit, es clarifica l'abast de la legitimació per a prendre decisions en substitució del pacient, se suprimeix l'autorització judicial que havien de demanar el tutor o els pares per a l'aplicació de certs tractaments mèdics a les persones posades en tutela o en potestat, que no exigeix la legislació de l'àmbit sanitari, i s'habilita a l'autoritat judicial per autoritzar l'aplicació de tractaments mèdics en favor de persones amb trastorns mentals greus que, sense estar incapacitades ni internades, no segueixen el tractament prescrit i es descompensen, amb risc immediat i greu per a la seva integritat física o psíquica o d'altres persones. Aquest capítol es completa amb unes normes referides al document de voluntats anticipades i a l'internament per raons de trastorn psíquic, eliminant, pel que fa a aquest darrer, la referència a que hagi de tractar-se d'un establiment tancat, de manera que esdevé així en una norma de caire encara més tuïtiu.

b) Les institucions de protecció de la persona.

La previsió que va fer l'article 3 de la Llei 29/2002, de 30 de desembre, en relació amb el contingut del llibre segon, diferenciant entre persona física i famílies, ha permès emfasitzar el protagonisme que han de tenir les institucions tutelars, donant-les-hi un tractament autònom i independent que les allunya, en part, de la seva consideració com a una mena succedani de les relacions familiars. Així, el títol 2 del llibre segon agrupa les institucions de protecció de les persones majors d'edat que no es poden governar per sí mateixes i la protecció dels menors, en particular la dels menors en situació de desemparament. Juntament amb aquestes institucions, també s'inclou la regulació de l'assistència i la protecció patrimonial de persones discapacitades i dependents.

El capítol 1 d'aquest títol sistematitza unes disposicions comunes a totes les institucions de protecció i les configura com a un deure que, sota el control de l'autoritat judicial, s'ha d'exercir en interès de la persona protegida i d'acord amb la seva personalitat, procurant que les decisions que l'afectin responguin als seus anhels i expectatives.

Pel que fa a la tutela, el capítol 2 incorpora el règim del Codi de família, però amb algunes novetats remarcables. Es tracta de que no sempre sigui necessària la incapacitació i la constitució formal de la tutela, que es configura com una mesura de protecció, especialment en casos de desemparament de l'incapaç, quan a la greu malaltia psíquica s'afegeix la manca de suport familiar. D'una banda, en la línia d'un major reforçament de l'autonomia de la persona –que segueix el camí endegat per la Llei 11/1996, de 29 de juliol, de modificació de la Llei 39/1991, del 30 de desembre, de la tutela i institucions tutelars, amb l'admissió de l'autotutela– es flexibilitza la resposta jurídica davant la pèrdua progressiva de facultats cognitives i volitives de la persona, admetent que, si s'havia atorgat un poder en previsió d'una futura situació de pèrdua de capacitat, el fet que aquesta circumstància s'arribi a produir no durà necessàriament a l'extinció d'aquell. És a dir, es permet que, sense necessitat de constituir la tutela, l'apoderat pugui seguir tenint cura dels interessos de la persona que ja no es pot valer per ella mateixa. Això no treu, òbviament, que, en interès de la persona protegida, s'arribi finalment a constituir la tutela i que l'autoritat judicial, si li ho demana el tutor, pugui resoldre l'extinció del poder. Paral·lelament, s'han fixat unes cauteles per a l'atorgament de les escriptures que contenen la delació feta per un mateix, ja que s'ha detectat que, amb excessiva freqüència, algunes escriptures de designació de tutor s'atorguen just abans d'instar la incapacitació, fet que fa planejar una ombra de sospita de captació de la voluntat per part del designat o, simplement, que l'atorgant no era plenament capaç. Per això, d'una banda, es consideren ineficaces les delacions fetes per un mateix si l'escriptura que les conté s'ha atorgat després d'haver-se instat el procés sobre la seva capacitat o de que el ministeri fiscal n'hagi iniciat les diligències preparatòries; i d'una altra, es legitima les persones cridades per la llei per exercir la tutela o el ministeri fiscal per oposar-se judicialment a la designació feta pel propi interessat dins l'any anterior a l'inici del procediment sobre la capacitat.

S'incideix també en l'aptitud per exercir els càrrecs tutelars i s'adapten les normes sobre excuses a la realitat de la necessària i convenient especialització de les entitats tutelars no lucratives dedicades a la protecció de persones incapacitades. Per això es permet que les persones jurídiques es puguin excusar si no disposen de mitjans suficients per al desenvolupament adequat de la tutela o si les condicions personals del tutelat no s'adeqüen a les finalitats per les quals han estat creades. Finalment, en línia amb la crítica unànime que havien fet els operadors jurídics, també s'ha revisat el règim de la rendició de comptes durant i al final de l'exercici del càrrec, de manera que s'hauran de retre davant l'autoritat judicial que va constituir la tutela.

Els capítols 3 i 4 tracten de la curatela i del defensor judicial, respectivament. Tot i que la curatela es concep com una institució complementadora de la capacitat en la que és la persona protegida la que actua per ella mateixa, s'admet que en supòsits d'incapacitació parcial la sentència pugui conferir facultats d'administració a la persona curadora, que en aquest cas és tant com dir representatives. És per això que s'inclou també l'obligació de retre comptes, pròpia de tota gestió de negocis d'altri. El capítol 4 manté el caràcter versàtil i flexible del defensor judicial partint de la seva configuració com a institució tutelar que a compleix una funció d'ajustament de les altres institucions de protecció, inclosa la potestat parental. Corregeix, però, algunes dissonàncies que presentava la regulació fins ara vigent.

El capítol 5 delimita uns contorns més precisos per a la guarda de fet. Aquesta es vincula ara als casos en què hom té cura de persona menor en situació de desemparament o d'una persona major d'edat en la que concorre causa d'incapacitació. En aquest segon cas, l'obligació de comunicar el fet de la guarda a l'autoritat judicial es limita al cas en què la persona es troba en un establiment residencial, sens perjudici, és clar, d'allò que estableix la legislació processal. A la pràctica s'ha pogut constatar que són excepcionals, i més aviat extrems, els casos en què les famílies prenen la decisió de sol·licitar la incapacitació de les persones ancianes afectades de demències senils o d'altres malalties que els impedeixen decidir per si mateixes. D'altra banda, quan la guarda de fet s'exerceix respecte d'una persona que es troba en potestat parental o en tutela, també s'ha considerat oportú que l'autoritat judicial pugui conferir funcions tutelars al guardador, si hi ha circumstàncies, com ara la durada previsible de la guarda o les necessitats de la persona guardada, que ho facin aconsellable. L'atribució de funcions tutelars comporta la suspensió de la potestat o la tutela, i evita al guardador la càrrega, massa onerosa sobretot en un context familiar, d'haver d'instar la privació de la potestat o la remoció del tutor.

Juntament amb la disposició que permet no constituir la tutela si s'havia atorgat un poder en previsió de la pèrdua de capacitat, els canvis en relació amb la guarda de fet són reflex del nou model de protecció de la persona que dissenya aquest llibre segon. Aquest model ha estat guiat per la idea de considerar que la incapacitació és un recurs massa dràstic i, a vegades, poc respectuós amb la capacitat natural de la persona protegida. És per això mateix que el capítol sisè inclou un nou instrument de protecció – l'assistència – adreçat al major d'edat que ho necessita per a tenir cura de la seva persona o dels seus béns a causa de la disminució no incapacitant de les seves facultats físiques o psíquiques. Es parteix així d'una concepció de la protecció de la persona que no es vincula, necessàriament, als casos de manca de capacitat, sinó que inclou instruments que, en base al lliure desenvolupament de la personalitat, serveixen per a la protecció de les persones en situacions com la vellesa o la discapacitat. Aquest instrument pot ésser molt útil, també, per a determinats col·lectius especialment vulnerables però per als que la incapacitació i l'aplicació d'un règim de tutela o curatela resulten desproporcionades, com ara les persones afectades per un retard mental lleu o altres per a les que, pel tipus de disminució que sofreixen, els instruments tradicionals no resulten apropiats per atendre les seves necessitats. En línia amb les directrius de la Recomanació No. R (99) 4, del Comitè de Ministres del Consell d'Europa, de 28 de febrer de 1999, i els precedents existents en diferents ordenaments jurídics del nostre entorn, es considera que aquest model de protecció, paral·lel a la tutela o la curatela, pot resultar més adequat en el context actual.

El capítol 7 incorpora al dret català la figura del patrimoni protegit, que comporta l'afectació de béns aportats a títol gratuït per la persona constituent, així com dels seus rendiments i subrogats, a la satisfacció de les necessitats vitals d'una persona pel fet de trobar-se afectada per discapacitat psíquica o física d'una certa gravetat o per una situació de dependència igualment severa. S'ha pogut detectar que, malgrat els beneficis d'índole fiscal previstos per la legislació estatal, els casos en què les famílies catalanes han fet servir aquest instrument han estat més aviat pocs. És per això que la regulació que ara es proposa, coherent amb l'objectiu d'oferir una protecció patrimonial a la persona beneficiària, afecta el patrimoni protegit a aquesta finalitat i parteix de la idea que aquest patrimoni no respon de les obligacions de la persona beneficiària, ni tampoc de les de la persona constituent o de qui va fer-hi aportacions, sinó que únicament queda vinculat per les obligacions contraetes per la persona administradora per atendre les necessitats vitals de la persona protegida. Com a complement d'aquesta figura, es dissenya un règim d'administració del patrimoni protegit i de supervisió de l'activitat de

l'administrador i la disposició addicional primera preveu, també, la creació del Registre de patrimonis protegits, depenent de la Direcció General de Dret i d'Entitats Jurídiques.

Per acabar el títol 1, el capítol 8, relatiu a la protecció dels menors desemparats, incorpora al llibre segon els aspectes civils de la Llei 37/1991 i té en compte el nou model de protecció de la legislació sobre la infància i l'adolescència, en la qual la declaració de desemparament es reserva pels casos més greus, és a dir, aquells en què és necessari separar el menor del seu nucli familiar. En aquesta matèria, el Codi civil de Catalunya regula la protecció de menors desemparats en paral·lel a la resta d'institucions de protecció de la persona, remetent a la legislació sobre la infància i l'adolescència allò que es refereix als indicadors de desemparament, les mesures de protecció, el procediment per a la seva adopció i revisió, el règim de recursos i les causes de cessament. A més, l'acolliment preadoptiu, en tant que període de prova de l'adopció, passa a regular-se, juntament amb aquesta, en el capítol 5 del títol 3. S'acaba així amb la discriminació, encara que només ho hagi estat en termes de tècnica legislativa, derivada del fet que el règim protector dels menors desemparats, és a dir, aquells respecte dels quals no es pot constituir una tutela ordinària, perquè en el seu cercle proper no hi ha persones que se'n puguin fer càrrec, es mantingués en una llei especial, fora de la norma fins ara simbòlicament més emblemàtica del nostre dret civil.

Tot i que se n'ha fet un ús més aviat escàs, es manté la legitimació de l'Administració pública per instar la privació de la potestat parental i es completa la regulació amb una norma que considera justa causa per a la privació el fet que els progenitors, sense motiu suficient, no manifestin interès pel seu fill o filla desemparats o incompleixin el règim de relacions personals durant un any.

c) La família

El títol 3 manté la sistemàtica del Codi de família, llevat de la important incorporació, en el primer precepte d'altres formes de família, com la convivència estable de parella, la monoparental i la reconstituïda.

El capítol 1 regula seguidament les disposicions generals i efectes del matrimoni, que és definit de manera ajustada al nou marc normatiu regulador del dret a contreure matrimoni, tot incorporant una referència expressa al deure d'ambdós cònjuges de contribuir a les responsabilitats domèstiques, inclosa la de tenir cura d'altres membres de la família al seu càrrec i que convisquin amb ells.

Precisament, el nou marc normatiu del matrimoni, juntament amb el de la determinació de la filiació pel consentiment de la dona a les tècniques de reproducció assistida de la seva esposa o companya i també la possibilitat d'adopció conjunta per matrimonis o parelles estables del mateix sexe, fan que el fill o filla pugui tenir dos pares o dues mares. Això ha fet imprescindible una tasca d'harmonització que permet assolir una major neutralitat en el llenguatge en termes de gènere. En aquesta línia, la major part de les referències que es feien al marit i la muller se substitueixen pels "cònjuges" i les que es feien al pare i a la mare se substitueixen per "els progenitors" en el benentès que aquesta accepció inclou tant els pares i mares per naturalesa com els adoptius.

Pel que fa a les despeses familiars, s'exclouen les d'adquisició i millora de l'habitatge familiar, ja que constitueixen despeses d'inversió que cal vincular a la titularitat de l'immoble. De fet, el Codi de família ja les circumscriu a la part corresponent al valor d'ús, però això tampoc no esqueia amb que

aquesta mateixa obligació de contribució no s'apliqués també si l'habitatge ja pertanyia a un dels cònjuges abans del matrimoni o bé l'hagués adquirit a títol lucratiu durant aquest. D'altra banda, si l'esmentada regla de contribució es posava en relació amb el règim de responsabilitat per les obligacions contraïdes per raó de les despeses familiars, tampoc no resultava coherent que el cònjuge no titular pogués acabar responnent d'aquesta obligació de forma solidària.

El règim de les adquisicions amb pacte de supervivència es manté en l'àmbit familiar. En la línia marcada per la jurisprudència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, tanmateix, ja no es limita a les compravendes sinó que s'estén a tot tipus d'adquisició onerosa, desvinculant-se també dels règims econòmics matrimonials de separació de béns o de participació. Això no exclou, òbviament, la possibilitat que, dins o fora de l'àmbit familiar, es pugui acudir a d'altres figures certament properes però d'un abast i règim diferenciat, com els heretaments i les atribucions particulars.

D'altra banda, es desenvolupa la genèrica referència que el Codi de família feia, en seu de capítols matrimonials, als pactes en previsió d'una ruptura matrimonial. Se n'estableixen els requisits formals i substantius perquè es puguin considerar plenament vàlids i eficaços, entre els que destaca la possibilitat d'atorgar-los en escriptura que no sigui capitular i el paper cabdal que s'atribueix al notari que autoritza l'escriptura, perquè quedi garantit que els pactes, particularment de renúncia, hagin estat precedits de la suficient informació sobre les respectives situacions patrimonials i expectatives econòmiques. En línia amb precedents comparats en aquesta matèria, es deixa la porta oberta a la revisió de l'eficàcia del pacte si en el moment en què se'n pretén el compliment és greument perjudicial per a un cònjuge i aquest acredita que han sobrevingut circumstàncies que no es van preveure ni es podien raonablement preveure en el moment del seu atorgament. Al mateix temps, es marquen uns límits a les facultats dispositives de les parts en les institucions on aquests pactes poden tenir més incidència, com ara en la prestació compensatòria i en relació amb la compensació per raó de treball, i es distingeix els acords en previsió d'una ruptura i els que es fan quan el matrimoni ja ha entrat en crisi. També s'ha considerat oportú aclarir que l'exercici de les pretensions incloses al pacte en previsió d'una ruptura matrimonial es poden fer efectives en el marc del procediment matrimonial contenciós posterior, sense que es pugui remetre les parts a un procediment declaratiu ulterior.

Finalment, en consonància amb la nova configuració que el llibre quart del Codi civil de Catalunya dóna als pactes successoris, s'ha optat per no incloure, entre d'altres, les normes que regulaven l'usdefruit universal capitular, ja que responien a un model de successió contractual propi d'una economia rural que res té a veure amb la societat catalana d'avui. És clar, tanmateix, que si les parts el volen pactar ho poden fer. Semblantment, la completa regulació de la donació continguda avui al llibre cinquè ha permès simplificar les disposicions que fins ara es destinaven a les donacions per raó de matrimoni, per bé que ha calgut corregir la dissonància sistemàtica que suposava mantenir en aquell llibre una regla específica que remetia la regulació de les donacions per raó de matrimoni del Codi de família.

El capítol 2, relatiu als règims econòmics matrimonials, manté el règim de separació de béns com a legal supletori i en conserva, amb algunes modificacions remarcables, els seus trets definitoris. Es manté el principi que els béns adquirits a títol oneros durant el matrimoni pertanyen al cònjuge que en consti com a titular, tradicionalment reforçat amb la presumpció de donació de la contraprestació si s'aconsegueix provar que aquesta prové del patrimoni de l'altre. Com a novetat, però, queden exclosos d'aquest règim els béns mobles destinats a l'ús familiar, com ara els vehicles, mobiliari, aparells

domèstics o altres béns integrants del parament de la casa. En aquest tipus de béns, la mera acreditació de la titularitat formal, per exemple per mitjà de rebuts de compra, és sovint poc significativa i per això, atesa la destinació familiar dels béns, s'ha considerat preferible partir de la presumpció que pertanyen a ambdós cònjuges per meitats indivises, sens perjudici de poder-la destruir per mitjans de prova més concloents.

En aquest capítol també es fa una regulació més completa i acurada de la compensació per raó de treball per a la casa o per a l'altre cònjuge, com a correctiu dels efectes gens desitjables que en ocasions produeix aquest règim. Fins ara, l'aplicació de la compensació per raó de treball ha generat força problemes degut, fonamentalment, a la migradesa de la regulació, cosa que ha comportat que a la pràctica hagi esdevingut un factor de difícil predicció, atès l'elevat marge de discrecionalitat en mans de l'autoritat judicial. S'ha estimat necessària una intervenció legislativa que proporcionés unes pautes normatives més clares i unes regles que facilitessin la determinació de la seva procedència i càlcul. En aquest sentit, la nova regulació abandona tota referència a la compensació com a remei substitutori d'un enriquiment injust, prescindeix de la idea de sobrecontribució a les despeses familiars, implícita en la formulació del fins ara vigent article 41 del Codi de família, i es fonamenta, senzillament, en el desequilibri que produeix entre les economies d'un i altre cònjuge el fet que un realitzi una tasca que no genera excedents acumulables i l'altre sí. Per això, n'hi haurà prou amb acreditar que un dels dos s'ha dedicat a la casa substancialment més que l'altre. D'altra banda, es limita la quantia a un màxim d'una quarta part de la diferència dels increments patrimonials obtinguts pels cònjuges durant la vigència del règim i s'admeten els pactes de renúncia a aquesta compensació estipulats fins i tot en previsió d'una futura ruptura matrimonial. Com a novetat, el supòsit de fet s'estén també als casos d'extinció del règim per mort d'un dels cònjuges, si és el sobrevivent el qui té dret a la compensació.

Pel que fa als altres règims econòmics, s'han revisat tant el règim de participació en els guanys com el de comunitat per corregir les deficiències que, a la pràctica, dificultaven que poguessin ser tinguts en compte com una alternativa al règim legal supletori.

El capítol 3 es dedica als efectes de la nul·litat del matrimoni, del divorci i de la separació judicial i comença amb una regulació específica de les mesures provisionals que s'ajusta més a les necessitats pròpies del dret civil català. També es regulen per primera vegada els anomenats acords amistosos de separació i se'n fixa el règim de validesa i efectes, tot remarcant-ne el caràcter vinculant però preveient un termini de revocació que pretén garantir que els acords es van prendre lliurement. Concretament, el cònjuge que en el moment de l'adopció de l'acord no hagués disposat d'assistència lletrada independent pot deixar-lo sense efecte durant els tres mesos següents al seu atorgament o, com a màxim, fins al moment de la contestació de la demanda o en el seu cas de la reconvençió en el procés matrimonial en què es pretenguin fer valer. Aquesta possibilitat es justifica per l'especial context en què les parts subscriuen aquests acords, on sovint hi ha greus desequilibris en la informació disponible per a una i altra part i als que s'arriba en situacions d'angoixa o estrès que fan difícil fer una valoració objectiva dels termes convinguts i on existeix un risc elevat d'explotació o abús d'una part per l'altra.

Pel que fa a la responsabilitat dels progenitors envers els fills amb ocasió de la separació o el divorci, cal remarcar dues novetats.

La primera és que tota proposta dels progenitors sobre aquesta matèria s'ha d'incorporar al procés judicial en forma de pla de parentalitat que és un instrument per ordenar les qüestions principals que afecten als fills en la

perspectiva de la separació dels progenitors i llur continuada participació en la criança i educació d'aquells. Sense imposar una modalitat concreta d'organització, encoratja els progenitors, tant si el procés es de mutu acord com contenciós, a organitzar per si mateixos i responsablement la cura dels seus fills amb ocasió de la ruptura, de manera que han d'anticipar els criteris de resolució dels temes més importants que els afectin. En aquesta línia es facilita la col·laboració entre els advocats de cadascuna de les parts, amb psicòlegs, psiquiatres, educadors i treballadors socials independents, per que facin una intervenció focalitzada en els aspectes relacionals amb la ruptura abans de la presentació de la demanda. Es vol així afavorir la concreció dels acords, la transparència per a ambdues parts i la estimulació el compliment dels compromisos assolits.

La segona novetat és que, en defecte de una concreta modalitat de custòdia convinguda pels cònjuges en el pla de parentalitat, o si aquella no és aprovada, l'autoritat judicial ha de distribuir les responsabilitats amb caràcter compartit, llevat que la custòdia individual sigui més adient d'acord amb els interessos dels fills. S'estima que, en general, la coparentalitat i la responsabilitat parental compartida reflecteixen materialment l'interès del fill a seguir mantenint una relació estable amb tots dos progenitors. La igualtat de drets i deures entre els progenitors redueix considerablement la litigiositat en els països en els que s'ha implantat i elimina les dinàmiques de guanyadors i perdedors, afavorint la col·laboració en els aspectes afectius, educatius i econòmics. Recentment, França, Itàlia i Bèlgica han adoptat normes en aquesta direcció. Això no treu, tanmateix, que l'autoritat judicial ha de decidir d'acord amb les circumstàncies de cada cas i en funció de l'interès concret dels fills. És per això que la llei proporciona una sèrie de criteris que s'han de ponderar a l'hora de decidir sobre la ordenació del règim de custòdia.

El missatge de la llei es, òbviament, el d'afavorir les fórmules de coparentalitat i la pràctica de la mediació, com eina per garantir l'estabilitat de les relacions post ruptura entre els progenitors, i l'adaptació natural de les regles als canvis de circumstàncies, però no s'oblida que les relacions familiars en la nostra societat mantenen encara un alt grau de masclisme. També s'ha tingut en compte que el paper de la mare en molts casos es qualitativament més necessari pels fills que el del pare, quan les dinàmiques familiars han estat construïdes sobre models tradicionals, tant en la idiosincràsia del nostre país, com en la realitat d'altres cultures que avui s'han incorporat a la societat catalana. Per aquest motiu es destaquen com criteris per a la determinació de la custòdia individual la vinculació especial dels fills amb un dels progenitors, i la dedicació als fills de cadascú del mateixos amb anterioritat a la ruptura.

De manera més específica, en la línia de la llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista i amb la consciència de la lluita contra aquesta violència, s'exclouen de tota fórmula de responsabilitat compartida els casos de maltractaments que directa o indirectament hagin repercutit en els fills.

Finalment, tot reconeixent el caràcter privilegiat de les relacions dels menors amb el seu entorn més proper, particularment amb els avis i els germans, s'estableix un procediment que fixa la forma en què, en cas de crisi matrimonial, es pot fer efectiu el dret dels fills i filles menors al manteniment d'aquestes relacions personals.

Tocant a la regulació de la pensió compensatòria, es mantenen els perfils de la institució tal com ja la va recollir el Codi de família, si bé en generalitzar-se la possibilitat d'abonament del dret en forma de capital passa a rebre el nom de prestació compensatòria. Certament, avui molts divorcis afecten matrimonis de durada mitjana força breu i persones relativament joves, per la qual cosa en general o bé tots dos hi perden semblantment o bé la

convivència conjugal no ha compromès irremeiablement les oportunitats econòmiques de cap d'ells. Això no ha portat, tanmateix, a alterar essencialment la configuració legal de la prestació compensatòria. S'ha tingut en compte que la incorporació de la dona al mercat de treball no ha anat paral·lela, en la pràctica, a un repartiment de les responsabilitats domèstiques i familiars entre tots dos cònjuges i que en força casos l'activitat laboral o professional d'un dels cònjuges se supedita encara a la de l'altre, fins al punt que, en determinats nivells educatius i de renda, segueix essent habitual que un dels cònjuges, típicament la dona, abandoni el mercat de treball en contreure matrimoni o en tenir fills. Ambdues circumstàncies abonen reconèixer el dret a prestació compensatòria vinculant-lo al nivell de vida de què es gaudia durant el matrimoni, per bé que donant prioritat al dret d'aliments dels fills i fixant la quantia d'acord amb els criteris que la pròpia norma detalla. No obstant això, per als casos que la prestació se satisfà en forma de pensió, s'insisteix en el caràcter essencialment temporal d'aquesta, llevat que concorrin circumstàncies excepcionals que facin aconsellable acordar-la amb caràcter indefinit. En general, s'admet la renúncia al dret a prestació compensatòria, fins i tot la continguda en pactes prematrimonials, però sempre en el marc general que la llei preveu per a aquests i amb el límit que la renúncia prèvia no pot acabar compromentent les necessitats bàsiques del cònjuge que té dret a la prestació.

Les regles sobre l'atribució de l'ús de l'habitatge familiar presenten novetats importants. Tot i partir d'atribuir-lo, preferentment, al cònjuge a qui correspongui la custòdia dels fills, es posa èmfasi en que cal valorar les circumstàncies del cas concret. Per això, es preveu que, a sol·licitud de l'interessat, es pugui excloure l'atribució de l'ús de l'habitatge familiar si qui en seria beneficiari té mitjans suficients per cobrir les seves necessitats i les dels fills, o bé si el que ha de cedir-lo pot assumir i garantir suficientment el pagament dels aliments als fills i la prestació que pugui correspondre al cònjuge en una quantia que permeti cobrir les necessitats d'habitatge d'aquest. Inversament, si malgrat correspondre l'ús de l'habitatge per raó de la custòdia dels fills és previsible que la necessitat del cònjuge es perllongui després d'arribar els fills a l'edat de majoria, l'atribució de l'ús de l'habitatge familiar es pot fer inicialment per aquest concepte. En tot cas, l'atribució per raó de la necessitat és sempre temporal, sens perjudici d'instar les pròrrogues que s'escaiguin. Es vol sortir al pas d'una jurisprudència excessivament inclinada a dotar de caràcter indefinit l'atribució, a expenses dels interessos del cònjuge titular. La matèria es completa establint criteris per a la distribució de les obligacions per raó de l'habitatge i per a la resolució del cas, força freqüent a la pràctica, que algun familiar proper hagués cedit un immoble perquè hi anés a viure el matrimoni. Com ha reiterat la jurisprudència, els que ocupen l'habitatge familiar en condició de precaristes no poden obtenir una protecció possessòria superior a la que el precari proporciona a la família. Si la possessió deriva, en canvi, d'un títol contractual, s'ha d'estar al que resulti d'aquest, sens perjudici de la possibilitat de subrogació que preveu la legislació d'arrendaments.

En aquesta seu dels efectes de la nul·litat de matrimoni, del divorci i de la separació, la llei fa un desenvolupament més ampli de l'escarida crida que l'article 76.2 del Codi de família feia a la mediació. Hom preveu ara que en qualsevol fase del procediment matrimonial els cònjuges puguin demanar sotmetre les seves discrepàncies a mediació o bé que l'autoritat judicial, sense menyscapte del caràcter voluntari d'aquesta, pugui remetre'ls d'ofici a una sessió informativa sobre mediació.

El capítol 4 es dedica a la convivència estable en parella i substitueix íntegrament la Llei 10/1998, de 15 de juliol, d'unions estables de parella, de manera que es posa fi al tractament separat que l'ordenament català havia donat fins ara a les parelles estables. Com és ben conegut, la regulació de les

parelles estables, tot i que va seguir una tramitació parlamentària paral·lela al Codi de família i es va aprovar en la mateixa sessió plenària, finalment es va mantenir en una llei especial. D'altra banda, amb l'aprovació de la Llei de l'Estat 13/2005, d'1 de juliol, en matèria de dret a contreure matrimoni, una part molt important dels objectius previstos inicialment per aquella llei especial han quedat superats, per tal com és innegable que una de les seves principals finalitats fou dotar d'un règim jurídic les parelles formades per persones que, en la legalitat anterior a la Llei 13/2005, tenien exclòs l'accés al matrimoni.

A diferència de la llei d'unions estables de parella, la regulació de la convivència estable en parella del llibre segon ja no estableix cap tipus de diferència per raó de l'orientació sexual dels membres de la parella. S'amplia, a més, l'àmbit subjectiu d'aplicació de la normativa, incloent-hi les parelles estables formades per persones que no podrien contreure matrimoni entre si perquè un d'ells continua casat amb una altra persona. S'estima que, tractant-se d'una regulació fonamentalment adreçada a resoldre els problemes derivats del cessament de la convivència, un tractament desigual no té justificació. Es vol evitar així mateix que un nombre molt important de parelles quedin fora de la regulació –segons algunes estimacions entorn a un 30% de les parelles heterosexuales existents a Catalunya i un nombre indeterminat de parelles homosexuals– i que les conseqüències de la ruptura s'hagin de determinar acudint a una doctrina jurisprudencial de perfils massa imprecisos.

Mentre dura la convivència les relacions de la parella estable es regulen exclusivament pels pactes dels convivents, incloent-hi, en la línia seguida per la jurisprudència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, la possibilitat d'efectuar adquisicions conjuntes oneroses amb pacte de supervivència. S'inclouen com a novetat els pactes en previsió del cessament de la convivència, amb remissió als límits que s'estableixen per al matrimoni, i una regulació del règim d'atribució de l'ús de l'habitatge familiar en cas de ruptura. Finalment, la disposició addicional sisena assenyala que els conflictes judicials relatius al trencament de la parella estable es tramiten per les regles del procediment matrimonial.

El model de regulació de la parella estable que dissenya el llibre segon és el més apropiat per a la societat catalana actual. Certament, l'inici d'un projecte de vida en comú no es fa avui únicament a través del matrimoni. A diferència d'altres països del nostre entorn, no obstant, la incidència de la convivència no matrimonial és relativament baixa i estudis recents constaten que en parelles joves es presenta com un fenomen força diferent al matrimoni, a partir d'indicadors com la durada, l'estabilitat, la fecunditat o el grau de compromís recíproc palesat en actes com la posada en comú de béns o similars. Predomina la modalitat que la concep com un matrimoni a prova, bé perquè la parella es trenca o bé perquè es transforma en matrimoni. Aquest fet justifica prescindir d'un estatut jurídic de la convivència estable en parella, que és molt difícil d'harmonitzar amb la gran varietat de situacions que presenta aquesta realitat. Naturalment, això no exclou que, quan la ruptura de la convivència provoca –per la seva durada, pel fet d'haver tingut fills en comú o, en general, per raó de les decisions preses per cadascun dels convivents en interès comú– que algun d'ells es trobi en una situació de necessitat, pugui obtenir de l'altre els mitjans per refer la seva vida. Tot plegat, a banda del dret a la compensació per raó del treball per a la llar o per a l'altre convivent, que neix al marge de l'estatut jurídic de la convivència i que resulta del fet que, en interès comú, un ha realitzat una tasca que no ha generat excedents acumulables i l'altre sí.

El capítol 5, relatiu a la filiació, abraça tant la filiació per naturalesa com a l'adoptiva, que el Codi de família regulava en títols separats. En relació a la

causació de parentiu, fins ara limitada en l'adoptiva, se n'equiparen els efectes.

Pel que fa a la filiació per naturalesa, tot i els matisos que seguidament es referiran, la regulació possibilita, com s'havia reclamat per alguns col·lectius, l'establiment de la maternitat en relació amb la dona que consent la realització de tècniques de reproducció humana assistida a l'esposa o a la companya amb la qual està convivint en parella estable. Evidentment, la maternitat derivada del mer consentiment per a la procreació assistida de la seva esposa o companya no és una maternitat biològica (per naturalesa), sinó una relació jurídica purament legal. Tanmateix, això no és cap novetat en el nostre ordenament jurídic. Es dona en la paternitat de l'home, casat o no, que presta el seu consentiment per a la procreació assistida de la seva esposa o parella estable. Per aquest motiu, s'ha cregut oportú no incorporar una nova categoria jurídica per a aquest tipus de filiació i s'ha optat per assimilar-la, quant al tractament legal, a la paternitat de l'home que consent la fecundació assistida, atès que en ambdues el títol d'atribució es el consentiment i no la relació biològica. Com que la possibilitat que la maternitat de l'esposa o companya que consent la fecundació assistida de la que serà la mare biològica quedi determinada directament afecta els mitjans de determinació de la filiació, ha calgut afegir el consentiment per a la procreació assistida a la llista de títols d'atribució de la filiació. A partir d'aquí, s'ha considerat convenient estendre-li el règim d'impugnació del reconeixement per causa de nul·litat, cosa que estalvia una aplicació analògica de la legislació sobre tècniques de reproducció humana assistida.

Finalment, per esvair qualsevol dubte sobre la no aplicabilitat a Catalunya de les disposicions de la Llei d'Enjudiciament Civil que, en els processos sobre filiació, exigeixen aportar un principi de prova sobre els fets en els quals es fonamenta l'acció, es deixa clar que, en el nostre dret, dita aportació no és requisit d'admissibilitat de la demanda; tot això, una vegada més, en la línia que ja havia resolt el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, seguint la tradició jurídica catalana.

En relació amb la filiació adoptiva, el canvi més substancial es va produir amb l'aprovació de la Llei 3/2005, de 8 d'abril, la qual possibilita l'adopció per parelles del mateix sexe. Ara s'hi introdueixen unes modificacions sistemàtiques, ja que s'ha optat per una regulació conjunta de l'adopció i de l'acolliment preadoptiu fent prevaler la consideració d'aquest com a període d'acoblament del menor amb la que ha de ser la persona o família adoptant. Quant a la formalització de l'acolliment preadoptiu es fa remissió al procediment que estableix la legislació sobre la infància i l'adolescència. D'altra banda, en línia amb la legislació comparada més moderna, s'imposa als adoptants l'obligació d'informar el fill adoptat sobre l'adopció, requisit indispensable perquè pugui exercir el seu dret a conèixer els seus progenitors biològics. Per tal de fer-lo efectiu s'estableix així mateix un procediment confidencial de mediació.

El capítol 6 té per objecte la potestat parental, terme que substitueix la "potestat del pare i de la mare" i que s'ajusta millor a la nova realitat jurídica que possibilita l'establiment de relacions de filiació, tant per via de l'adopció com del consentiment a la reproducció assistida, amb cònjuges o convivents en parella estable del mateix sexe, sense perjudici de la utilització de termes més moderns a l'hora de regular les conseqüències de la separació i el divorci.

En aquesta seu, s'incorporen, en la línia endegada per altres ordenaments europeus, unes previsions per donar resposta a les necessitats de les anomenades famílies recomposades o reconstituïdes, és a dir, les integrades per parelles que tenen al seu càrrec fills no comuns. Fins ara, l'adopció del fill

del cònjuge o del convivent, que, val a dir, no sempre és possible, era l'única via de permetre al cònjuge o parella del progenitor biològic intervenir en la potestat parental sobre els fills d'aquest, especialment en cas de mort de l'altre progenitor o si aquest darrer s'havia desentès del fill i el referent patern o matern havia passat a ser l'actual parella de la mare o el pare biològic. Ara, la llei el faculta per a intervenir en les qüestions referides a les relacions amb els educadors, l'atenció a les necessitats ordinàries i altres determinacions que afecten al menor i en les que, sovint, està involucrat materialment. A més de poder realitzar, durant la convivència, aquests actes de la vida ordinària en interès del fill de l'altre, es preveu la possibilitat que, mort el progenitor que tenia la custòdia, el vidu o vídua o el convivent supervivent pugui obtenir judicialment la custòdia dels menors amb qui vivia i exercir les funcions parentals, sense haver de privar necessàriament de la potestat l'altre progenitor.

S'inclou una norma sobre delegació de la custòdia pels pares en favor de tercers, dissenyant el marc en què aquesta pot tenir lloc. Partint de la base, òbvia, del superior interès dels fills menors, s'exigeix la concurrència d'un motiu suficient, que els progenitors en mantinguin el control efectiu de l'exercici de la custòdia i que la delegació es formalitzi en document públic.

Finalment, amb l'objectiu de donar una resposta clara als problemes derivats de la violència en les relacions familiars, es considera justa causa perquè l'autoritat judicial pugui suspendre o denegar les relacions personals dels progenitors amb els seus fills o filles menors, que aquests hagin estat víctimes directes o indirectes de violència de gènere en el marc d'aquelles relacions.

El capítol 7, relatiu als aliments d'origen familiar, manté la regulació del Codi de família amb pocs canvis. Primerament, cal referir-se, per la seva finalitat essencialment protectora i de lluita contra la xacra que suposa la violència de gènere, a la norma que permet demanar els aliments anteriors a la reclamació judicial o extrajudicial, si aquests no es van reclamar per causa que fos imputable a la persona obligada a prestar-los, com massa sovint passa, en els casos de maltractaments a la persona que els havia de reclamar. En segon lloc, se suprimeix la incoherent regulació del dret als aliments dels germans, dels descendents i dels ascendents, de manera que, amb base en el principi d'autosatisfacció de les pròpies necessitats, s'explicita amb caràcter general que no tenen dret als aliments les persones que es troben en situació de necessitat per causa que els sigui imputable, mentre dura aquesta causa.

d) Altres relacions convivencials

La Llei 19/1998, de 28 de desembre, sobre situacions convivencials d'ajuda mútua va regular les relacions convivencials constituïdes per parents en la línia col·lateral o per persones simplement unides per vincles d'amistat o companyonia que, sense constituir una família nuclear, comparteixen l'habitatge, posen en comú el treball domèstic amb voluntat d'ajuda mútua i de permanència. Aquesta llei passa a integrar-se com a títol 4 del llibre segon del Codi civil de Catalunya, amb algunes modificacions. La primera es refereix al propi nom de la institució, que ara, d'una forma més descriptiva, es denomina 'relació convivencial d'ajuda mútua'. Pel que fa al contingut, s'ha considerat que no esqueia mantenir el dret a la compensació per raó treball, que partia d'un estricte paral·lelisme amb el matrimoni i amb les parelles estables, perquè difícilment es donarà, atès que la finalitat de les relacions convivencials d'ajuda mútua és posar remei a les dificultats pròpies de la gent gran. Igualment, s'ha eliminat la norma que, sense fixar cap criteri orientatiu, ni limitació temporal, permetia atribuir l'ús de l'habitatge de titularitat conjunta a algun dels cotitulars. Aquesta és una qüestió que s'ha de resoldre per les regles pròpies de la comunitat.

Pel que fa al pacte d'acolliment previst a la Llei 22/2000, de 29 de desembre, d'acolliment de gent gran, tot i que denota una certa inspiració en institucions de dret de família i que dibuixa un contingut amb uns perfils extrets de la relació de parentiu, en la mesura que es concep com un contracte onerós i intervé una contraprestació ha de quedar fora del llibre segon i si escau integrar-se en el llibre sisè, relatiu a les obligacions i els contractes.

IV

Part final de la llei

Aquesta llei inclou sis disposicions addicionals, el contingut de les quals és la futura constitució del Registre de patrimonis protegits, les mesures de conciliació del treball i la vida familiar del personal d'administracions públiques catalanes que conviu en parella estable, el tractament fiscal de les relacions convivencials d'ajuda mútua, els procediments relatius a la ruptura de parella estable i les especialitats processals relatives a pretensions patrimonials exercides dins dels processos matrimonials i dins dels processos de liquidació i divisió de l'herència. En els dos darrers casos es persegueix oferir una via processal per canalitzar la reclamació de la compensació per raó de treball i incentivar que en el procés corresponent es presenti tota la documentació rellevant. A aquest efecte, es preveu que l'autoritat judicial pugui incorporar al procés la informació rellevant que consti per altres causes, pendents o resoltes, entre les parts.

El nombre de disposicions transitòries és de vuit i en elles s'hi regulen les diferents conseqüències pràctiques de la substitució del dret fins ara vigent. Pot resultar especialment important la disposició transitòria tercera, que permet acordar la revisió de les mesures adoptades en el procediment matrimonial en aquells aspectes en què la nova regulació ha obert noves possibilitats.

La llei substitueix tot el dret de català de família i de la persona fins ara vigent i, convenientment harmonitzat i ajustat a les necessitats socials actuals, l'incorpora en el que ha de ser el text més emblemàtic del nostre dret civil.

Mitjançant dues disposicions finals es modifiquen una sèrie de disposicions dels llibres primer i cinquè del Codi Civil de Catalunya, a fi d'harmonitzar-ne el contingut amb els criteris fixats al llibre segon i en una tercera disposició s'estableix l'entrada en vigor de la llei.

Article únic

S'aprova el llibre segon del Codi civil de Catalunya, amb el contingut següent:

Llibre segon

La persona i la família

Títol 1

La persona física

Capítol 1

Personalitat civil i capacitat

Article 211-1. Personalitat civil

1. La personalitat civil és inherent a la persona física des del naixement.
2. El concebut té la consideració de persona als efectes que li siguin favorables, sempre que arribi a néixer.
3. La personalitat s'extingeix amb la mort.

Article 211-2. Commoriència

La crida a una successió o la transmissió de drets a favor d'una persona que depenen del fet que hagi sobreviscut a una altra només tenen lloc si aquella ha viscut almenys setanta-dues hores més que la persona a qui havia de sobreviure.

Article 211-3. Capacitat

1. La capacitat d'obrar de la persona es fonamenta en la seva capacitat natural, d'acord amb el que disposa aquest Codi.
2. La capacitat d'obrar plena s'assoleix amb la majoria d'edat.
3. Les limitacions a la capacitat d'obrar s'interpreten de forma restrictiva, atenent a la capacitat natural.

Article 211-4. Majoria d'edat

1. La majoria d'edat s'assoleix als divuit anys.
2. El dia del naixement es considera sencer per al còmput de l'edat.

Article 211-5. Minoria d'edat

El menor pot realitzar per si mateix, segons la seva edat i capacitat natural, els actes següents:

- a) Els relatius als drets de la personalitat, llevat que les lleis que els regulin disposin altrament.
- b) Els relatius a béns o serveis propis de la seva edat, conforme als usos socials.
- c) Els altres actes que la llei li permeti.

Article 211-6. Interès superior del menor

1. L'interès superior del menor és el principi inspirador de qualsevol decisió que l'afecti.
2. El menor d'edat, d'acord amb la seva edat i capacitat natural i en tot cas si ha complert dotze anys, té dret a ser informat escoltat abans que es prengui una decisió que l'afecti directament en la seva esfera personal o patrimonial.
3. Per a qualsevol acte del representant legal que impliqui alguna prestació personal del menor, es requereix el seu consentiment si ha complert dotze anys o si, tenint-ne menys, té prou coneixement.

Article 211-7. Emancipació

1. El menor emancipat actua jurídicament com si fos major d'edat, però necessita el complement de capacitat per als actes que estableix l'article 211-12.
2. La capacitat del menor emancipat es complementa mitjançant l'assistència del cònjuge major d'edat en cas d'emancipació per matrimoni, dels progenitors o, en el seu defecte, del curador o curadora.

Article 211-8. Formes d'emancipació

1. L'emancipació pot tenir lloc:
 - a) Per matrimoni.
 - b) Per consentiment dels que exerceixen la potestat parental o la tutela.
 - c) Per resolució judicial.
2. L'emancipació és irrevocable i s'ha de fer constar al Registre Civil. Mentre no s'inscriu no produeix efectes contra tercers.

Article 211-9. Emancipació per consentiment

1. L'emancipació pels qui exerceixen la potestat parental o la tutela requereix que el menor tingui almenys setze anys i la consenteixi. En cas d'emancipació pel titular de la tutela es requereix, a més, autorització judicial amb informe del ministeri fiscal.
2. Aquesta emancipació s'atorga en escriptura pública o per compareixença davant de l'autoritat judicial encarregada del Registre Civil.

Article 211-10. Emancipació per resolució judicial

1. L'autoritat judicial pot concedir l'emancipació, a sol·licitud del menor de més de setze anys, si hi ha causes que fan impossible la convivència amb els progenitors o amb el tutor, o que dificulten greument l'exercici de la potestat parental o de la tutela.
2. La concessió judicial de l'emancipació requereix l'audiència prèvia de les persones que exerceixen la potestat parental o la tutela i l'informe del ministeri fiscal.

Article 211-11. Vida independent del menor

1. El menor d'edat de més de setze anys es considera emancipat si viu econòmicament independent dels progenitors o del tutor, amb el seu consentiment. Aquest consentiment es pot revocar.
2. En aquest cas, el menor necessita el complement de capacitat per als mateixos actes que el menor emancipat.

Article 211-12. Actes que requereixen complement de capacitat

1. El menor emancipat necessita el complement de capacitat per a:
 - a) Realitzar els actes a què es refereix l'article 236-28.
 - b) Acceptar el càrrec d'administrador d'una societat.
2. El complement de capacitat no es pot concedir de manera general, però es pot atorgar per a una pluralitat d'actes de la mateixa naturalesa o referits a la mateixa activitat econòmica, encara que siguin futurs, especificant les seves circumstàncies i característiques fonamentals.
3. Els actes realitzats sense el complement de capacitat són anul·lables a instància de la persona que havia de prestar-lo d'acord amb l'article 211-7 i, a partir de l'arribada a la majoria d'edat, de la persona interessada en el termini de quatre anys.
4. No cal el complement de capacitat en relació amb els béns i els drets adquirits per donació o a títol successori si el donant o el causant l'han exclòs expressament.

Article 211-13. Manca d'atorgament del complement de capacitat

El menor emancipat pot demanar autorització judicial per actuar tot sol en els casos d'impossibilitat o de desacord entre les persones que han de prestar el complement de capacitat, o si aquestes no l'atorguen sense causa justificada.

Capítol 2

Autonomia de la persona en l'àmbit de la salut

Secció 1

Tractaments mèdics

Article 212-1. Dret a la informació sobre la salut

El dret a la informació sobre la qualsevol intervenció en l'àmbit de la salut a què vagi a ser sotmesa una persona, constitueix un dret civil directament exigible davant dels tribunals de justícia. La informació ha de ser facilitada, en els termes establerts per la legislació sobre autonomia del pacient en l'àmbit

sanitari, directament a la persona afectada sempre que tingui suficient capacitat, o bé a la persona designada en document de voluntats anticipades, a l'assistent legalment designat, al representant legal, o a les persones que tinguin assumida la guarda de fet, ja sigui ocasionalment o de manera estable.

Article 212-2. Consentiment informat

1. El consentiment personal que, conforme al disposat en la legislació sanitària ha de donar per si mateixa la persona afectada major de setze anys, únicament pot ser suplert, respecte de l'incapaç o del que es trobi en un estat físic que li impedeixi comprendre l'abast de la intervenció, per les mateixes persones que han de rebre la informació a què es refereix l'article anterior, i pel mateix ordre de prelación.
2. El consentiment atorgat és revocable per l'interessat, o per les persones que supleixen la seva capacitat, en interès del mateix.
3. Si les persones cridades a prestar consentiment per substitució s'hi neguen, l'autoritat judicial pot autoritzar la intervenció a sol·licitud del facultatiu responsable i en interès de la persona que no pot consentir.
4. En el cas que es pretenguin aplicar tractaments mèdics que puguin posar en perill la vida o la integritat física o psíquica de la persona afectada, és necessària l'autorització expressa del malalt respecte del risc que assumeix. Quan la persona estigui impossibilitada el tutor ha de sol·licitar l'autorització judicial. En els casos de persones no impossibilitades que es trobin en un estat físic que els impedeixi comprendre l'abast de la situació en la qual es troben, l'autorització referida ha de ser sol·licitada pels familiars més pròxims o per aquelles persones que tenen assumida la guarda de fet, ja sigui ocasionalment o de manera estable.
5. Quan existeixi un risc immediat i greu per a la integritat física o psíquica d'una persona que pateixi trastorns mentals, o per a altres persones del seu entorn, l'autoritat judicial pot autoritzar l'aplicació de tractaments mèdics sense el consentiment del malalt. En tot cas el tribunal ha de sentir la persona afectada i rebre l'informe d'un facultatiu del que es derivi la necessitat de la mesura. L'emissió de l'informe mèdic ha d'ajustar-se al protocol d'intervenció que, per a aquest tipus de casos, aprovi l'autoritat sanitària. L'autorització judicial ha de contenir un termini, que no pot excedir de dos mesos, dins del qual el facultatiu ha d'informar de la situació de la persona afectada a fi de revisar la necessitat de la mesura.

Article 212-3. Document de voluntats anticipades

1. La persona major d'edat amb plena capacitat d'obrar pot expressar en document de voluntats anticipades les instruccions per a la realització d'actes i tractaments mèdics, per al cas que es trobi en una situació en què no pugui decidir-ho per sí mateixa. També pot designar la persona que, en substitució seva, ha de rebre la informació concernent a la seva salut i decidir sobre la realització d'aquells actes i tractaments.
2. En el document de voluntats anticipades hi poden constar previsions referents a la donació dels propis òrgans o de la despulla, i a les formes d'enterrament.
3. Pel que fa a la forma d'atorgament, al procediment de comunicació de les voluntats anticipades al centre sanitari i als seus efectes s'ha d'estar al que disposa la legislació especial per a l'àmbit sanitari.
4. El document de voluntats anticipades és sempre revocable.
5. Si la persona atorgant d'un document de voluntats anticipades hagués fet delació voluntària de la seva tutela d'acord amb l'article 222-3 i ambdós actes contenen designacions o instruccions incompatibles, prevalen les del document de data posterior.

Secció 2

Internaments

Article 212-4. Internament

L'internament d'una persona per raó de trastorn psíquic en un establiment requereix autorització judicial prèvia si la seva situació no li permet decidir per si mateixa, qualsevol que en sigui l'edat.

Article 212-5. Internament urgent

1. No cal autorització judicial prèvia si concorre causa d'urgència mèdica que requereixi l'internament sense dilació. Aquesta causa ha de ser constatada per un facultatiu i s'ha de fonamentar en un risc immediat i greu per a la integritat física o psíquica del malalt o d'altres persones.
2. El director o directora de l'establiment on s'efectuï l'internament ha de comunicar-lo a l'autoritat judicial del lloc on es trobi l'establiment en el termini màxim de vint-i-quatre hores.
3. L'autoritat judicial ratifica o deixa sense efecte l'internament, d'acord amb l'apartat 3 de l'article 763 de la Llei d'enjudiciament civil, dins del termini de setanta-dues hores des de que rep la comunicació.
4. En la resolució on es ratifica l'internament s'hi ha de fer constar el termini, que no podrà excedir els dos mesos, dins el qual el director o la directora de l'establiment haurà d'informar periòdicament sobre la situació de la persona internada a fi de revisar la necessitat de la mesura. A petició del director o la directora de l'establiment, l'autoritat judicial pot acordar, atesa la situació de la persona internada, que els informes successius s'emetin en intervals superiors, que no podran excedir els sis mesos.

Article 212-6. Canvi de circumstàncies en l'internament voluntari

Si una persona que va consentir l'internament per raó de trastorn psíquic ja no està en condicions de decidir-ne la continuació per haver canviat de manera significativa les circumstàncies personals, el director o la directora de l'establiment ho ha de comunicar a l'autoritat judicial perquè en ratifiqui la continuació d'acord amb el que preveu l'apartat 3 de l'article 212-5.

Títol 2

Institucions de protecció de la persona

Capítol 1

Disposicions comunes

Article 221-1. Funció de protecció

Les funcions de protecció de les persones menors d'edat i de les que no es poden governar per sí mateixes, si no estan en potestat parental, i de les persones que necessiten assistència, s'exerceixen sempre en interès de la persona protegida, d'acord amb la seva personalitat, i s'adrecen a la cura de la seva persona, l'administració o defensa dels seus béns i interessos patrimonials i a l'exercici dels seus drets.

Article 221-2. Deure d'exercici

1. L'exercici de les funcions de protecció constitueix un deure i té caràcter personalíssim. Només se n'admet l'excusa en els casos previstos per l'article 222-17.
2. Les persones titulars d'aquestes funcions només poden atorgar poders especials per a actes concrets o per a una pluralitat d'actes de la mateixa naturalesa o referits a la mateixa activitat econòmica.

Article 221-3. Gratuïtat

Les persones titulars de les funcions de protecció exerceixen els seus càrrecs de forma gratuïta, llevat dels casos en què es prevegi expressament una remuneració. Tanmateix, tenen dret al reemborsament de les despeses i a la indemnització de danys per raó d'aquest exercici a càrrec del patrimoni de la persona protegida.

Article 221-4. Obligació d'informar i escoltar la persona protegida

Les persones titulars d'aquestes funcions han d'informar i escoltar la persona protegida d'acord amb el que disposa l'article 211-6 si és menor i, si es tracta d'una persona major d'edat, sempre que tingui prou coneixement.

Article 221-5. Mesures de control

1. Sens perjudici de les mesures de control previstes per la persona interessada o pels progenitors del menor i incapacitat, l'autoritat judicial, d'ofici, a instància dels ministeri fiscal, dels titulars de les funcions de protecció, de la pròpia persona protegida o de les persones cridades a l'exercici de la tutela d'acord amb l'article 222-9, pot acordar, en qualsevol moment, les mesures que estimi necessàries per al control del bon funcionament de la institució de protecció quan existeix qualsevol situació de risc de desemparament i, en el seu cas, adoptarà les mesures adients per garantir la adequada assistència de la persona desemparada.

2. L'autoritat judicial pot requerir la intervenció d'especialistes en psicologia, psiquiatria, pediatria, geriatria, medicina de família, treball o educació social, pel seguiment de la evolució i de les condicions de vida de les persones sotmeses a tutela, curatela, guarda de fet o assistència. Aquests especialistes, els forenses, i els equips tècnics multidisciplinaris que de forma estable donin suport als tribunals, tenen la consideració d'auxiliars dels tribunals.

Article 221-6. Mesures de control econòmic

1. L'autoritat judicial pot requerir la intervenció d'economistes, auditors o censors de comptes, per la realització del seguiment i control de la gestió econòmica encarregada als òrgans tutelars i, específicament per l'examen de la conveniència d'actes de disposició i gravamen de bens i drets de les persones sotmeses a tutela o guarda de fet.

2. Per facilitar el compliment de les funcions d'autorització d'actes de disposició i gravamen de béns i drets de la persona sotmesa a tutela o guarda de fet, i de control dels actes d'igual naturalesa realitzats per representació en virtut de poders preventius, el tutor ha d'acompanyar a l'expedient judicial un informe tècnic elaborat per un agent de la propietat immobiliària, per un economista, o per un censor jurat de comptes o auditor independent, segons la naturalesa del negoci jurídic, quan la repercussió econòmica del mateix superi els 30.000 €, o els comptes anuals superin els 90.000 € d'ingressos bruts. Tenen la consideració d'independents els professionals imparcials designats pels col·legis professionals d'entre llistats o censos predeterminats.

Capítol 2

La tutela

Secció 1

Disposicions generals

Article 222-1. Persones que s'han de posar en tutela

1. S'han de posar en tutela:

- a) Els menors no emancipats que no estiguin en potestat.
- b) Els incapacitats, quan la sentència així ho determina.

2. No cal posar en tutela les persones majors d'edat que, per causa d'una malaltia o deficiència persistent de caràcter físic o psíquic, no poden governar-se per sí mateixes, si a aquest efecte han nomenat en escriptura pública un apoderat perquè tingui cura dels seus interessos. En aquest cas, la pèrdua sobrevinguda de capacitat del poderdant no comporta l'extinció del poder, amb tal que aquest s'hagi atorgat en contemplació de la futura situació d'incapacitat. Si en interès de la persona protegida s'arriba a constituir la tutela, l'autoritat judicial pot, en aquell moment o amb posterioritat, a instància del tutor, acordar l'extinció del poder.

3. Tampoc no és necessari promoure l'acció d'incapacitació i la conseqüent constitució de la tutela de les persones que tenen un assistent designat en legal forma, quan l'entorn familiar i els guardadors de fet li presten les cures que necessita, llevat que per absència o incompliment dels deures d'atenció, la persona que no pugui governar-se per si mateixa quedi en situació de desamparament.

Article 222-2. Formes de delació

La tutela es defereix per:

- a) Testament o codicil.
- b) Escriptura pública.
- c) Resolució judicial.

Secció 2

Delació voluntària

Article 222-3. Delacions fetes per un mateix

1. Per al cas que pugui arribar a ser declarada incapaç, qualsevol persona amb plena capacitat d'obrar pot nomenar o excloure, en escriptura pública, una o més persones per a l'exercici dels càrrecs tutelars. També pot fer disposicions respecte del funcionament i el contingut del règim de protecció que pugui ser escaient, especialment pel que fa a la cura de la seva persona.
2. L'atorgament d'un acte de delació tutelar posterior revoca l'anterior en tot allò que el modifiqui o hi resulti incompatible.
3. Són ineficaces les delacions fetes per un mateix atorgades des que s'insta el procés sobre la seva capacitat o el ministeri fiscal n'inicia les diligències preparatòries.

Article 222-4. Tutela deferida pels titulars de la potestat parental

1. Els titulars de la potestat parental poden ordenar, amb l'abast establert per l'article 222-3, la tutela dels seus fills o filles menors no emancipats i, si en tenen la potestat prorrogada o rehabilitada, la dels fills o filles emancipats o majors d'edat incapacitats. També poden establir òrgans de supervisió de l'exercici de la tutela, designar les persones que els hagin d'integrar i les regles que regiran el funcionament d'aquests òrgans.
2. En aquest cas, la delació de la tutela es pot fer mitjançant escriptura pública, testament o codicil, i de manera individual o conjunta.

Article 222-5. Concurrència de nomenaments o d'exclusions

En cas de concurrència de nomenaments o d'exclusions fets pels titulars de la potestat parental, és preferida la voluntat de qui l'ha exercit en darrer lloc, sens perjudici, si és el cas, de l'eficàcia del nomenament fet per l'altre del titular de l'administració especial dels béns que ell mateix hagi disposat per donació, herència o llegat a favor del menor o incapaç.

Article 222-6. Substituts

1. En els actes de delació voluntària de càrrecs tutelars, es poden designar substituts.
2. Si es designen com a substitutes diverses persones i no s'especifica l'ordre de substitució, es prefereix la designada en el document posterior i, si n'hi ha més d'una, la designada en primer lloc.

Article 222-7. Inscripció

1. Les delacions de les tuteles atorgades en escriptura pública en ús de les facultats establertes pels articles 222-3 i 222-4 s'inscriuen en el Registre de Nomenaments Tutelars no Testamentaris, sens perjudici de la inscripció en el Registre Civil.

2. El notari que autoritzi l'escriptura ho comunica d'ofici als registres esmentats a l'apartat anterior, d'acord amb la seva normativa específica.

Article 222-8. Nomenament

1. Si es constitueix la tutela, l'autoritat judicial ha de nomenar la persona o persones designades en l'acte de delació voluntària.
2. Tanmateix, ateses les circumstàncies del cas i a instàncies del ministeri fiscal o d'alguna de les persones cridades per la llei a exercir la tutela d'acord amb l'article 222-9, pot prescindir d'aquella designació en els supòsits següents:
 - a) Si s'ha produït una modificació sobrevinguda de les causes explicitades o que presumiblement van ser tingudes en compte en efectuar l'acte de delació voluntària.
 - b) Si l'acte de delació voluntària es va fer dins l'any anterior a l'inici del procediment relatiu a la capacitat de la persona protegida.

Secció 3

Delació judicial

Article 222-9. Ordre de la delació

1. La designació correspon a l'autoritat judicial quan no hi ha persona designada per acte de delació voluntària o bé no procedeix el seu nomenament o s'excusa o cessa per qualsevol causa.
2. En aquest cas, l'autoritat judicial prefereix per a la tutela:
 - a) El cònjuge o convivent en parella estable de la persona incapacitada, si hi ha convivència.
 - b) Els descendents majors d'edat de la persona incapacitada.
 - c) Els ascendents del menor o incapacitat, llevat que es prorrogui o rehabiliti la potestat parental.
 - d) En cas de mort del progenitor del menor o incapacitat, el cònjuge o convivent en parella estable d'aquell, si conviu amb la persona que ha de ser posada en tutela.
 - e) Els germans del menor o incapacitat.
 - f) La persona que hagués estat designada prèviament com a assistent.
3. Quan existeixin pluralitat de persones que poden fer-se càrrec de l'acompliment de la tutela, l'autoritat judicial pot acordar que s'obri un procés de mediació familiar amb la finalitat de que pugui ser proposada per consens una persona d'entre les mateixes, que serà designada tutora preferentment. Si en aquests casos es dividissin les funcions tutelars en l'àmbit personal i en el patrimonial, es pot proposar al tribunal la constitució dels òrgans familiars de control que els interessats considerin necessaris.
4. Si no hi ha persones de l'entorn familiar o comunitari ni altres persones jurídiques, públiques o privades sense ànim de lucre, que puguin assumir satisfactòriament la tutela, l'autoritat judicial prèvia declaració de desemparament, la defereix a l'entitat pública competent.

Article 222-10. Tutela de germans

La delació judicial de la tutela de germans ha de recaure en una mateixa persona, llevat que les circumstàncies justifiquin una resolució diferent.

Article 222-11. Separació de l'administració patrimonial

1. En constituir la tutela, l'autoritat judicial pot separar la tutela de la persona de l'administració dels béns, designar els titulars d'ambdós càrrecs i fixar el seu àmbit de competència.
2. L'autoritat judicial, d'ofici o a sol·licitud del tutor, del ministeri fiscal o de la persona posada en tutela, pot nomenar administrador patrimonial en el decurs de la tutela si el patrimoni de la persona posada en tutela assoleix una importància considerable o es dona una altra causa que ho fa necessari.

Article 222-12. Remuneració

1. La persona interessada o els titulars de la potestat parental, en l'acte de delació voluntària de la tutela, o l'autoritat judicial, en la resolució de nomenament, poden fixar una remuneració per al tutor, i si és el cas, per a l'administrador patrimonial, sempre que el patrimoni de la persona posada en tutela ho permeti.
2. L'autoritat judicial pot modificar la quantia de la remuneració si resulta excessiva o insuficient ateses les circumstàncies de la tutela.

Secció 4

Constitució i exercici

Article 222-13. Persones obligades a promoure'n la constitució

1. Les persones indicades en l'article 222-9 i les persones o les institucions que tinguin en llur guarda un menor o una persona que s'ha de posar en tutela, estan obligades a promoure'n la constitució i responen dels danys i perjudicis que causin a aquella persona si no la promouen.
2. L'entitat pública competent en matèria de protecció de menors ha d'instar la constitució de la tutela dels menors deseparats al seu càrrec si hi ha persones que la puguin assumir en interès d'aquells.
3. El ministeri fiscal també ha de demanar la constitució de la tutela, o disposar-la d'ofici l'autoritat judicial, si s'assabenten que hi ha alguna persona que s'ha de posar en tutela en l'àmbit de la seva jurisdicció.
4. Qualsevol persona que conegui aquesta circumstància ha de posar-la en coneixement de l'autoritat judicial o del ministeri fiscal.

Article 222-14. Aptitud per a exercir càrrecs tutelars

Poden ser titulars de la tutela o de l'administració patrimonial les persones físiques que tinguin capacitat d'obrar plena i no incorrin en algunes de les causes d'ineptitud següents:

- a) Estar o haver estat judicialment privades o suspeses de l'exercici de la potestat o de la custòdia.
- b) Haver estat remogudes d'una tutela per una causa que els fos imputable.
- c) Estar complint una pena privativa de llibertat.
- d) Estar en situació declarada de concurs i no haver estat rehabilitades, llevat que la tutela no inclogui l'administració dels béns.
- e) Haver estat condemnades per qualsevol delictes que faci suposar fonamentadament que no desenvoluparan la tutela de manera correcta.
- f) Observar una conducta que pugui perjudicar la formació del menor o la cura de l'incapacitat.
- g) Estar en situació d'impossibilitat de fet per a exercir el càrrec.
- h) Tenir enemistat amb la persona tutelada, tenir o haver tingut amb ella plets o importants conflictes d'interessos o ser-ne deutores per qualsevol concepte.
- i) No disposar de mitjans de vida coneguts.

Article 222-15. Tutela per persones jurídiques

1. Poden ser titulars de la tutela les persones jurídiques sense afany de lucre que es dediquin a la protecció de persones menors o incapacitades i que reuneixin els requisits establerts per la normativa vigent.
2. Les persones jurídiques han de notificar a l'entitat pública competent el nomenament i el cessament com a tutores en el termini de quinze dies des que hagin tingut lloc.
3. En el cas d'exercici de la tutela per persona jurídica, aquesta ha d'assignar una o més persones perquè s'encarreguin de la cura personal de la persona posada en tutela i comunicar-ho a l'autoritat judicial. Aquestes persones no han d'estar incurses en cap de les situacions d'ineptitud previstes per l'article 222-14.

4. Les persones jurídiques desqualificades per l'Administració no poden ser tutors ni administradors patrimonials.
5. L'exercici de la tutela per l'entitat pública competent es regeix per la seva legislació específica i, en el seu defecte, per les disposicions d'aquest Codi.

Article 222-16. Exclusió per conflicte d'interessos

No poden ser titulars de la tutela ni de l'administració patrimonial, ni executores materials de les funcions tutelars, les persones físiques o jurídiques privades que es trobin en una situació de conflicte d'interessos amb la persona protegida. En particular, no ho poden ser les que prestin en virtut d'una relació contractual serveis assistencials, residencials o de naturalesa anàloga a la persona protegida.

Article 222-17. Excuses

1. Es poden al·legar com a excuses per a no exercir càrrecs tutelars l'edat, la malaltia, la manca de relació amb la persona que s'ha de posar en tutela, les derivades de les característiques de l'ocupació professional del designat o qualsevol altra que faci especialment feixuc o pugui afectar el bon exercici de la tutela.
2. Les persones jurídiques poden excusar-se si no disposen de mitjans humans i materials suficients per al desenvolupament adequat de la tutela o si les condicions de la persona que s'ha de posar en tutela no s'adeqüen a les finalitats per a les que han estat creades.

Article 222-18. Al·legació i acceptació de l'excusa

1. L'excusa s'ha d'al·legar en el termini de quinze dies comptadors de la notificació del nomenament. Quan l'excusa sobrevegui posteriorment, s'ha d'al·legar amb la màxima diligència possible.
2. La persona que s'excusa després d'haver acceptat el càrrec ha d'exercir-lo fins que l'autoritat judicial accepti l'excusa.
3. Simultàniament a l'acceptació de l'excusa, l'autoritat judicial nomena una altra persona per a exercir el càrrec.
4. L'acceptació de l'excusa comporta la pèrdua del que s'hagués donat o llegat en consideració. Si es produeix de manera sobrevinguda, l'autoritat judicial en pot acordar la pèrdua total o parcial, ateses les circumstàncies del cas.

Article 222-19. Caució

Abans de donar possessió d'un càrrec tutelar, l'autoritat judicial pot exigir caució a la persona designada per a exercir-lo. En qualsevol moment i per justa causa, pot deixar-la sense efecte o modificar-la.

Article 222-20. Inventari

1. El tutor i, si n'hi ha, l'administrador patrimonial han de fer inventari del patrimoni de la persona posada en tutela, en el termini de dos mesos comptadors des de la presa de possessió del càrrec. L'autoritat judicial pot prorrogar aquest termini per causa justa, fins a un màxim de dos mesos més.
2. L'inventari s'ha de formalitzar judicialment o notarialment. En aquest segon cas, el tutor i, si n'hi ha, l'administrador patrimonial, n'ha de dipositar una còpia en el jutjat que ha constituït la tutela.
3. El ministeri fiscal i la persona posada en tutela, si té prou coneixement i en tot cas si es tracta d'un menor de més de dotze anys, han d'ésser convocats a la formalització de l'inventari.
4. El tutor i, si n'hi ha, l'administrador patrimonial ha de lliurar còpia de l'inventari a la persona posada en tutela, si té prou coneixement i, en tot cas, si té més de dotze anys i es tracta de tutela de menor.

Article 222-21. Contingut de l'inventari

1. L'inventari ha de descriure amb detall els béns, crèdits, càrregues i deutes que integren el patrimoni objecte de la tutela, incloent-hi, si és el cas, els béns l'administració dels quals hagi estat encomanada a un administrador especial. Si la tutela o l'administració comprèn alguna empresa mercantil, s'hi ha d'incorporar també l'inventari i els darrers comptes anuals d'aquesta.

2. El titular de la tutela i, si és el cas, l'administrador patrimonial que no incloguin en l'inventari els crèdits que la persona tutelada tingui contra ells han de ser remoguts del càrrec. Si l'omissió es refereix a un crèdit a favor d'aquells, s'entén que el crèdit ha estat renunciat.

Article 222-22. Dipòsit de valors i objectes preciosos

La persona que exerceix la tutela o, si és el cas, l'administració patrimonial ha de dipositar o tenir en lloc segur els valors, les joies, les obres d'art i d'altres objectes preciosos de la persona posada en tutela, i posar el fet en coneixement del jutjat.

Article 222-23. Despeses

Les despeses originades per la realització de l'inventari, la prestació de caució i les mesures de control establertes per l'article 221-5 són a càrrec del patrimoni de la persona posada en tutela.

Article 222-24. Nombre de titulars

La tutela s'exerceix per una sola persona, llevat dels casos següents:

a) Quan la persona interessada o els titulars de la potestat parental hagin designat dues persones per a l'exercici del càrrec.

b) Quan la tutela correspongui a una persona casada o que convisqui en parella estable, i es cregui convenient que el cònjuge o l'altre membre de la parella també l'exerceixin.

Article 222-25. Tutela conjunta

En els casos en què hi hagi dos tutors, la tutela s'exerceix en la forma que s'estableixi en constituir-la. Si no hi ha especificació, ambdós han d'actuar conjuntament però qualsevol d'ells pot realitzar els actes que, d'acord amb les circumstàncies, pot considerar-se normal que siguin exercits per un de sol, i també els actes de necessitat urgent.

Article 222-26. Distribució de funcions entre tutor i administrador

Si hi ha un administrador patrimonial, el tutor només s'ocupa de l'àmbit personal. Les decisions que concerneixin tant l'àmbit personal com el patrimonial s'han de prendre conjuntament.

Article 222-27. Desacords

Els desacords entre els tutors o entre el titulars de la tutela i de l'administració patrimonial, quan hagin d'actuar conjuntament, es resolen judicialment, en ambdós casos sense recurs ulterior i amb audiència prèvia dels afectats i de la persona tutelada, si té prou coneixement i, en tot cas, si té més de dotze anys i es tracta de tutela de menor.

Article 222-28. Conflicte d'interessos

En el cas de conflicte d'interessos amb la persona posada en tutela, si hi ha dos tutors o una persona titular de la tutela i una altra de l'administració patrimonial, la persona afectada és substituïda per l'altra. Si només hi ha un titular de la tutela o si el conflicte d'interessos també hi és en relació amb la persona que l'hauria de substituir, l'autoritat judicial nomena un defensor judicial.

Article 222-29. Cessament d'un tutor

1. En el cas que hi hagi dos tutors o una persona titular de la tutela i una de l'administració patrimonial, si per qualsevol causa cessa una d'elles, la tutela o l'administració és continuada per l'altra. Aquesta ha de posar-ho en coneixement de l'autoritat judicial, a fi que designi substitut.
2. Les persones obligades a demanar la constitució de la tutela estan obligades a posar el fet en coneixement de l'autoritat judicial i també pot fer-ho la persona posada en tutela.

Article 222-30. Comptes anuals

1. La persona titular de la tutela i, si és el cas, la de l'administració, han de retre anualment els comptes de la tutela dins els sis primers mesos de l'exercici següent. Malgrat tot, si el patrimoni de la persona tutelada és d'entitat reduïda, l'autoritat judicial, després de la primera rendició de comptes anuals, pot disposar, amb l'audiència prèvia de la persona posada en tutela, si té prou coneixement o sempre si ha complert dotze anys i es tracta de tutela de menor, que les successives es duguin a terme per períodes més llargs, que no ultrapassin els tres anys.
2. La rendició de comptes a què fa referència l'apartat 1 s'ha de fer davant l'autoritat judicial que va constituir la tutela.
3. En els casos en els quals el volum d'ingressos bruts del tutelat superi la quantitat de 90.000 € anuals, o que percebi rendes de pensions, plans de pensions o altres rendiments periòdics superiors, en conjunt, als 6.000 € mensuals, una auditoria independent ha de donar el vistiplau als comptes anuals.

Article 222-31. Contingut dels comptes anuals

La rendició anual de comptes consisteix en un estat detallat d'ingressos i despeses, un inventari de l'actiu i el passiu del patrimoni a la fi de l'exercici i el detall dels canvis en relació amb l'inventari de l'any anterior, acompanyat dels justificants corresponents.

Article 222-32. Causes de remoció

1. La persona titular de les funcions tutelars i, si és el cas, de l'administració patrimonial ha de ser remoguda del càrrec per causa sobrevinguda d'ineptitud, per incompliment dels deures inherents al càrrec o per negligència en l'exercici. La persona titular de les funcions tutelars també pot ésser remoguda si es produeixen problemes de convivència greus i continuats amb la persona posada en tutela.
2. L'autoritat judicial pot ordenar la remoció d'ofici o a sol·licitud del ministeri fiscal, de la persona posada en tutela, del tutor o de l'administrador, aquests darrers, l'un en relació amb l'altre i de les persones obligades a demanar la constitució de la tutela.
3. Abans de resoldre sobre la remoció, l'autoritat judicial ha d'escoltar la persona afectada, les que poden instar la remoció i la persona posada en tutela, si té prou coneixement i, en tot cas, si té més de dotze anys i es tracta de tutela de menor.

Article 222-33. Nomenament de nou càrrec tutelar

1. La resolució que ordena la remoció ha de contenir el nomenament de la persona que ha d'ocupar el càrrec en substitució de la que ha estat remoguda. Mentre no recaigui aquesta resolució, s'ha de designar un defensor judicial.
2. Ateses les circumstàncies del cas, l'autoritat judicial pot acordar que el remogut de la tutela o de l'administració patrimonial perdi, totalment o parcialment, allò que hom li hagi deixat en consideració al nomenament.

Secció 5

Contingut de la tutela

Article 222-34. Deure de cura i de procurar aliments

1. El tutor ha de tenir cura de la persona posada en tutela i li ha de procurar aliments, si els recursos econòmics d'aquesta no són suficients.
2. L'administrador patrimonial, si n'hi ha, ha de facilitar al tutor els recursos perquè pugui complir adequadament les seves obligacions. En cas de desacord sobre aquesta qüestió, l'autoritat judicial resol d'acord amb el que disposa l'article 222-27.

Article 222-35. Relació personal

1. El tutor ha de tractar la persona posada en tutela amb la major consideració i ambdós s'han de respectar mútuament.
2. La persona posada en tutela, si és menor d'edat, ha d'obeir el seu tutor i pot ser corregida de manera proporcionada, raonable i moderada, amb ple respecte a la seva dignitat, sense que li puguin ser imposades sancions humiliants ni que atemptin contra els seus drets. A aquest objecte, el tutor pot sol·licitar l'assistència dels poders públics.

Article 222-36. Deure d'educació.

1. El tutor té el deure d'educar i proporcionar una formació integral a la persona posada en tutela, si escau a la seva edat i situació personal.
2. Per a adoptar decisions relatives a l'educació, el tutor necessita l'autorització judicial si la persona posada en tutela té més de dotze anys i manifesta una opinió diversa.
3. Cal l'autorització judicial per internar la persona posada en tutela en un centre o en una institució d'educació especial.

Article 222-37. Deures respecte de la persona incapacitada

1. El tutor assegura el benestar moral i material de la persona incapacitada i respecta tant com sigui possible els desigs que aquesta pugui expressar d'acord amb la seva capacitat natural.
2. El tutor ha de fer tot el que calgui per a afavorir la recuperació de la capacitat de la persona posada en tutela i la seva inserció en la societat o, si això no fos possible, per a prevenir el seu empitjorament i per a mitigar les conseqüències de la incapacitat.

Article 222-38. Lloc de residència i domicili

1. El tutor pot establir el lloc de residència de la persona posada en tutela.
2. El tutor ha de conviure amb el menor posat en tutela. Amb motiu suficient, l'autoritat judicial pot autoritzar que la persona posada en tutela resideixi en un lloc diferent, havent-la escoltat prèviament.
3. En el cas que el tutor sigui una persona jurídica haurà de comunicar a l'autoritat judicial el lloc de residència de la persona tutelada.
4. El domicili de la persona posada en tutela és el del tutor, si n'hi ha més d'un i tenen domicilis diferents, el d'aquell amb qui convisqui, llevat que en la constitució de la tutela o per resolució judicial posterior s'hagi disposat altrament.

Article 222-39. Administració dels béns

1. En l'exercici de les funcions respectives, la persona titular de la tutela, de l'administració patrimonial o l'apoderada d'acord amb l'apartat 2 de l'article 222-1, actuen amb la diligència d'un bon administrador i responen pels danys causats per la seva actuació.
2. L'acció per a reclamar aquesta responsabilitat prescriu als tres anys comptadors des de la rendició final de comptes.
3. Els fruits dels béns administrats pertanyen a la persona posada en tutela, com també els béns que adquireixi amb la pròpia activitat o indústria.

Article 222-40. Béns subjectes a administració especial

1. Queden subjectes a administració especial els béns adquirits per la persona posada en tutela per donació, herència o llegat, quan el donant o causant així ho ha ordenat i ha nomenat la persona que ha d'exercir-la.
2. El nomenament d'una persona per a l'administració especial no és eficaç mentre no s'hagi acceptat la donació, l'herència o el llegat.
3. Són aplicables als titulars de l'administració especial les normes relatives a la tutela quant a aptitud, excusa i remoció dels tutors, i també en allò que fa referència a l'administració i la disposició dels béns afectats i a la responsabilitat dels qui actuen com administradors patrimonials, si en manquen d'altres establertes pel donant o causant.

Article 222-41. Administració per la persona tutelada

El menor de més de setze anys administra els béns que adquireix amb la seva activitat que generi benefici i necessita l'assistència del tutor en els supòsits que preveu l'article 222-42.

Article 222-42. Actes que requereixen autorització judicial

1. El titular de la tutela o de l'administració patrimonial necessita autorització judicial per a:
 - a) Alienar béns immobles, establiments mercantils, drets de propietat intel·lectual i industrial o altres béns de valor extraordinari, i també gravar-los o subrogar-se en un gravamen preexistent, llevat que el gravamen o la subrogació tingui lloc per finançar l'adquisició del bé.
 - b) Alienar o renunciar drets reals sobre els béns esmentats a la lletra a), amb l'excepció de les redempcions de censos.
 - c) Alienar o gravar valors, accions o participacions socials. No cal l'autorització, però, per a alienar, almenys pel preu de cotització, les accions cotitzades en borsa ni per a alienar els drets de subscripció preferent.
 - d) Renunciar crèdits.
 - e) Renunciar donacions, herències o llegats; acceptar llegats i donacions modals o oneroses.
 - f) Donar i prendre diners en préstec, llevat que aquest es constitueixi per finançar l'adquisició d'un bé.
 - g) Atorgar arrendaments sobre béns immobles per un termini superior a quinze anys.
 - h) Avalar, prestar fiança o constituir drets de garantia d'obligacions alienes.
 - i) Constituir o adquirir la condició de soci o sòcia en societats que no limitin la responsabilitat de les persones que en formin part, i també dissoldre, fusionar o escindir aquestes societats.
 - j) Renunciar, assentir a la demanda, desistir o transigir en qüestions relacionades amb els béns o els drets indicats en aquest apartat.
 - k) Cedir a terceres persones els crèdits que la persona posada en tutela tingui contra el tutor o adquirir a títol onerós els crèdits de terceres persones contra la persona posada en tutela.
2. No cal autorització judicial en relació amb els béns adquirits per donació o a títol successori si el donant o el causant l'han exclosa expressament.
3. El tutor i l'administrador patrimonial no poden sotmetre a arbitratge les qüestions relacionades amb els béns o els drets indicats en l'apartat 1 d'aquest article.

Article 222-43. Autorització judicial

1. L'autorització es concedeix en interès de la persona tutelada en cas d'utilitat i necessitat justificades degudament i amb audiència prèvia del ministeri fiscal.
2. L'autorització no es pot concedir de manera general. Això no obstant, es pot atorgar amb aquest caràcter per a una pluralitat d'actes de la mateixa naturalesa o referits a la mateixa activitat econòmica, encara que siguin

futurs. En tots els supòsits s'han d'especificar les circumstàncies i característiques fonamentals dels esmentats actes.

3. L'apoderat d'acord amb l'apartat 2 de l'article 222-1 necessita autorització judicial per als mateixos actes que el tutor, llevat que el poderdant l'hagués exclosa expressament.

Article 222-44. Denegació de la renúncia d'adquisicions gratuïtes

La denegació de l'autorització judicial per a les renúncies de la lletra e) de l'article 222-42.1 comporta l'acceptació de la transmissió. Si es tracta d'una herència, s'entén acceptada a benefici d'inventari.

Article 222-45. Actes realitzats pel tutor, o per l'apoderat especialment designat, sense autorització judicial

1. Els actes realitzats pel tutor, o per l'administrador patrimonial, sense l'autorització judicial quan sigui necessària, són anul·lables a instància del nou tutor o, si no n'hi ha, de les persones legalment obligades a constituir la tutela i de la mateixa persona posada en tutela, en aquest darrer cas en el termini de quatre anys comptadors des que en surti. També poden impugnar-los els hereus de la persona posada en tutela en el termini de quatre anys a comptar de la mort d'aquesta, o en el temps que resti per completar-lo si hagués començat a córrer abans.

2. Els actes de l'apoderat nomenat d'acord amb l'article 222-1 realitzats sense autorització judicial són anul·lables a instància del tutor, prèvia constitució de la tutela, i a instància de la persona poderdant en el termini de quatre anys comptadors des de la celebració de l'acte, si té prou capacitat, o des que aquesta surti de la tutela. També poden impugnar-los els hereus de la persona poderdant en el termini de quatre anys a comptar de la seva mort, o en el temps que resti per completar-lo si hagués començat a córrer abans.

Article 222-46. Representació legal

1. El tutor i, si és el cas, l'administrador patrimonial, en l'àmbit de les respectives competències, són els representants legals de la persona posada en tutela.

2. S'exceptuen de la representació legal els actes següents:

- a) Els relatius als drets de la personalitat, llevat que les lleis que els regulin disposin altrament.
- b) Els que pugui fer la persona posada en tutela d'acord amb la seva capacitat natural i, en la tutela de menors, els relatius a béns o serveis propis de la seva edat, conforme als usos socials.
- c) Aquells en els quals hi hagi un conflicte d'interessos amb la persona posada en tutela.
- d) Els relatius als béns exclosos de l'administració de la tutela o, si és el cas, de l'administració patrimonial, d'acord amb els articles 222-40 i 222-41.

Secció 6

Extinció

Article 222-47. Causes d'extinció

1. La tutela s'extingeix per:

- a) La majoria d'edat o l'emancipació. L'arribada de la majoria d'edat no comporta l'extinció de la tutela si amb anterioritat el menor ha estat incapacitat.
- b) L'adopció de la persona posada en tutela.
- c) La resolució judicial que deixa sense efecte la declaració d'incapacitat, o que la modifica i substitueix la tutela per la curatela.
- d) La mort o la declaració de mort o la d'absència de la persona posada en tutela.

2. En cas d'extinció de la tutela, la persona posada en tutela, la que exerceix la tutela o la que porta l'administració patrimonial, si és el cas, han de comunicar el fet que l'ha causat al jutjat on fou constituïda la tutela. Pot fer-ho igualment qualsevol altra persona interessada.

Article 222-48. Rendició final de comptes

1. En acabar la tutela, la persona titular de la tutela i, si és el cas, ella i l'administrador patrimonial han de retre comptes finals de la tutela a l'autoritat judicial en el termini de sis mesos comptadors des de l'extinció d'aquella, prorrogables judicialment, per justa causa, per un altre període de tres mesos com a màxim. L'obligació es transmet als hereus, si la persona obligada mor abans de la rendició de comptes, però, en aquest cas, el termini se suspèn entre la defunció i l'acceptació de l'herència.

2. La persona posada en tutela o, si és el cas, el seu representant legal o els seus hereus poden reclamar la rendició de comptes durant tres anys comptadors des de la finalització del termini establert a l'apartat anterior. El còmput de la prescripció de l'acció no s'inicia fins el moment en què hagi cessat la convivència entre la persona posada en tutela i el tutor.

3. Les despeses necessàries de la rendició de comptes són a càrrec del patrimoni de la persona posada en tutela.

Article 222-49. Rendició de comptes per cessament en el càrrec

1. En el cas que, abans de l'extinció de la tutela, es produeixi el cessament de la persona titular de la tutela o, si és el cas, de l'administració patrimonial, aquestes persones han de retre comptes de la seva gestió davant l'autoritat judicial que va constituir la tutela, en el termini indicat per l'article 222-48, comptador des del cessament.

2. Si el cessament és per mort, correspon als hereus fer la rendició de comptes i el termini es compta des de l'acceptació de l'herència.

Article 222-50. Aprovació dels comptes

1. L'autoritat judicial aprova o denega els comptes, tant si són finals com per raó de cessament, amb audiència, segons que correspongui, de la persona posada en tutela, de la titular de la tutela, de la de l'administració patrimonial. Amb aquesta finalitat, pot practicar les diligències que estimi convenientes.

2. L'aprovació no impedeix l'exercici de les accions que recíprocament puguin correspondre a les persones indicades a l'apartat 1 per raó de la tutela.

Article 222-51. Meritació d'interès

1. Les quantitats acreditades en virtut de la rendició de comptes per la persona posada en tutela o per la que ha exercit la tutela o, si és el cas, l'administració patrimonial meriten l'interès legal.

2. Si el ròssec resultant és a favor de les persones que van ocupar els càrrecs tutelars, l'interès es merita des que la persona posada en tutela és requerida de pagament, un cop aprovats els comptes i fet lliurament del patrimoni. Si és en contra d'aquelles, l'interès es merita des del moment de l'aprovació dels comptes.

Article 222-52. Desaprovació dels comptes

En el cas que es denegui l'aprovació dels comptes, l'autoritat judicial ho comunica al ministeri fiscal a fi que insti, si escau, les accions oportunes, inclosa la de responsabilitat, i pot demanar a les persones que van ocupar el càrrec de tutor o, si és el cas, d'administrador patrimonial, o als seus hereus, garanties per a la protecció de l'interès de la persona posada en tutela.

Capítol 3

La curatela

Article 223-1. Casos de curatela

S'han de posar en curatela, si és el cas:

- a) Els menors d'edat emancipats quan els progenitors hagin mort o quedin impedits per a exercir l'assistència prescrita per la llei, amb excepció del menor emancipat per matrimoni amb persona plenament capaç.
- b) Els incapacitats en relació amb els quals no s'hagi considerat adequada la constitució de la tutela.
- c) Les persones declarades pròdigues.

Article 223-2. Constitució

1. Les persones obligades a instar la constitució de la tutela estan obligades a demanar la de la curatela, si és el cas.
2. L'autoritat judicial pot disposar la constitució de la curatela, malgrat que la petició s'hagi fet en relació amb la tutela, si així resulta de les circumstàncies de la persona afectada.

Article 223-3. Preexistència de tutela

Si s'ha de constituir la curatela d'una persona que està posada en tutela, l'ha d'exercir la persona que n'és tutor o que té cura de l'administració patrimonial, tret que l'autoritat judicial disposi altrament.

Article 223-4. Contingut

1. El titular de la curatela no té la representació de la persona posada en curatela i es limita a completar-ne la capacitat, sens perjudici del que disposa l'article 223-6.
2. Si el curador refusa, sense causa justificada, prestar l'assistència en algun dels actes que la requereixin, la persona posada en curatela pot demanar autorització judicial per actuar tota sola.
3. La sentència que declari la prodigalitat o la incapacitat relativa ha de determinar l'àmbit en el qual la persona afectada necessita l'assistència de la persona titular de la curatela. En qualsevol cas, aquesta assistència és necessària per als actes definits per l'article 222-42 i per a atorgar capítols matrimonials.

Article 223-5. Curatela dels menors emancipats

La curatela dels menors emancipats només s'ha de constituir, a instància d'aquests, quan calgui la intervenció del curador.

Article 223-6. Curatela de les persones incapacitades

La sentència d'incapacitació pot conferir al curador funcions d'administració ordinària del patrimoni de la persona protegida, sens perjudici de les facultats d'aquesta per realitzar els actes d'aquesta naturalesa per ella mateixa.

Article 223-7. Conflicte d'interessos

En els casos en què hi hagi conflicte d'interessos entre la persona posada en curatela i la titular d'aquesta, i també en el cas d'impossibilitat, l'autoritat judicial designa un defensor judicial.

Article 223-8. Manca de complement de capacitat

Els actes realitzats sense la assistència de la persona titular de la curatela quan sigui necessària són anul·lables a instància de la persona titular de la curatela, o de la persona posada en curatela en el termini de quatre anys comptadors des que surti de la curatela.

Article 223-9. Extinció

La curatela s'extingeix per:

- a) La majoria d'edat del menor emancipat.
- b) El matrimoni del menor emancipat amb persona plenament capaç.

- c) L'adopció de la persona posada en curatela.
- d) La resolució judicial que deixa sense efecte la declaració d'incapacitat , o que la modifica i substitueix la curatela per la tutela.
- e) La mort o la declaració de mort o la d'absència de la persona posada en curatela.
- f) La resolució judicial que deixa sense efecte la declaració de prodigalitat.

Article 223-10. Règim jurídic

S'apliquen a la curatela les normes de la tutela en allò que no s'oposi al règim propi d'aquella, incloses les relatives a la rendició de comptes en el cas que el curador tingui atribuïdes funcions d'administració ordinària.

Capítol 4

El defensor judicial

Article 224-1. Defensor judicial

L'autoritat judicial ha de nomenar un defensor judicial en els casos següents:

- a) Quan hi hagi un conflicte d'interessos entre el tutor i la persona posada en tutela, o entre el curador i la persona posada en curatela.
- b) Quan ho exigeixin les circumstàncies de la persona que ha de ser posada en tutela mentre no es constitueixi aquesta.
- c) Mentre no es constitueixi la curatela de pròdigs o de persones en situació d'incapacitat relativa.
- d) En els supòsits en què per qualsevol causa els titulars de la tutela o de la curatela no exerceixin llurs funcions, mentre no acabi la causa o no es designi una altra persona per a l'exercici dels càrrecs.
- e) En la resta de casos determinats per la llei.

Article 224-2. Nomenament

1. L'autoritat judicial nomena defensor judicial, d'ofici o a petició del ministeri fiscal, del tutor, del curador , del mateix menor o de qualsevol persona amb un interès legítim.
2. El nomenament ha de recaure en la persona que l'autoritat judicial cregui més idònia, tenint en compte el fet determinant del seu nomenament.

Article 224-3. Actuació

En els casos de conflicte d'interessos l'actuació del defensor judicial es limita als actes que n'hagin determinat el nomenament. Si aquests actes requereixen autorització judicial, s'entén implícita en el nomenament.

Article 224-4. Ineficàcia dels actes en cas de conflicte d'interessos

Els actes realitzats pel tutor, per l'apoderat nomenat d'acord amb l'article 222-1, o per la persona posada en curatela amb l'assistència del curador en cas de conflicte d'interessos i sense haver estat nomenat defensor judicial, són anul·lables d'acord amb el que disposen els articles 222-45 i 223-8, respectivament, per a la tutela i la curatela.

Article 224-5. Règim jurídic

1. Són aplicables al defensor judicial les normes relatives a l'aptitud per exercir el càrrec de tutor, a les excuses, a les causes de remoció i, si s'escau, a la remuneració. El defensor judicial ha de donar compte de la seva gestió a l'autoritat judicial, una vegada acabada.
2. En el cas que el defensor judicial, d'acord amb el que disposa l'article 224-1, exerceixi funcions tutelars s'apliquen les normes de la tutela o de la curatela, segons s'escaigui.

Capítol 5

La guarda de fet

Article 225-1. Guardador de fet

És guardadora de fet la persona física o jurídica que té cura d'un menor o d'una persona en la qual concorre causa d'incapacitació, sempre que no estigui en potestat parental o tutela o, encara que ho estigui, quan els titulars d'aquestes funcions no les exerceixen.

Article 225-2. Obligació de comunicar la guarda

1. El guardador de fet que ha acollit transitòriament un menor que ha estat desemparat per les persones que tenen l'obligació de tenir-ne cura ho ha de posar en coneixement de l'entitat pública competent en matèria de protecció de menors o de l'autoritat judicial en el termini de setanta dues hores des de l'inici de la guarda.

2. En cas de guarda de fet d'una persona en la qual concorre causa d'incapacitació, si aquesta es troba en un establiment residencial la persona titular de l'establiment residencial ha de posar el fet en coneixement de l'autoritat judicial o del ministeri fiscal en el termini expressat a l'apartat anterior.

3. Les persones grans que estiguin impossibilitades o que presumptivament reuneixin les condicions per a estar-ho, tindran la consideració de desemparades únicament quan no existeixi tutor, assistent, guardador de fet, entitat tutelar o familiar que pugui fer-se càrrec de la seva cura i protecció. El Ministeri Fiscal sol·licitarà de l'autoritat judicial l'adopció de les mesures necessàries perquè aquestes persones quedin degudament protegides i ateses. Les autoritats públiques i les persones privades que exerceixin funcions tutelars, han d'exercir la guarda de fet d'aquestes persones en les condicions que estableixi la legislació de benestar i acció social.

Article 225-3. Funcions del guardador

1. El guardador de fet ha de tenir cura de la persona en guarda i actuar sempre en el seu benefici. En cas d'assumir-ne la gestió patrimonial, s'ha de limitar a realitzar actes d'administració ordinària.

2. En la guarda de fet de persones que estiguin en potestat parental o en tutela, l'autoritat judicial pot conferir al guardador, si ho sol·liciten, les funcions tutelars sempre que concorrin circumstàncies que ho facin aconsellable. L'atribució de funcions tutelars té lloc en un procediment de jurisdicció voluntària i amb audiència de les persones titulars de la potestat o tutela si fos possible. Aquesta atribució comporta la suspensió de la potestat parental o tutela.

Article 225-4. Indemnització

El guardador de fet té dret al reemborsament de les despeses i a la indemnització de danys per raó de la guarda, amb càrrec als béns de la persona protegida.

Article 225-5. Extinció

1. La guarda de fet s'extingeix per desaparició de les causes que la van motivar, per la declaració de desemparament del menor, pel nomenament de defensor judicial o per la constitució del règim de protecció pertinent.

2. En acabar la guarda de fet, l'autoritat judicial pot disposar que el guardador de fet li reti comptes de la seva gestió atesa la durada de la guarda.

Capítol 6

L'assistència

Article 226-1. Nomenament d'assistent

1. La persona major d'edat que ho necessiti per a tenir cura de la seva persona o dels seus béns, a causa de la disminució no incapacitant de les seves facultats físiques o psíquiques, pot sol·licitar a l'autoritat judicial el nomenament d'assistent d'acord amb el que disposa aquest capítol.
2. Llevat motiu greu, l'autoritat judicial ha de respectar l'opinió de la persona a protegir pel que fa al nomenament o l'exclusió d'alguna persona per a exercir la funció d'assistència.

Article 226-2. Contingut de l'assistència

1. En la resolució de nomenament, l'autoritat judicial determina l'àmbit personal o patrimonial de l'assistència i els interessos dels que ha de tenir cura la persona titular de l'assistència.
2. En l'àmbit personal, la persona titular de l'assistència ha de vetllar pel benestar de la persona protegida, amb ple respecte a la voluntat i les opcions personals d'aquesta. En particular, correspon a la persona titular de l'assistència rebre la informació i prestar el consentiment a què es refereixen, respectivament, els articles 212-1 i 212-2, quan la persona protegida es troba en situació de no poder decidir per sí mateixa sobre la realització d'actes i tractaments mèdics i no havia atorgat document de voluntats anticipades.
3. En l'àmbit patrimonial, la persona titular de l'assistència ha d'intervenir, juntament amb la persona protegida, en els actes jurídics inclosos en l'àmbit de funcions de l'assistència. A petició de la persona protegida, l'autoritat judicial també pot conferir a la persona titular de l'assistència funcions d'administració del patrimoni de la persona protegida, sens perjudici de les facultats d'aquesta de realitzar actes d'aquesta naturalesa per ella mateixa.

Article 226-3. Anul·labilitat dels actes de la persona protegida

Els actes jurídics que la persona protegida realitzi sense la intervenció de la persona titular de l'assistència, quan sigui necessària, són anul·lables a instància de la persona titular de l'assistència i de la persona protegida, en aquest darrer cas en el termini de quatre anys comptadors des que s'extingeix l'assistència.

Article 226-4. Modificació de l'assistència

1. A petició de part, inclosa la persona protegida, l'autoritat judicial ha d'acordar la reducció o l'ampliació de l'àmbit de funcions de l'assistent quan sigui necessària ateses les circumstàncies.
2. Si la persona titular de l'assistència té coneixement de circumstàncies que permeten l'extinció de l'assistència o la modificació del seu àmbit de funcions haurà de comunicar-ho a l'autoritat judicial.

Article 226-5. Extinció de l'assistència

1. L'assistència s'extingeix:
 - a) Per la mort o la declaració de mort o d'absència de la persona protegida.
 - b) Per la desaparició de les circumstàncies que la van determinar.
 - c) Per la incapacitació de la persona protegida.
2. En el supòsit de la lletra b) de l'apartat anterior, l'autoritat judicial, a instància de part, declararà el fet que dóna lloc a l'extinció de l'assistència i deixarà sense efecte el nomenament de la persona titular de l'assistència.

Article 226-6. Règim jurídic

En la mesura en què siguin compatibles amb la funció d'assistència, s'apliquen a la persona titular de l'assistència les normes d'aquest Codi en matèria d'aptitud, excusa i remoció dels tutors, i també les relatives a la rendició de comptes en el cas que la persona titular de l'assistència tingui atribuïdes funcions d'administració ordinària del patrimoni de la persona protegida.

Article 226-7. Publicitat registral

1. Mentre no s'inscriu al Registre Civil, l'assistència no és oposable a tercers.
2. La presa de possessió del càrrec s'inscriu al Registre Civil del domicili de la persona protegida mitjançant comunicació de la resolució judicial.

Capítol 7

Protecció patrimonial de la persona discapacitada o dependent

Article 227-1. Persones beneficiàries

1. Poden ser beneficiàries de patrimonis protegits constituïts d'acord amb aquest capítol les persones amb discapacitat psíquica igual o superior al 33% o amb discapacitat física o sensorial igual o superior al 65 %. També poden ser-ho les persones en situació de dependència de grau II o III.
2. L'acreditació del grau de discapacitat o de dependència es fa per mitjà del certificat emès per l'òrgan administratiu competent o per resolució judicial ferma.

Article 227-2. Patrimoni protegit

1. El patrimoni protegit comporta l'afectació de béns aportats a títol gratuït per la persona constituent, així com dels seus rendiments i subrogats, a la satisfacció de les necessitats vitals de la persona beneficiària. S'identifica mitjançant la denominació que consta a l'escriptura de constitució i és un patrimoni independent, sense personalitat jurídica, sobre el qual la persona constituent, l'administrador o administradora o la persona beneficiària no tenen la propietat ni cap altre dret real.
2. El patrimoni protegit no respon de les obligacions de la persona beneficiària, ni tampoc de les de la persona constituent o de qui va fer-hi aportacions. Tanmateix, les aportacions realitzades a un patrimoni protegit després de la data del fet o de l'acte del qual neixi el crèdit no perjudiquen als creditors de la persona que les va fer, si manquen altres recursos per a cobrar-lo. Tampoc no perjudiquen els legitimaris.

Article 227-3. Constitució

1. Qualsevol persona, inclosa la beneficiària, pot constituir un patrimoni protegit. La constitució d'un patrimoni protegit en interès d'una persona diferent a la constituent requereix l'acceptació de la persona beneficiària o, si escau, la dels seus representants legals.
2. La constitució del patrimoni protegit es formalitza mitjançant escriptura pública on s'hi ha de fer constar:
 - a) La persona constituent i la persona o persones beneficiàries, així com les circumstàncies d'aquestes que autoritzen la constitució del patrimoni protegit.
 - b) L'expressió de la voluntat de constituir un patrimoni protegit i d'afectar els béns que l'integren a la satisfacció de les necessitats vitals de la persona o persones beneficiàries.
 - c) La denominació del patrimoni protegit, que s'ha de fer mitjançant l'expressió "patrimoni protegit a favor de..." seguida del nom i cognoms de la persona beneficiària.
 - d) La descripció dels béns objecte de l'aportació i la forma com es fa o es farà.
 - e) La persona o persones designades per administrar el patrimoni protegit, que no pot ser cap de les persones beneficiàries.
 - f) La persona o persones davant la qual s'hauran de retre comptes en cas de conflicte d'interessos.En la mateixa escriptura s'hi pot fer constar qualsevol altra disposició referent al patrimoni protegit i en especial les normes d'administració dels béns que l'integren, les facultats de disposició i administració conferides a l'administrador o administradora i les garanties que aquesta persona ha de prestar. També hi pot constar la destinació del romanent del patrimoni protegit per al moment que aquest s'extingeixi d'acord amb l'article 227-7.

3. Les successives aportacions a un patrimoni protegit també s'han de formalitzar en escriptura pública i la seva administració resta subjecta al que s'hagi establert en l'escriptura de constitució, sens perjudici del que disposa l'article 227-4.5, en matèria de modificació de les normes d'administració.

Article 227-4. Administració del patrimoni protegit

1. L'administració del patrimoni protegit correspon a la persona física o jurídica designada en l'escriptura pública de constitució. Si la persona designada no pot o no vol acceptar, o renuncia a continuar en el càrrec, qualsevol persona interessada o el ministeri fiscal poden sol·licitar a l'autoritat judicial el nomenament d'administrador o administradora. A aquest efecte són aplicables les normes d'aquest Codi, en matèria d'aptitud, excusa i remoció del tutor.

2. La persona constituent pot ser administradora del patrimoni protegit sempre que no en sigui alhora beneficiària.

3. L'administrador o administradora està legitimat per defensar processalment el patrimoni protegit, pot contreure obligacions a càrrec del patrimoni per donar compliment a la finalitat per a la qual es va constituir, i té el deure de conservar els béns que l'integren, mantenir-ne la productivitat i aplicar-los, directament o per mitjà dels seus rendiments, a la satisfacció de les necessitats vitals de la persona beneficiària.

4. A manca de previsió a l'escriptura de constitució respecte a les facultats de disposició i administració sobre els béns afectats, s'apliquen a l'administrador o administradora els articles 222-39 a 222-45, en matèria d'administració dels béns de la persona posada en tutela.

5. Si les normes d'administració contingudes a l'escriptura de constitució del patrimoni protegit no serveixen adequadament la seva finalitat, qualsevol persona interessada o el ministeri fiscal poden sol·licitar a l'autoritat judicial la seva modificació.

Article 227-5. Mesures de control de l'administració

1. En constituir el patrimoni protegit es poden establir les mesures de control de la gestió de l'administrador o administradora que es considerin convenients, inclosa la possibilitat de designar persones que supervisin l'administració del patrimoni protegit.

2. Si les persones beneficiàries del patrimoni protegit són menors d'edat o incapacitades, s'aplica el que disposa l'article 221-5, sobre la facultat de l'autoritat judicial d'acord d'ofici les mesures que estimi necessàries per al bon funcionament de l'administració del patrimoni protegit.

Article 227-6. Rendició de comptes

1. L'administrador o administradora ha de retre anualment comptes davant de la persona beneficiària o els seus representants legals. Si escau, els comptes es rendiran davant de la persona designada a aquest efecte d'acord amb l'article 227-3 lletra f).

2. Poden demanar la rendició de comptes les persones especialment encarregades de supervisar l'administració del patrimoni protegit, la rendició anual de comptes també s'efectuarà davant d'aquestes. Si així s'ha previst expressament a l'escriptura de constitució, la rendició de comptes es pot fer davant la persona constituent o els seus hereus.

3. L'extinció del patrimoni protegit per alguna de les causes previstes a l'article 227-7 comporta l'obligació de l'administrador o administradora de retre comptes finals de la seva gestió davant de la persona beneficiària o dels seus hereus.

4. Llevat que l'escriptura de constitució del patrimoni protegit hagi disposat altrament, són d'aplicació els articles 222-30 i 222-31, en matèria de rendició dels comptes de la tutela.

Article 227-7. Extinció

1. El patrimoni protegit s'extingeix per les causes següents:
 - a) per la mort o declaració de mort de la persona beneficiària.
 - b) per pèrdua de la condició de persona discapacitada o en situació de dependència.
 - c) per renúncia de totes les persones beneficiàries.
 - d) per expiració del termini pel qual es va constituir o pel compliment d'alguna condició resolutòria establerta en l'escriptura de constitució.
2. A instància de la persona constituent o dels seus hereus, l'autoritat judicial acordarà l'extinció del patrimoni protegit per haver incorregut la persona beneficiària en causa d'ingratitude envers la persona constituent, d'acord amb el que disposa la lletra d) de l'article 531-15.1 d'aquest Codi en matèria de revocació de donacions.
3. L'extinció del patrimoni protegit comporta la seva liquidació, que s'ha de dur a terme per les persones designades en l'escriptura de constitució o, en el seu defecte, per l'administrador o administradora.

Article 227-8. Romanent

1. La persona que ha efectuat la liquidació del patrimoni protegit ha de donar al romanent la destinació prevista en l'escriptura de constitució, que pot incloure la reversió dels béns a la persona constituent o al seus hereus.
2. Si les previsions de l'escriptura de constitució no es poguessin complir, el romanent s'ha d'adjudicar a una entitat no lucrativa que tingui per finalitat la protecció de persones discapacitades o en situació de dependència.

Article 227-9. Publicitat registral

1. Els béns que integren el patrimoni protegit són inscriptibles en els registres públics a favor del mateix patrimoni amb la denominació que consta a l'escriptura de constitució d'acord amb l'article 227-3 lletra c).
2. La inscripció es durà a terme fent constar el contingut de l'escriptura de constitució del patrimoni protegit i reflectirà les facultats conferides a la persona administradora, les causes d'extinció del patrimoni protegit i la destinació prevista per al romanent.

Capítol 8

La protecció dels menors desemparats

Article 228-1. Menors desemparats

1. Es consideren desemparats els menors que es troben en una situació de fet en la qual els manquen els elements bàsics pel desenvolupament integral de la seva personalitat, sempre que per a la seva protecció efectiva calgui aplicar una mesura que impliqui la separació del menor del seu nucli familiar.
2. L'entitat pública competent ha de prendre les mesures necessàries per a assolir la protecció efectiva dels menors desemparats, d'acord amb el que disposen aquest Codi i la legislació sobre la infància i l'adolescència.

Article 228-2. Declaració de desemparament

La declaració de desemparament es regeix pel que disposa aquest Codi i per la legislació sobre la infància i l'adolescència en allò que es refereix als indicadors de desemparament, el procediment, el règim d'impugnació i la revisió per canvi de circumstàncies.

Article 228-3. Efectes de la declaració de desemparament

1. La declaració de desemparament comporta l'assumpció immediata, per l'entitat pública competent, de les funcions tutelars sobre el menor, mentre no es constitueixi la tutela per les regles ordinàries o el menor no sigui adoptat, reintegrat a qui en tingui la potestat o la tutela, s'emancipi o arribi a la majoria d'edat. Aquestes funcions abasten les mateixes facultats que la tutela ordinària, amb aplicació de les normes del capítol 2 d'aquest títol, llevat d'allò

que s'oposi a la regulació específica d'aquest capítol o al règim propi de l'entitat pública, d'acord amb la legislació sobre la infància i l'adolescència.

2. L'assumpció de les funcions tutelars implica la suspensió de la potestat parental o de la tutela ordinària durant el temps d'aplicació de la mesura.

3. Si és el cas, l'entitat pública competent pot demanar la privació de la potestat parental o la remoció de la tutela i exercir les accions penals corresponents.

4. La suspensió o la privació no afecten l'obligació dels progenitors o d'altres parents de fer tot el que calgui per assistir els menors ni la de prestar-los aliments en el sentit més ampli.

Article 228-4. Dades biogenètiques

L'entitat pública competent, mentre exerceix les funcions tutelars sobre el menor desemparat, pot sol·licitar les dades biogenètiques dels progenitors d'aquesta, en interès de la seva salut.

Article 228-5. Canvi de circumstàncies

Només si s'ha produït un canvi substancial en les circumstàncies que van motivar la declaració de desemparament, els progenitors o les persones titulars de la tutela que no hagin estat privats de la potestat o remoguts de la tutela ordinària poden sol·licitar a l'entitat pública competent, dins el termini i amb els requisits i el procediment que estableix la legislació sobre la infància i l'adolescència, que deixi sense efecte dita declaració.

Article 228-6. Guarda per l'entitat pública

1. L'entitat pública competent assumeix la guarda dels menors si li ho demanen els progenitors o les persones titulars de la tutela perquè concorren circumstàncies greus i alienes que els impedeixen temporalment complir les pròpies funcions de guarda. Pel que fa a la possibilitat d'aplicar una mesura protectora, cal estar al que disposa la legislació sobre infància i adolescència.

2. La guarda no afecta l'obligació dels progenitors o d'altres parents de fer tot el que calgui per assistir els menors ni la de prestar-los aliments en el sentit més ampli.

Article 228-7. Mesures de protecció

Les mesures de protecció dels menors en situació de desemparament, el procediment per a la seva adopció i revisió, el règim de recursos i causes de cessament són les que disposa la legislació sobre la infància i l'adolescència.

Article 228-8. Règim de relació i visites

La declaració de desemparament i la consegüent aplicació d'una mesura de protecció no ha d'impedir la comunicació, relació i visites del menor amb els seus familiars, llevat que l'interès superior del menor faci aconsellable la seva limitació o exclusió.

Títol 3

La família

Capítol 1

Abast de la institució familiar

Article 231-1 La heterogeneïtat del fet familiar

1. El nucli primari de convivència integrat per mares, pares, fills i filles, constitueix la família. En el seu sentit extens, la família comprèn les relacions naturals entre ascendents, descendents, col·laterals per naturalesa, adopció i afinitat.

2. La família gaudeix de la protecció jurídica determinada en la llei, que empara sense discriminació les relacions familiars derivades del matrimoni, de la convivència estable en parella i de les realitats familiars configurades partint d'una estructura monoparental. Les famílies constituïdes a l'empara d'altres legislacions gaudeixen de la mateixa protecció, sempre que no siguin contràries a l'ordre públic constitucional.

3. Especialment, i amb els efectes que es determinin legalment, es reconeixen com membres de la família als fills de cada un dels progenitors que convisquin en el mateix nucli familiar, com a conseqüència de la reconstitució de noves famílies després del divorci o les crisis de parella.

Secció 1

El matrimoni: disposicions generals i efectes

Article 231-2. Matrimoni

1. El matrimoni és una institució que dona lloc a un vincle jurídic, que origina una comunitat de vida en la qual els cònjuges s'han de respectar, actuar en interès de la família, guardar-se fidelitat i ajudar-se i prestar-se socors mutu.

2. Els cònjuges tenen en el matrimoni els mateixos drets i deures i han de compartir les responsabilitats domèstiques i la cura i atenció dels altres membres de la família que estiguin al seu càrrec i convisquin amb ells.

Article 231-3. Domicili familiar

1. Els cònjuges determinen de comú acord el domicili familiar. Davant terceres persones, es presumeix que el domicili familiar és aquell on els cònjuges o bé un d'ells i la major part de la família conviuen habitualment.

2. En cas de desacord respecte al domicili, qualsevol dels cònjuges pot acudir a l'autoritat judicial, qui el determinarà en interès de la família als efectes legals.

Article 231-4. Direcció de la família

1. La direcció de la família correspon als dos cònjuges de comú acord, tenint sempre en compte l'interès de tots els seus membres.

2. En interès de la família, qualsevol dels cònjuges pot actuar tot sol per atendre les necessitats i despeses familiars ordinàries, d'acord amb els usos i el nivell de vida de la família, i es presumeix que el cònjuge que actua té el consentiment de l'altre.

3. Cap dels cònjuges no es pot atribuir la representació de l'altre si no li ha estat conferida, llevat de situacions d'urgència o d'impossibilitat que l'altre cònjuge presti el seu consentiment.

4. A la gestió feta per un dels cònjuges en nom de l'altre, li són aplicables les regles en matèria de gestió de negocis.

Article 231-5. Despeses familiars

1. Són despeses familiars les necessàries per al manteniment de la família, amb adequació als usos i al nivell de vida familiar, i en especial:

a) Les originades en concepte d'aliments en el seu sentit més ampli, d'acord amb la definició que en fa aquest Codi.

b) Les de conservació dels habitatges o d'altres béns d'ús de la família

c) Les atencions de previsió, les mèdiques i les sanitàries.

2. També són despeses familiars els aliments, en el sentit més ampli, dels fills no comuns que convisquin amb els cònjuges, i les despeses originades pels altres parents que hi convisquin, llevat, en ambdós casos, que no ho necessitin.

3. No tenen la consideració de despeses familiars les derivades de la gestió i la defensa dels béns privatis, excepte les que tenen connexió directa amb el

manteniment familiar. Tampoc no tenen la consideració de despeses familiars les que responen a l'interès exclusiu d'un dels cònjuges.

Article 231-6. Contribució a les despeses familiars

1. En la forma que pactin, els cònjuges contribueixen a les despeses familiars amb els recursos procedents de la seva activitat o dels seus béns, en proporció als seus ingressos i, si aquests no són suficients, en proporció als seus patrimonis. Es considerarà com una forma d'aquesta contribució l'aportació pròpia al treball domèstic. Si hi ha béns especialment afectes a les despeses familiars, els seus fruits i les seves rendes s'han d'aplicar preferentment al seu sosteniment.
2. Els fills, comuns o no, mentre conviuen amb la família, contribueixen, proporcionalment a aquestes despeses en la forma establerta per l'article 236-23.
3. Els altres parents que conviuen amb la família hi contribueixen, si és el cas, en la mesura de llurs possibilitats i d'acord amb les despeses que generen.

Article 231-7. Deure d'informació recíproca

Els cònjuges tenen l'obligació recíproca d'informar-se adequadament de la gestió patrimonial que duguin a terme en relació a l'atenció de les despeses familiars.

Article 231-8. Responsabilitat per despeses familiars

Davant terceres persones, ambdós cònjuges responen solidàriament de les obligacions contretes per atendre les necessitats i despeses familiars ordinàries d'acord amb els usos i el nivell de vida de la família. En un altre cas, en respon el cònjuge que ha contret l'obligació.

Article 231-9. Disposició de l'habitatge familiar

1. Amb independència de quin sigui el règim econòmic matrimonial aplicable, el cònjuge titular, sense el consentiment de l'altre, no pot dur a terme cap acte d'alienació, gravamen o, en general, de disposició del seu dret en l'habitatge familiar o en els mobles d'ús ordinari que en comprometi l'ús, encara que es refereixi a quotes indivises. Aquest consentiment no es pot excloure per pacte ni atorgar-se amb caràcter general. Si manca el consentiment, l'autoritat judicial pot autoritzar l'acte, atès l'interès de la família o si hi concorre una altra causa justa.
2. L'acte efectuat sense el consentiment o l'autorització que estableix l'apartat 1 és anul·lable, a instància de l'altre cònjuge, si conviu en l'habitatge, dins el termini de quatre anys des que en tingui coneixement o des de la seva inscripció en el Registre de la Propietat.
3. L'acte manté la seva eficàcia, quan l'adquirent actua de bona fe i a títol oneros, si, a més, el titular ha manifestat que l'immoble no tenia la condició d'habitatge familiar, encara que sigui manifestació inexacta. Tanmateix, el cònjuge que n'ha disposat respon dels perjudicis que hagi pogut causar, d'acord amb la legislació aplicable.

Secció 2

Relacions econòmiques entre els cònjuges

Subsecció 1

Disposicions generals

Article 231-10. Règim econòmic del matrimoni

1. El règim econòmic matrimonial és el convingut en capítols.
2. Si no hi ha pacte, o en el cas que els capítols matrimonials siguin ineficaces, el règim econòmic és el de separació de béns.

Article 231-11. Llibertat de contractació

Els cònjuges es poden transmetre béns i drets per qualsevol títol i dur a terme entre ells tot tipus de negocis jurídics. En cas d'impugnació judicial, correspon als cònjuges la prova del caràcter oneros de la transmissió.

Article 231-12. Presumpció de donació

1. En cas de declaració de concurs d'un dels cònjuges, els béns adquirits per l'altre a títol oneros durant l'any anterior a la declaració queden subjectes al règim següent:

a) Si la contraprestació per a adquirir-los procedia del cònjuge concursat, se'n presumeix la donació.

b) En aquella part en què no pugui acreditar-se la procedència de la contraprestació, se'n presumeix la donació de la meitat.

2. La presumpció de la lletra b) de l'apartat anterior es destrueix si s'acredita que, en el moment de l'adquisició, l'adquirent disposava d'ingressos o recursos suficients per a efectuar-la.

3. Les presumpcions establertes en aquest article no regeixen si els cònjuges estaven separats judicialment o de fet en el moment de l'adquisició.

Article 231-13. Comptes indistints

En cas de declaració de concurs de qualsevol dels cònjuges o d'embargament de comptes indistints per deutes privats d'un dels cònjuges, el cònjuge no deutor pot sostreure de la massa activa del concurs o de l'embargament els imports que acreditati que li pertanyen.

Article 231-14. Donacions fora de capítols

Les donacions entre cònjuges fetes fora de capítols matrimonials són revocables en els casos generals de revocació de donacions, per bé que, en el cas de supervivència de fills, només ho són si es tracta de fills comuns.

Subsecció 2

Adquisicions oneroses amb pacte de supervivència

Article 231-15. Règim dels béns

1. Els cònjuges o futurs contraents que adquireixin béns conjuntament a títol oneros poden pactar en el mateix títol d'adquisició que, quan es produeixi la mort de qualsevol d'ells, el supervivent esdevingui titular únic de la totalitat.

2. Mentre visquin els dos cònjuges, els béns adquirits amb aquest pacte s'han de regir per les normes següents:

a) No poden ésser alienats ni gravats, si no és per acord de tots dos.

b) Cap dels cònjuges no pot transmetre a terceres persones el seu dret sobre els béns.

c) Cal mantenir necessàriament la indivisió dels béns.

3. En els béns adquirits amb pacte de supervivència, l'adquisició de la participació del premort s'ha de computar en l'herència d'aquest, als efectes del càlcul de la llegítima i de la quarta vidual, havent-se d'imputar a aquesta. En cas de renúncia s'entén que el renunciant no ha adquirit mai la participació del premort.

4. El pacte de supervivència atorgat per futurs contraents caduca si el matrimoni no s'arriba a celebrar en el termini d'un any.

Article 231-16. Incompatibilitat amb l'heretament

El pacte de supervivència esdevé ineficax si un dels cònjuges adquirents ha atorgat amb anterioritat un heretament universal i aquest resulta eficax en morir l'heretant.

Article 231-17. Embargament i concurs

1. El creditor d'un dels cònjuges pot demanar l'embargament sobre la part que el deutor té en els béns adquirits amb pacte de supervivència. L'embargament s'ha de notificar al cònjuge que no sigui part en el litigi.
2. En cas de declaració de concurs, la part corresponent al cònjuge concursat s'integra en la massa activa. L'altre cònjuge té dret a treure de la massa aquesta part satisfent el seu valor. Si es tracta de l'habitatge familiar, el valor serà el del preu d'adquisició actualitzat d'acord amb l'índex de preus al consum específic del sector de l'habitatge. En els altres béns, el valor és el que determinin de comú acord el cònjuge del concursat i l'administració concursal o, en el seu defecte, el que fixi l'autoritat judicial després d'haver escoltat les parts i previ informe d'un expert si així ho considera.

Article 231-18. Extinció

1. El pacte de supervivència s'extingeix per:
 - a) Acord dels dos cònjuges durant el matrimoni.
 - b) Declaració de nul·litat del matrimoni, separació judicial o divorci.
 - c) Declaració judicial a instància de qualsevol dels cònjuges o dels seus hereus en cas de separació de fet.
 - d) Adjudicació a un tercer de la meitat del bé com a conseqüència de l'embargament o d'un procediment concursal.
2. El pacte esdevindrà ineficax si, a la mort d'un dels cònjuges, hi havia en tràmit una demanda de separació, de divorci o de nul·litat del matrimoni.
3. La ineficàcia i l'extinció del pacte de supervivència determinen la cotitularitat, en comunitat indivisa ordinària, dels cònjuges, o del cònjuge supervivent i dels hereus del premort, o bé del cònjuge no deutor i de l'adjudicatari de la meitat del cònjuge deutor.

Secció 3

Els capítols matrimonials

Article 231-19. Contingut

1. En els capítols matrimonials, hom pot determinar el règim econòmic matrimonial, convenir heretaments, fer donacions i establir les estipulacions i els pactes lícits que es considerin convenients, àdhuc en previsió d'una ruptura matrimonial.
2. Els capítols matrimonials es poden atorgar abans o després del casament. Els atorgats abans només produeixen efectes a partir de la celebració del matrimoni i caduquen si el matrimoni no s'arriba a celebrar en el termini d'un any.

Article 231-20. Pactes en previsió d'una ruptura matrimonial

1. Els pactes en previsió d'una ruptura matrimonial es poden atorgar en capítols matrimonials o en escriptura pública. En cas que siguin avantnupcials només són vàlids si s'atorguen almenys trenta dies abans de la data de celebració del matrimoni.
2. Abans d'autoritzar l'escriptura, el notari ha d'informar per separat a cadascun dels atorgants sobre l'abast dels canvis que es pretenen introduir per aquells pactes respecte al règim legal supletori i ha d'advertir-los del seu deure recíproc de proporcionar-se la informació a què es refereix l'apartat 4 d'aquest article.
3. Els pactes d'exclusió o limitació de drets han de tenir caràcter recíproc i precisar amb claredat els drets que es renuncien o limiten.
4. El cònjuge que pretengui fer valer un pacte en previsió de ruptura té la càrrega d'acreditar que l'altra part disposava, en el moment de signar-lo, d'informació suficient sobre el seu patrimoni, ingressos i previsibles expectatives econòmiques, sempre que aquesta informació fos rellevant quant al contingut del pacte.
5. Els pactes en previsió de ruptura que en el moment en què se'n pretén el compliment siguin greument perjudicials per a un cònjuge no són eficaços si

aquest acredita que han sobrevingut circumstàncies rellevants en la convivència matrimonial que no es van preveure ni es podien raonablement preveure en el moment del seu atorgament.

Article 231-21. Capacitat

Poden atorgar capítols matrimonials els qui poden contreure vàlidament matrimoni, però necessiten, si escau, els complements de capacitat que corresponguin.

Article 231-22. Forma i inscripció

1. Els capítols matrimonials i llurs modificacions s'han d'atorgar en escriptura pública.
2. Els capítols matrimonials, les seves modificacions i les resolucions judicials que alterin el règim econòmic matrimonial no són oposables a terceres persones mentre no es facin constar en la inscripció del matrimoni en el Registre civil i, quan escaigui, en altres registres públics.

Article 231-23. Modificació

1. Per a la modificació dels capítols o per a deixar-los sense efecte cal el consentiment de totes les persones que els havien atorgat, o dels seus hereus, si la modificació afecta drets que haguessin conferit.
2. Els cònjuges poden modificar el règim econòmic matrimonial sense intervenció de les altres persones que hagin concorregut a l'atorgament dels capítols.

Article 231-24. Drets adquirits

La modificació del règim econòmic matrimonial no afecta els drets adquirits per terceres persones.

Article 231-25. Donacions

Les donacions atorgades en capítols matrimonials únicament són revocables per incompliment de càrregues

Article 231-26. Ineficàcia per nul·litat, separació judicial o divorci

Els capítols queden sense efecte si el matrimoni és declarat nul, hi ha separació judicial o es dissol per divorci, però conserven la seva eficàcia:

- a) El reconeixement de fills fet per qualsevol dels cònjuges.
- b) Els pactes establerts en previsió de la ruptura matrimonial.
- c) Aquells pactes que tinguin els capítols com a instrument merament documental.

Secció 4

Les donacions per raó de matrimoni atorgades fora de capítols matrimonials

Article 231-27. Règim

Les donacions atorgades fora de capítols matrimonials per un dels contraents a favor de l'altre en consideració al matrimoni i les que atorguin altres persones per la mateixa raó es regeixen per les regles generals de les donacions, llevat del que disposa aquesta Secció.

Article 231-28. Donacions condicionals, modals i de béns gravats

1. Les donacions per raó de matrimoni atorgades fora de capítols es poden sotmetre a condicions i modes.
2. Si el bé donat és subjecte a càrrega o gravamen, el donant no està obligat a l'alliberament corresponent.

Article 231-29. Revocació

Les donacions a que es refereix aquesta Secció es poden revocar per:

- a) Manca de celebració del matrimoni en el termini d'un any des de la donació.
- b) Declaració de nul·litat del matrimoni, si el donatari és de mala fe i el donant és el seu cònjuge.
- c) Incompliment de càrregues.
- d) Ingratitud del donatari.

Secció 5

Els drets viduals familiars

Article 231-30. Dret al parament de l'habitatge

1. Correspon al cònjuge supervivent, no separat judicialment o de fet, la propietat de la roba, del mobiliari i dels estris que constitueixen el parament de l'habitatge conjugal, i no es computen els dits béns en el seu haver hereditari.

2. No són objecte d'aquest dret de predetracció les joies, els objectes artístics o històrics, ni altres béns del premort que tinguin un valor extraordinari atès el nivell de vida del matrimoni i el patrimoni relict. Tampoc no ho són els mobles de procedència familiar, si el cònjuge premort n'ha disposat per actes d'última voluntat a favor d'altres persones.

Article 231-31. Any de viduïtat

1. Durant l'any següent a la mort d'un dels cònjuges, el supervivent no separat judicialment o de fet que no sigui usufructuari universal del patrimoni del premort té dret a continuar en l'ús de l'habitatge conjugal i a ésser alimentat a càrrec d'aquest patrimoni, en consonància amb el nivell de vida que havien mantingut els cònjuges i amb la importància del patrimoni. Aquest dret és independent dels altres que li puguin correspondre en virtut de la defunció del premort.

2. El cònjuge supervivent perd aquests drets si, durant l'any següent a la mort del seu cònjuge, es torna a casar o passa a viure maritalment amb una altra persona, i també si abandona o negligeix greument els fills comuns en potestat parental. En cap cas no està obligat a tornar l'import dels aliments percebuts.

Capítol 2

Règims econòmics matrimonials

Secció 1

El règim de separació de béns

Article 232-1. Contingut

En el règim de separació de béns, cada cònjuge té la propietat, el gaudi, l'administració i la lliure disposició de tots els seus béns, dins els límits establerts per la llei.

Article 232-2. Béns propis

En el règim de separació de béns, són propis de cadascun dels cònjuges tots els que tenia com a tals quan es va celebrar el matrimoni i els que adquireixi després per qualsevol títol.

Article 232-3. Adquisicions oneroses

1. Els béns adquirits a títol onerós durant el matrimoni pertanyen a aquell dels cònjuges que en consti com a titular. Si es prova que la contraprestació va ser pagada amb béns o diners de l'altre cònjuge, se'n presumeix la donació.
2. Tanmateix, tractant-se de béns mobles destinats a l'ús familiar, es presumeix que pertanyen a ambdós cònjuges per meitats indivises, sense que prevalgui contra aquesta presumpció la mera prova de la titularitat formal.

Article 232-4. Titularitats dubtoses

Si és dubtós a quin dels cònjuges pertany algun bé o dret, s'entén que correspon a tots dos per meitats indivises. Tanmateix, es presumeix que els béns mobles d'ús personal d'un dels cònjuges que no siguin d'extraordinari valor i els que estiguin directament destinats al desenvolupament de la seva activitat li pertanyen exclusivament.

Article 232-5. Compensació per raó de treball

1. En el règim de separació de béns, si un cònjuge treballa per a la casa substancialment més que l'altre té dret a una compensació econòmica per aquesta dedicació sempre que en el moment de l'extinció del règim o, en el seu cas, del cessament efectiu de la convivència, l'altre hagi obtingut un increment patrimonial superior d'acord amb les regles d'aquesta secció.
2. També té dret a compensació, en els mateixos termes, el cònjuge que ha treballat per l'altre sense retribució o amb una retribució insuficient.
3. Per a determinar la quantia de la compensació, s'ha de tenir en compte la durada i intensitat de la dedicació, atesos els anys de convivència, i en particular, en cas de treball domèstic, el fet que hagi inclòs la criança de fills o l'atenció personal a altres membres de la família que convisin amb els cònjuges.
4. La compensació té com a límit la quarta part de la diferència entre els increments dels patrimonis dels cònjuges, calculada d'acord amb l'article següent.
5. En cas d'extinció del règim de separació per mort, el cònjuge supervivent pot reclamar la compensació per raó de treball com a dret personalíssim, sempre que els drets que el causant li hagi atribuït, en la successió voluntària o en contemplació de la seva mort, o els que li pertorquin en la successió intestada, no cobreixin l'import que li correspondria.

Article 232-6. Regles de càlcul

1. Els increments dels patrimonis dels cònjuges es calculen d'acord amb les regles següents:
 - a) El patrimoni de cadascun dels cònjuges està integrat pels béns que tingui en el moment de l'extinció del règim o, en el seu cas, del cessament efectiu de la convivència, deduïdes les càrregues que els afectin i les obligacions.
 - b) S'ha d'afegir al patrimoni de cadascun dels cònjuges el valor dels béns dels quals hagi disposat a títol gratuït, calculat en el moment de la seva transmissió, excloses les donacions fetes als fills comuns i les liberalitats d'ús, i també el valor del detriment produït per actes realitzats amb la intenció de perjudicar l'altre cònjuge.
 - c) S'ha de descomptar del patrimoni de cadascun dels cònjuges el valor dels béns que tenia en començar el règim i que conserva en el moment de la seva extinció, deduïdes les càrregues que els afectin, i també el dels adquirits a títol lucratiu durant la vigència del règim i les indemnitzacions per danys personals, exclosa la part corresponent al lucre cessant durant el temps de convivència.
2. Les atribucions patrimonials que el cònjuge deutor hagi fet al cònjuge creditor durant la vigència del règim s'imputen a la compensació pel valor que tenen en el moment de l'extinció del règim.

Article 232-7. Pactes sobre la compensació

En previsió d'una ruptura matrimonial, o de dissolució del matrimoni per mort, hom pot pactar l'increment, la reducció o l'exclusió de la compensació per raó de treball de conformitat amb l'article 231-19.

Article 232-8. Forma de pagament de la compensació

1. La compensació s'ha de pagar en diners, llevat que les parts acordin altrament. No obstant, per causa justificada i a petició de qualsevol de les parts o dels hereus del cònjuge deutor, l'autoritat judicial pot ordenar-ne el pagament total o parcial amb béns.

2. A petició del cònjuge deutor o dels seus hereus, l'autoritat judicial pot ajornar el pagament o ordenar que es faci a terminis, amb un venciment màxim de tres anys i meritació de l'interès legal a comptar del reconeixement. L'autoritat judicial pot, en aquest cas, ordenar la constitució, si escau, d'hipoteca d'acord amb el que disposa l'article 569-36 o d'altres garanties a favor del cònjuge creditor.

Article 232-9. Actes en perjudici del dret a la compensació

1. Si en el patrimoni del cònjuge deutor no hi ha béns suficients per a satisfer la compensació per raó de treball, el creditor podrà demanar la reducció o la supressió de les donacions i atribucions particulars en pacte successori fetes per aquell durant la vigència del règim, començant per la més recent i així successivament, per ordre invers de data. La reducció es fa a prorrata si la data és la mateixa o és indeterminada. També podrà impugnar els actes a títol oneros celebrats pel deutor en frau del seu dret.

2. Aquestes accions caduquen al cap de quatre anys des de l'extinció del règim i no són procedents quan els béns estiguin en poder de terceres persones adquirents a títol oneros i de bona fe.

Article 232-10. Compatibilitat

El dret a la compensació és compatible amb els altres drets de caràcter econòmic que corresponen al cònjuge creditor i ha de ser tingut en compte per a la fixació d'aquests drets i si escau per a la seva modificació.

Article 232-11. Exercici del dret a la compensació

1. En cas de nul·litat matrimonial, separació o divorci, la compensació s'ha de reclamar en el primer procés, i en el cas de resolucions o decisions eclesiàstiques, en el procés adreçat a obtenir la seva eficàcia civil.

2. En cas d'extinció del règim de separació per mort, la pretensió per a reclamar el pagament prescriu als tres anys a comptar de la mort del cònjuge.

Article 232-12. Divisió dels béns en comunitat ordinària indivisa

1. En els procediments de separació, divorci o nul·litat i en els adreçats a obtenir l'eficàcia civil de les resolucions o decisions eclesiàstiques, qualsevol dels cònjuges pot exercir simultàniament l'acció de divisió de cosa comuna respecte als que tinguin en comunitat ordinària indivisa.

2. Si hi ha pluralitat de béns en comunitat ordinària indivisa i un dels cònjuges ho demana, l'autoritat judicial pot considerar-los en conjunt a efectes de la formació de lots i la seva adjudicació.

Secció 2

El règim de participació

Subsecció 1

Disposicions generals

Article 232-13. Contingut

1. El règim econòmic matrimonial de participació atribueix a qualsevol dels cònjuges, en el moment de l'extinció del règim, el dret a participar en l'increment patrimonial obtingut per l'altre durant el temps que aquest règim hagi estat vigent.
2. Constant matrimoni, cada cònjuge té la propietat, el gaudi, l'administració i la lliure disposició dels seus béns, però té el deure d'informar adequadament l'altre de la seva gestió patrimonial.
3. En defecte de pacte i del que es preveu en aquesta Secció el règim de participació es regeix per les normes del de separació de béns.

Article 232-14. Inventari

Amb l'escriptura pública de constitució del règim de participació s'ha d'acompanyar inventari del patrimoni inicial de cada cònjuge, en el qual s'han de ressenyar els béns, amb indicació del seu estat material, les càrregues i les obligacions.

Article 232-15. Pactes sobre l'abast de la participació

1. Els pactes que atribueixin una participació diferent a la meitat de l'increment patrimonial solament són vàlids si s'estableixen amb caràcter recíproc i igual a favor de qualsevol dels cònjuges.
2. La invalidesa del pacte determina la participació en la meitat.

Article 232-16. Extinció

1. El règim de participació s'extingeix per:
 - a) La nul·litat del matrimoni, la dissolució o la separació judicial.
 - b) L'acord dels cònjuges estipulant en capítols matrimonials un règim diferent.
2. També s'extingeix per decisió judicial, a petició d'un dels cònjuges, si concorre alguna de les circumstàncies següents:
 - a) Separació de fet per un període superior a sis mesos.
 - b) Incompliment greu o reiterat per l'altre cònjuge del deure d'informar.
 - c) Gestió patrimonial irregular o superveniència d'alguna circumstància personal o patrimonial en l'altre cònjuge que comprometi greument els interessos de qui sol·licita l'extinció.

Article 232-17. Retroacció dels efectes de l'extinció

En cas que el règim de participació s'extingeixi en virtut d'una resolució judicial, els efectes de l'extinció es retrotreuen al moment de la presentació de la demanda. A petició d'un dels cònjuges o dels seus causahavents, l'autoritat judicial podrà acordar la retroacció dels efectes de l'extinció a la data en què va cessar la convivència.

Subsecció 2

La liquidació del règim

Article 232-18. Inici de la liquidació

Una vegada extingit el règim de participació en els guanys, se'n fa la liquidació als efectes de la fixació del crèdit de participació, establint la diferència entre el patrimoni final i l'inicial de cada cònjuge.

Article 232-19. Determinació del patrimoni final

1. El patrimoni final de cadascun dels cònjuges comprèn tots els béns que li pertanyin en el moment de l'extinció del règim en l'estat material en què es trobin, deduïdes les càrregues que els afectin i les obligacions, i exclosos els béns comprats amb pacte de supervivència.
2. A aquest patrimoni s'hi ha d'afegir:
 - a) El valor dels béns dels quals s'hagi disposat a títol gratuït durant la vigència del règim, en el seu estat material en el moment de la disposició, amb

excepció de les liberalitats d'ús i de les donacions que l'altre cònjuge hagi consentit.

b) El valor dels béns dels quals s'hagi disposat a títol oneros durant la vigència del règim per tal de disminuir fraudulentament els guanys, segons l'estat material en el moment de l'alienació i amb independència del preu que s'hagi fet constar, i també el valor de les obligacions o dels gravàmens constituïts fraudulentament.

c) El valor dels béns destruïts o deteriorats, en les mateixes circumstàncies indicades en la lletra b).

3. El valor dels béns és el que tenen en el moment de l'extinció del règim. En cas de béns alienats, deteriorats o destruïts es pren per valor el que tenien en el moment de la seva transmissió, deteriorament o pèrdua.

Article 232-20. Determinació del patrimoni inicial

1. El patrimoni inicial de cadascun dels cònjuges comprèn tots els béns que li pertanyien en el moment de començar el règim, deduïdes les càrregues que els afectaven i les obligacions. Si el passiu del patrimoni inicial fos superior a l'actiu, es computarà el valor negatiu llevat que les parts acordin altrament.

2. A aquest patrimoni s'hi ha d'afegir:

a) El valor dels béns adquirits a títol lucratiu durant la vigència del règim, deduïdes les càrregues que els afectaven.

b) Les indemnitzacions per danys personals, exclosa la part corresponent al lucre cessant durant el temps de vigència del règim.

3. El valor dels béns és el corresponent al moment de l'extinció del règim, atenent a l'estat material en què es trobessin al seu inici i, quant als adquirits a títol gratuït, l'estat material que tenien en el moment de la seva adquisició.

Article 232-21. Determinació del crèdit

En defecte de pacte, el crèdit de participació es determina com segueix:

a) Si únicament un dels cònjuges ha obtingut un increment patrimonial, calculat per la diferència entre el patrimoni final i l'inicial, l'altre o els seus successors tenen dret a la meitat del valor d'aquest increment.

b) Si tots dos cònjuges han obtingut un increment patrimonial, qui n'hagi obtingut menys, o els seus successors, tenen dret a la meitat de la diferència entre el valor del seu propi increment i el de l'altre cònjuge.

c) Si cap dels cònjuges ha obtingut un increment patrimonial, no hi ha crèdit de participació.

Subsecció 3

Pagament del crèdit de participació

Article 232-22. Forma de pagament

1. El crèdit de participació s'ha de pagar en diners, llevat que les parts acordin altrament. No obstant, per causa justificada i a petició de qualsevol de les parts o els seus hereus, l'autoritat judicial pot ordenar-ne el pagament total o parcial amb béns de la persona obligada.

2. Si el règim s'extingeix per la mort d'un dels cònjuges i al supervivent li correspon el crèdit de participació, pot demanar que se li adjudiqui l'habitatge familiar en propietat o en usdefruit. Si el valor del bé o el dret adjudicat fós superior al del crèdit de participació, l'adjudicatari ha de pagar la diferència en diners.

3. Per causa justificada i a petició del cònjuge deutor o els seus hereus, l'autoritat judicial pot ajornar el pagament o ordenar que es faci a terminis amb un venciment màxim de tres anys i meritació de l'interès legal a comptar del reconeixement. L'autoritat judicial pot en aquest cas ordenar la constitució de garanties a favor del creditor.

Article 232-23. Anotació preventiva

El creditor o creditora o els seus successors poden demanar l'anotació de la demanda de reclamació del crèdit de participació en els registres públics corresponents.

Article 232-24. Actes en perjudici del crèdit

1. Si en el patrimoni del cònjuge deutor no hi ha béns suficients per a satisfer el crèdit de participació, el creditor podrà demanar la reducció o la supressió de les donacions i atribucions particulars en pacte successori fetes per aquell durant la vigència del règim i fins a la seva liquidació, començant per la més recent i així successivament, per ordre invers de data. La reducció es fa a prorrata si la data és la mateixa o és indeterminada. També podrà impugnar els actes a títol onerosos celebrats pel deutor en frau del seu dret.
2. Aquestes accions caduquen al cap de quatre anys des de l'extinció del règim i no són procedents quan els béns estiguin en poder de terceres persones adquirents a títol onerosos i de bona fe.

Secció 3

L'associació a compres i millores

Article 232-25. Règim

1. L'associació a compres i millores, pròpia del Camp de Tarragona i d'altres comarques, exigeix pacte exprés en capítols matrimonials.
2. En tot allò que no regulin els pactes de la constitució del règim ni aquesta secció, l'associació a compres i millores es regeix pel costum de la comarca i, si no n'hi ha, per les disposicions del règim de participació en els guanys, en la mesura que ho permeti la seva naturalesa específica.
3. Cada cònjuge pot associar l'altre a les compres i les millores que faci durant el matrimoni. També es pot establir l'associació amb caràcter recíproc o associant als cònjuges llurs ascendents, tant si els han fet heretament com si no.
4. Es consideren compres els béns que, constant l'associació, adquireixi qualsevol de les persones associades a títol onerosos o obtingui per la seva activitat professional o treball.
5. Es consideren millores els augments de valor dels béns de qualsevol de les persones associades deguts a impenses útils i a l'alliberament de càrregues i gravàmens.

Article 232-26. Administració

1. L'administració de l'associació a compres i millores correspon a la persona associada que s'indiqui en els capítols. Si no hi ha designacions, correspon a tots els associats.
2. L'administrador únic de l'associació, si escau, pot, amb la seva sola intervenció, disposar a títol onerosos dels béns que la constitueixen, però no fiançar en nom de l'associació, si no és per a profit de la família.
3. Els deutes particulars de cada persona associada graven exclusivament la seva part.

Article 232-27. Liquidació

La liquidació dels guanys de cada persona associada es refereix al moment de la seva mort o de l'extinció del règim i es pot efectuar amb diners o amb altres béns de l'associació.

Secció 4

L'agermanament o pacte de mig per mig

Article 232-28. Règim

1. L'agermanament o pacte de mig per mig, propi del dret de Tortosa, exigeix pacte exprés en capítols matrimonials.
2. En tot allò que no regulin els pactes de la constitució del règim ni aquesta secció, l'agermanament es regeix pel costum del lloc i, si no n'hi ha, per les disposicions del règim de comunitat, en la mesura que ho permeti la seva naturalesa específica.
3. La comunitat inclou tots els béns que tinguin els cònjuges en casar-se o en el moment de convenir el pacte d'agermanament, els que adquireixin per qualsevol títol i els guanys o lucre de tota mena mentre subsisteixi el règim.
4. L'administració de la comunitat correspon a ambdós cònjuges.
5. La liquidació de l'agermanament s'ha de fer adjudicant per meitat els béns que inclogui entre els cònjuges o entre el cònjuge supervivent i els hereus del premort.

Secció 5

El pacte de convinença o mitja guadanyeria

Article 232-29. Règim

1. La convinença, o mitja guadanyeria, associació pròpia de la Vall d'Aran, exigeix pacte exprés en capítols matrimonials.
2. En tot allò que no regulin els pactes de la constitució del règim ni aquesta secció, s'han d'aplicar el costum de la Vall d'Aran i el capítol X del privilegi anomenat de la Querimònia.
3. Aquest conveni també pot ésser establert amb els progenitors del fill o de la filla, i àdhuc amb estranys, pactant que els béns guanyats i els que es guanyaran quedaran en comunitat mentre subsisteixi l'associació.
4. Els cònjuges han de contribuir per parts iguals al sosteniment de les despeses derivades del règim i el govern de la casa i han de dividir, a la dissolució del règim, si no hi ha fills, els guanys i els augments.

Secció 6

El règim de comunitat de béns

Article 232-30. Contingut

En el règim de comunitat de béns esdevenen comuns els guanys obtinguts indistintament per qualsevol dels cònjuges i els béns als quals confereixin aquest caràcter.

Article 232-31. Béns comuns

Són béns comuns:

- a) Els béns als quals els cònjuges confereixin aquest caràcter en el moment de convenir el règim o amb posterioritat.
- b) Els guanys obtinguts per l'activitat professional o pel treball de qualsevol dels cònjuges.
- c) Els fruits i rendes de tots els béns, si no hi ha pacte en contra.
- d) Els béns adquirits per subrogació real d'altres béns comuns.
- e) Els guanys obtinguts per qualsevol dels cònjuges en el joc.

Article 232-32. Béns privatis

Són béns privatis de cada cònjuge:

- a) Els que pertanyien a cada cònjuge abans d'iniciar el règim, sempre que no se'ls hagi conferit el caràcter de comuns.
- b) Els adquirits per donació, herència o llegat.
- c) Els adquirits per subrogació real d'altres béns privatis.
- d) Les indemnitzacions per danys personals, exclosa la part corresponent al lucre cessant durant el temps de vigència del règim.

e) Els béns d'ús personal que no siguin d'un valor extraordinari i els estris necessaris per a l'exercici de la professió, encara que l'adquisició s'hagi fet amb càrrec a béns comuns.

Article 232-33. Administració i disposició dels béns comuns

1. Si no hi ha pacte, l'administració i disposició dels béns comuns correspon als cònjuges conjuntament, o a un d'ells amb consentiment de l'altre.
2. Qualsevol dels cònjuges pot contreure obligacions amb càrrec a la comunitat i disposar dels béns comuns en atenció al sosteniment de les despeses familiars.
3. Si un dels cònjuges exerceix una activitat professional o mercantil valent-se de béns comuns amb el consentiment de l'altre, pot realitzar tot sol i en relació amb béns mobles que hi estiguin afectes, els actes d'administració i de disposició que siguin conseqüència de l'exercici normal d'aquella activitat.
4. En cas de manca de capacitat d'un dels cònjuges o d'impossibilitat de gestió conjunta, l'autoritat judicial pot conferir l'administració de la comunitat i la disposició dels béns comuns a un sol dels cònjuges. També pot autoritzar la realització d'actes dispositius per un de sol, en interès de la família o si concorre una altra justa causa, si l'altre no hi presta el seu consentiment.

Article 232-34. Règim dels béns privatis

1. Cadascun dels cònjuges té l'administració i la lliure disposició dels seus béns privatis dins dels límits establerts per la llei.
2. Dels deutes contrets per qualsevol dels cònjuges, per raó de la tinença i administració dels béns privatis en responen aquests. En cas que siguin insuficients, la persona creditora pot demanar l'embargament de béns comuns, que ha d'ésser notificat a l'altre cònjuge, el qual pot exigir la dissolució de la comunitat i que l'embargament tingui lloc sobre la meitat corresponent al cònjuge deutor.

Article 232-35. Responsabilitat per despeses familiars

Dels deutes contrets per atendre despeses familiars, en responen solidàriament els béns de la comunitat i els del cònjuge deutor i subsidiàriament els de l'altre cònjuge.

Article 232-36. Extinció del règim

1. El règim de comunitat de béns s'extingeix en tot cas per:
 - a) La nul·litat del matrimoni, la dissolució o la separació judicial.
 - b) L'acord dels cònjuges estipulant en capítols matrimonials un règim diferent.
2. També s'extingeix per decisió judicial, a petició d'un dels cònjuges, si concorre alguna de les circumstàncies següents:
 - a) Separació de fet per un període superior a sis mesos.
 - b) Incompliment greu o reiterat per l'altre cònjuge del deure que té d'informar-lo de les seves activitats econòmiques.
 - c) Gestió patrimonial irregular o supervenció d'alguna circumstància personal o patrimonial en l'altre cònjuge que comprometi greument els interessos de qui sol·licita l'extinció.
 - d) Embargament de béns comuns en el supòsit de l'article 232-33.

Article 232-37. Determinació i valoració dels béns

1. Als efectes de la divisió de la comunitat, la determinació dels béns comuns i dels béns privatis es fa amb referència al temps de la dissolució.
2. Els béns comuns que es posseeixin en el moment de la dissolució de la comunitat es computen segons el valor que tinguin en el moment de fer-ne la liquidació.

Article 232-38. Divisió dels béns comuns

1. En el cas d'extinció de la comunitat, els béns comuns es divideixen entre els cònjuges o entre el cònjuge supervivent i els hereus del premort a parts iguals, llevat que s'hagi convingut altrament.
2. En el supòsit regulat per l'apartat 1, si l'habitatge conjugal i els seus mobles d'ús ordinari tenen la condició de béns comuns, el cònjuge supervivent pot demanar que li sigui atribuïda la propietat d'aquests béns en pagament de la seva quota. Si el valor és superior al valor de la seva quota, l'adjudicatari ha de pagar la diferència en diners.
3. En la divisió, els cònjuges poden recuperar els béns que abans de l'inici del règim de comunitat eren de la seva propietat i que subsisteixen en el moment de l'extinció, segons l'estat inicial. Els altres béns i les millores fetes en els béns aportats s'inclouen en la divisió de la comunitat i, si el valor d'aquells béns és superior al valor de la quota, l'adjudicatari també ha de pagar la diferència en diners.

Capítol 3

Els efectes de la nul·litat del matrimoni, del divorci i de la separació judicial

Secció 1

Disposicions generals

Article 233-1. Mesures provisionals

1. El cònjuge que pretengui demandar o demandi la separació, el divorci o la nul·litat del matrimonial i el cònjuge demandat, en contestar la demanda, poden sol·licitar a l'autoritat judicial que adopti, d'acord amb els procediments establerts per la legislació processal, les següents mesures provisionals:
 - a) La distribució de les responsabilitats parentals envers els fills i, si no se estableix en forma compartida, l'assignació de la custòdia al progenitor més idoni, en interès del menor. En qualsevol cas, s'ha de concretar el règim de relació dels fills amb el progenitor amb qui no resideixin habitualment. Excepcionalment, l'autoritat judicial pot encomanar la guarda dels fills als avis, a d'altres parents, a persones properes o, en el seu defecte, a una institució idònia, a les quals es poden conferir funcions tutelars amb suspensió de la potestat parental.
 - b) La distribució de les responsabilitats alimentícies a favor dels fills i, si escau, a favor d'un dels cònjuges.
 - c) L'assignació de l'ús de l'habitatge familiar amb el seu parament o, alternativament, l'adopció d'altres mesures que garanteixin les necessitats d'habitatge dels cònjuges i dels fills. En el cas que s'assigni l'habitatge familiar a un cònjuge, l'autoritat judicial ha de fixar la data en què l'altre haurà d'abandonar-lo.
 - d) El règim de tinença i administració dels béns en comunitat ordinària indivisa i també dels que per capítols matrimonials o escriptura pública estiguin especialment afectes a les despeses familiars i, si el règim és de comunitat, dels béns comuns.
 - e) Les necessàries per evitar el desplaçament o la retenció il·lícits dels fills, si n'hi hagués el risc.
2. En cas de violència familiar o de gènere, l'autoritat judicial competent ha d'adoptar, a més, les mesures previstes en la legislació específica.
3. L'autoritat judicial pot acordar les garanties adients per assegurar el compliment de les mesures provisionals.

Article 233-2. Mesures definitives proposades per conveni regulador.

1. Si els cònjuges insten la nul·litat del matrimoni, el divorci o la separació judicial de comú acord o ho fa un d'ells amb el consentiment de l'altre, han d'acompanyar a l'escrit inicial un conveni regulador.

2. Si els cònjuges tenen fills comuns que es trobin en la seva potestat el conveni ha de contenir:
 - a) Un pla de parentalitat, en els termes de l'article 233-9.
 - b) Els aliments que hauran de prestar-los, indicant-ne la periodicitat, la modalitat de pagament, els criteris d'actualització i, si així ho han previst, les garanties.
 - c) Si escau, el règim de visites, estada i comunicació amb els avis i amb els germans que no convisquin en el mateix domicili.
3. Si és procedent, el conveni també ha de contenir:
 - a) La prestació compensatòria que s'atribueixi a un dels cònjuges, indicant-ne la modalitat de pagament i, si escau, els criteris d'actualització i les garanties.
 - b) L'atribució de l'ús de l'habitatge familiar amb el seu parament.
 - c) La compensació per raó de treball.
 - d) La liquidació del règim econòmic matrimonial i la divisió dels béns comuns o en comunitat ordinària indivisa
4. En el conveni regulador els cònjuges també poden acordar aliments per als fills majors d'edat o emancipats que no tinguin recursos econòmics propis.

Article 233-3. Aprovació judicial dels acords

1. Els acords adoptats en conveni regulador han d'ésser aprovats per l'autoritat judicial, llevat dels punts que no siguin conformes amb l'interès dels fills menors.
2. En cas de denegar l'aprovació, l'autoritat judicial ha d'indicar els punts que han d'ésser modificats i fixar el termini per a fer-ho. Si els cònjuges no formulen una proposta de modificació o aquesta tampoc no és aprovada, l'autoritat judicial ha de resoldre allò que escaigui.
3. La sentència ha d'incorporar els punts del conveni que hagin estat homologats i la decisió que correspongui quant als punts no aprovats. També pot contenir les mesures necessàries per a garantir-ne el compliment efectiu.

Article 233-4. Mesures definitives acordades pel tribunal

1. Si el cònjuge pretén demandar la nul·litat del matrimoni, el divorci o la separació judicial sense consentiment de l'altre, o ambdós cònjuges no arriben a un acord quant al contingut del conveni regulador, l'autoritat judicial ha d'adoptar les mesures definitives que procedeixin d'acord amb el resultat de les proves practicades.
2. Els pactes assolits provisionalment en mesures provisionals no són vinculants pel Tribunal que pot revisar, quan es consideri necessari, les mesures anteriorment establertes. En tot cas, les mesures d'ordre públic en relació amb els fills no tenen la condició de cosa jutjada.
3. El tribunal s'ha de pronunciar necessàriament sobre la distribució de les responsabilitats parentals entre ambdós progenitors. Tant en els casos en els quals s'estableixi aquesta responsabilitat en forma compartida, com en els quals es disposi una altra modalitat d'exercici de la custòdia, l'autoritat judicial ha de concretar el pla de parentalitat amb el règim de comunicació i estada dels fills amb el progenitor amb el que no resideixin habitualment, en els termes de l'article 233-9. També s'ha de distribuir la càrrega alimentària dels fills menors entre els dos progenitors, tant respecte de les necessitats ordinàries de manutenció, vestit, educació, sanitat, habitació, vacances i oci, com de les que no són previsible i es produeixen amb caràcter extraordinari, i fixar, en el seu cas, la contribució que hagi de realitzar qui no tingui la responsabilitat directa del pagament de les mateixes.
4. Si algun dels cònjuges ho sol·licita, el tribunal ha d'adoptar les mesures que procedeixin respecte a l'ús de l'habitatge familiar i el seu aixovar, la prestació compensatòria, la compensació per raó del treball quan el règim econòmic sigui el de separació de béns, la liquidació del règim econòmic matrimonial i la divisió dels béns comuns, en comunitat ordinària o indivisa.

5. En el cas que els fills majors d'edat no tinguin mitjans econòmics propis, i no hagin finalitzat el període de formació a què haguessin pogut aspirar, el progenitor amb el que convisquin habitualment pot sol·licitar que la prestació alimentària s'estengui fins que assoleixin la suficiència econòmica. Tant el progenitor a favor del qual s'estableixi la prestació, com el fill beneficiari, queden obligats a comunicar al que ha de realitzar el pagament les modificacions de circumstàncies que determinin la reducció o supressió de la prestació, tan aviat com aquestes es produeixin. El pagament de la prestació al propi fill únicament serà procedent si aquest reclama directament la prestació als progenitors per fer vida independent de la seva família.
6. Sense perjudici de l'acció directa que els avis puguin exercitar perquè s'estableixi un règim de visites amb els néts, el tribunal es pronunciarà respecte d'aquest extrem quan qualsevol de les parts ho sol·liciti dins del procés matrimonial. De la mateixa manera es garantirà la relació dels fills amb els germans que no hi convisquin habitualment.

Article 233-5. Acords fora de conveni regulador

1. Els acords en previsió de ruptura matrimonial atorgats de conformitat amb l'article 231-19 i els adoptats amb posterioritat a la ruptura de la convivència que no formin part d'una proposta de conveni regulador vinculen els cònjuges, l'acció per exigir-ne el compliment es pot acumular a la de nul·litat, separació o divorci i se'n pot demanar la incorporació a les resolucions sobre mesures provisionals, si escau al contingut d'aquestes, i a la sentència.
2. Tanmateix els acords celebrats amb posterioritat a la ruptura de la convivència sense assistència lletrada, independent per a cadascun dels cònjuges, es poden deixar sense efecte, a instància de qualsevol d'ells, durant els tres mesos següents a la data del seu atorgament i com a màxim, fins al moment de la contestació de la demanda o, si escau, de la reconvenció en el procés matrimonial en què es pretenguin fer valer.
3. Els acords en matèria de custòdia i de relacions personals amb els fills menors, i també els d'aliments a favor d'aquests, només són eficaços si són conformes amb el seu interès en el moment en què se'n pretengui el compliment.

Article 233-6. Mediació familiar

1. En qualsevol fase del procediment matrimonial i en qualsevol de les instàncies, els cònjuges poden sotmetre les seves discrepàncies a mediació i intentar arribar a un acord total o parcial.
2. L'autoritat judicial pot remetre els cònjuges a una sessió informativa sobre mediació, si considera que, ateses les circumstàncies del cas, encara és possible arribar a un acord.
3. Les parts de mutu acord poden demanar la suspensió del procés mentre dura la mediació. La comunicació a l'autoritat judicial del desistiment de qualsevol de les parts o de l'acord obtingut en la mediació dóna lloc a l'aixecament de la suspensió.
4. Els acords obtinguts en la mediació, un cop incorporats en forma al procés, resten sotmesos a l'aprovació judicial en el mateixos termes que l'article 233-3 preveu per al conveni regulador.
5. Els acords assolits en mediació respecte de la custòdia compartida, degudament avalats per un mediador legalment habilitat, tenen la presumpció de ser beneficiosos per als interessos del menor. El Ministeri Fiscal pot sol·licitar la denegació de la seva aprovació per resultar perjudicials per als fills menors. En el cas que l'autoritat judicial requereixi les parts per a la seva modificació, hauran de ser escoltats els cònjuges i els menors amb prou coneixement.

Article 233-7. Modificació de mesures

1. Les mesures ordenades en un procés matrimonial poden ser modificades, mitjançant resolució judicial posterior, si varien substancialment les circumstàncies concurrents en el moment de dictar-les.
2. El conveni regulador o la sentència poden preveure anticipadament les modificacions pertinents.
3. La part que es proposi sol·licitar judicialment la modificació de les mesures establertes per alteració substancial de circumstàncies, ha d'intentar l'inici d'un procés de mediació abans de la interposició de la demanda, llevat dels casos en que la urgència o altres circumstàncies d'ordre públic determinin la conveniència de plantejar la pretensió directament davant dels tribunals. La resolució judicial que modifiqui les mesures podrà tenir efectes retroactius si s'acredita que la part demandada es va negar injustificadament a intentar el procés de mediació previ.
4. Els mateixos efectes retroactius es donaran quan es tracti de controvèrsies en l'exercici de la responsabilitat parental o de diferències d'interpretació de convenis, acords o sentències, si la part que ho promogui ha intentat un procés de mediació abans de la interposició de la demanda.

Secció 2

Cura dels fills

Article 233-8. Cura dels fills

1. La nul·litat del matrimoni, el divorci o la separació judicial no eximeixen ambdós progenitors de les seves obligacions envers els fills.
2. A efectes de determinar la modalitat de custòdia, relacions personals amb els fills i exercici de la potestat parental, els cònjuges han de presentar les seves propostes de pla de parentalitat, amb el contingut previst en l'article 233-9.
3. Per a la distribució de la responsabilitat parental entre els progenitors, l'autoritat judicial ha de ponderar de forma prioritària l'interès del menor, tant si la custòdia s'estableix en forma compartida, com si s'atribueix en forma individual a un dels progenitors, o en règim d'alternança entre ambdós. Aquest mateix principi ha d'inspirar el règim de visites i relació amb el progenitor amb qui no convisqui habitualment.
4. Els tribunals garanteixen el dret del menor a que la seva opinió sigui presa en consideració en la resolució que s'adopti. A tal efecte poden recavar suport a l'exploració dels equips tècnics. En tot cas s'ha de evitar la victimització secundària dels menors i s'ha de complir el principi d'intervenció mínima.
5. Els dictàmens pericials relatius al règim de custòdia o a les visites que les parts aportin al procés, tenen especial valor quan els pèrits psicòlegs, psiquiatres, treballadors socials, educadors socials o terapeutes familiars han estat designats amb suficients garanties d'objectivitat, imparcialitat i capacitat tècnica. Es presumeix la independència del pèrit quan és designat de forma predeterminada per un col·legi professional o entitat reconeguda per l'administració de justícia que tingui establert un cens d'especialistes, i hagi visat els honoraris professionals satisfets per la seva intervenció. La part que no col·labori amb el pèrit independent que li requereixi fefaentment per elaborar el dictamen no pot sol·licitar, en seu judicial, la designació d'un pèrit de similar especialitat amb càrrec als pressupostos de l'administració de justícia, llevat que al·legui causa que degudament ho justifiqui.
6. Quan no existeixin suficients elements de judici amb els mitjans probatoris aportats per les parts, el tribunal d'ofici o a instàncies del Ministeri Fiscal, pot disposar l'elaboració d'un informe per un especialista dels equips tècnics de suport judicial, de la clínica mèdic forense o dels col·legis professionals corresponents quan els serveis públics d'assessorament no existeixin, resultin insuficients o sigui necessària una intervenció especialitzada.
7. L'objecte de l'informe s'ha de referir a esbrinar o apreciar l'existència en el menor, en algun dels progenitors o en altres membres de la família, de malaltia mental o d'anomalies de conducta que incideixin o interfereixin en les

relacions familiars, en ordre a l'establiment del règim de custòdia i de les visites. També pot demanar informes de treballadors i educadors socials per l'adequada comprensió del sistema de relacions personals existent en la família o en els nous nuclis en els quals el menor ha d'integrar-se, així com de les mesures de seguiment que procedeixi implantar per garantir el dret dels menors a mantenir la normalitat en les relacions amb els seus progenitors.

8. Si es discuteix la conveniència d'establir la custòdia compartida i el tribunal té dubtes sobre la idoneïtat del sistema, pot demanar un informe específic al respecte.

9. Els especialistes integrats en els equips tècnics que donen suport als tribunals són auxiliars dels mateixos. Qualsevol autoritat i organisme públic i privat, i qualsevol professional que hagi intervingut amb la família o qualsevol dels seus membres, té l'obligació de col·laborar amb els tècnics forenses, llevat que es tracti de secret professional, preservació del dret d'intimitat de les persones o a les seves dades personals, que requereix resolució expressa del tribunal.

10. El Ministeri Fiscal, en garantia de l'interès del menor, informa sobre les mesures a adoptar en benefici del mateix.

Article 233-9. Pla de parentalitat

1. En les propostes de pla de parentalitat cal concretar el lloc on viuran habitualment els fills, les modalitats de relació en els períodes de temps en què els progenitors no tinguin la custòdia, la forma d'exercir les seves responsabilitats i de prendre decisions pel que fa a la cura i educació, i també les tasques que efectivament exercirà cadascun.

2. La proposta de distribució de la custòdia sota el principi de responsabilitat parental compartida ha de concretar, a més:

a) La distribució, entre els progenitors de la càrrega econòmica que correspongui segons les circumstàncies del cas, amb ponderació del temps de permanència dels menors amb cada progenitor, les possibilitats i mitjans econòmics de cada un d'ells i la destinació que es dona a l'habitatge familiar.

b) L'assignació a un dels progenitors de la responsabilitat del pagament directe de les càrregues familiars, en conjunt o separatament, així com l'aportació que hagi de realitzar a l'altre que no tingui la responsabilitat directa dels pagaments, la forma en la qual ha de realitzar-se i les bases de la seva actualització.

3. Per efectuar les propostes de pla de parentalitat, si no procedeix un procés de mediació, el advocats poden sol·licitar la intervenció de psicòlegs, treballadors social o educadors independents, del torn que estableixin els col·legis professionals respectius.

4. En quant als litigis contenciosos, els tribunals poden demanar la supervisió del pla de parentalitat a l'equip tècnic de suport judicial.

Article 233-10. Règim d'exercici de la responsabilitat parental

1. La custòdia dels fills s'atribueix en la forma convinguda pels cònjuges en el pla de parentalitat, llevat que resulti perjudicial per als fills.

2. En defecte d'acord o si aquest no és aprovat, l'autoritat judicial, havent escoltat el ministeri fiscal, decideix sobre el règim de custòdia.

3. L'autoritat judicial atribueix preferentment la responsabilitat parental amb caràcter compartit, llevat que la custòdia individual sigui més adient d'acord amb l'interès dels fills.

4. Per determinar el règim de custòdia, cal tenir en compte les propostes de pla de parentalitat i, en particular, els criteris i circumstàncies següents:

a) La vinculació afectiva entre els fills i cadascun dels progenitors, i també les relacions amb la resta de persones que conviuen a la respectiva llar.

b) L'aptitud dels progenitors per a garantir el benestar dels fills i la possibilitat de procurar-los un entorn adequat.

- b) L'actitud de cadascun dels progenitors per cooperar amb l'altre a fi d'assegurar la màxima estabilitat als fills, en especial per garantir adequadament les relacions d'aquests amb tots dos progenitors.
 - d) El temps que cadascun dels progenitors havia dedicat a l'atenció dels fills abans de la ruptura i les tasques que efectivament exercia.
 - e) L'opinió expressada pels fills.
 - f) Els acords en previsió de la ruptura o adoptats fora de conveni amb anterioritat al procediment.
 - g) La ubicació dels domicilis dels progenitors, els horaris i activitats dels fills, i els dels progenitors.
5. En interès dels fills, no s'atribuirà la custòdia al progenitor contra el qual existeixin indicis fonamentats d'haver comès actes de violència familiar o de gènere dels que els fills n'hagin estat o puguin ser víctimes directes o indirectes.
6. No se separaran els germans llevat que les circumstàncies ho justifiquin específicament.
7. Excepcionalment, l'autoritat judicial pot atribuir la custòdia als avis, a d'altres parents, a persones properes, o en el seu defecte a una institució idònia, a les quals es poden conferir funcions tutelars amb suspensió de la potestat parental.

Article 233-11. Relacions personals amb els avis i els germans

Si els cònjuges proposen un règim de visites, estades i comunicació dels seus fills amb els avis i amb els germans majors d'edat que no convisquin en la mateixa llar, l'autoritat judicial pot aprovar-lo prèvia audiència dels interessats i sempre que aquests prestin el seu consentiment. Les persones a qui s'hagi concedit el règim de visites i comunicació estan legitimades per a reclamar-ne judicialment el compliment.

Article 233-12. Supervisió del règim de visites

1. L'autoritat judicial pot disposar, per raons fonamentades, que la relació del menor amb el progenitor no custodi o amb els avis i família extensa, es desenvolupi en determinades condicions que garanteixin la seguretat i l'estabilitat emocional del menor.
2. En absència de familiars idonis, la supervisió de la relació pot ser confiada a la xarxa de serveis socials o a un Punt de Trobada Familiar (PTF). En aquest cas l'autoritat judicial concreta la modalitat de la intervenció, bé sigui de control dels lliuraments i recollides, o bé vigilada o assistida per facilitar la relació. Els responsables del Punt de Trobada Familiar han d'elaborar un informe de seguiment cada tres mesos com a mínim i han de proposar la modificació del tipus de relació patern filial quan es presentin circumstàncies que ho aconsellin, bé perquè la relació estigui normalitzada, o bé perquè el tribunal disposi l'inici d'un procés de mediació, o la derivació a teràpia psicològica en cas de deteriorament greu de la relació. De la mateixa manera proposaran el cessament de la mesura quan la relació que es pretén garantir pugui resultar perjudicial per al menor.
3. El tribunal pot delegar al servei tècnic de suport judicial, el seguiment de les mesures establertes en les resolucions judicials respecte al compliment del règim de visites i, especialment, de la evolució de les visites en els PTF.

Secció 3

Prestació compensatòria

Article 233-13. Prestació compensatòria

1. El cònjuge que, com a conseqüència de la ruptura de la convivència, vegi més perjudicada la seva situació econòmica té dret a sol·licitar en el primer procés matrimonial una prestació compensatòria que no excedeixi el nivell de vida de què gaudia durant el matrimoni, ni el que pugui mantenir el cònjuge

obligat al pagament, atès el dret d'aliments dels fills, que és prioritari. En cas de nul·litat del matrimoni hi té dret el cònjuge de bona fe, en les mateixes circumstàncies.

2. Si un dels cònjuges mor abans que passi un any des de la separació de fet, l'altre podrà interposar demanda, dins els tres mesos següents a la mort del causant, als únics efectes de determinar el seu dret a la prestació compensatòria. La mateixa regla s'aplicarà quan el procediment matrimonial s'extingeixi per causa de la mort del cònjuge que hauria de pagar la prestació compensatòria.

Article 233-14. Determinació de la prestació compensatòria

Per fixar la quantia de la prestació compensatòria, l'autoritat judicial ha de valorar especialment:

- a) La posició econòmica dels cònjuges, tenint en compte si és procedent la compensació per raó de treball o s'han produït altres atribucions derivades de la liquidació del règim econòmic matrimonial.
- b) La realització de tasques familiars o altres decisions preses en interès de la família durant la convivència, si això ha minvat la capacitat d'obtenir ingressos per part d'un dels cònjuges.
- c) Les perspectives econòmiques previsibles dels cònjuges, tenint en compte la seva edat i estat de salut i la forma com s'atribueix la custòdia dels fills comuns.
- d) La durada de la convivència.
- e) Les noves despeses familiars del deutor, si escau.

Article 233-15. Pactes sobre la prestació compensatòria

1. En previsió de ruptura matrimonial hom pot pactar sobre la modalitat, la quantia, la durada i l'extinció de la prestació compensatòria de conformitat amb l'article 231-20
2. No són eficaços els pactes de renúncia no incorporats a una proposta de conveni regulador en allò que comprometin la possibilitat d'atendre les necessitats bàsiques del cònjuge creditor.

Article 233-16. Pagament de la prestació compensatòria

1. La prestació compensatòria es pot atribuir en forma de capital, sigui en béns o en diners, o en forma de pensió. En cas de desacord, l'autoritat judicial resol sobre la modalitat de pagament ateses les circumstàncies del cas i, en especial, la composició del patrimoni i els recursos econòmics del cònjuge deutor.
2. En cas d'atribució en forma de pensió, aquesta s'ha de pagar en diners i per mensualitats avançades. A petició de part, es poden establir garanties i fixar criteris objectius i automàtics d'actualització de la quantia.
3. La prestació compensatòria en forma de pensió s'atorga per un període limitat llevat que concorrin circumstàncies excepcionals que justifiquin la seva fixació amb caràcter indefinit.

Article 233-17. Modificació de la prestació compensatòria

1. La prestació compensatòria, quan s'estableix en forma de pensió, només pot ser modificada per a disminuir-ne l'import si millora la situació econòmica de qui la percep o empitjora la de qui la paga.
2. A efectes de determinar la capacitat econòmica del deutor, s'ha de tenir en compte les seves noves despeses familiars i donar prioritat al dret d'aliments de tots els seus fills.

Article 233-18. Extinció del dret a prestació compensatòria

1. El dret a la prestació compensatòria fixada en forma de pensió s'extingeix:
 - a) Per millora de la situació econòmica del cònjuge creditor, que deixi de justificar-la, o per empitjorament de la situació econòmica del cònjuge obligat al pagament que en justifiqui l'extinció.

- b) Per matrimoni del cònjuge creditor o per convivència marital amb una altra persona.
 - c) Per la mort del cònjuge creditor.
 - d) Pel transcurs del termini pel qual es va establir.
2. El dret a la prestació compensatòria fixada en forma de pensió no s'extingeix per mort del cònjuge obligat, per bé que el cònjuge creditor o els hereus del cònjuge deutor poden demanar-ne la substitució pel pagament d'un capital, tenint en consideració l'import, i si escau la durada, de la pensió i l'actiu hereditari líquid en el moment de la mort del cònjuge deutor.

Secció quarta

Ús de l'habitatge familiar

Article 233-19. Atribució de l'ús de l'habitatge familiar

1. Els cònjuges poden acordar l'atribució de l'ús de l'habitatge familiar amb el seu parament a un d'ambdós, a fi de satisfer, en la part que sigui escaient, els aliments dels fills que convisquin amb el beneficiari de l'ús o la prestació compensatòria d'aquest.
2. A manca d'acord o si aquest no és aprovat, l'autoritat judicial atribueix l'ús de l'habitatge familiar, preferentment, al cònjuge a qui correspongui la custòdia dels fills mentre duri aquesta.
3. Tanmateix, l'autoritat judicial atribueix l'ús de l'habitatge familiar al cònjuge més necessitat,
 - a) si la custòdia dels fills queda compartida o distribuïda entre els cònjuges
 - b) si els cònjuges no tenen fills o aquests són majors d'edat
 - c) si malgrat correspondre-li l'ús de l'habitatge per raó de la custòdia dels fills és previsible que la necessitat del cònjuge es perllongui després d'arribar els fills a l'edat de majoria.
4. Excepcionalment, encara que hi hagi fills menors, l'ús de l'habitatge familiar es podrà atribuir al cònjuge que no en té la custòdia si és el més necessitat i el cònjuge a qui correspon la custòdia té mitjans suficients per cobrir la seva necessitat d'habitatge i la dels fills.
5. L'atribució de l'ús de l'habitatge a un dels cònjuges, en els casos dels apartats 3 i 4, s'ha de fer amb caràcter temporal i és susceptible de pròrroga, també temporal, si es mantenen les circumstàncies que la van motivar. La pròrroga s'ha de demanar abans dels sis mesos per a que arribi el termini fixat i s'ha de tramitar pel procediment establert per a la modificació de mesures definitives.
6. L'atribució de l'ús de l'habitatge familiar pot ser substituïda per la d'altres residències si són idònies per satisfer la necessitat d'habitatge del cònjuge.
7. L'atribució de l'ús de l'habitatge, si aquest pertany en tot o en part al cònjuge que no n'és beneficiari, ha de ser tinguda en compte per a la fixació dels aliments als fills i de la prestació compensatòria que eventualment meriti l'altre cònjuge.

Article 233-20. Exclusió i límits de l'atribució de l'ús de l'habitatge

1. L'autoritat judicial, a instància d'un dels cònjuges, pot excloure l'atribució de l'ús de l'habitatge familiar en qualsevol dels casos següents:
 - a) Si el cònjuge que seria beneficiari de l'ús per raó de la custòdia dels fills té mitjans suficients per cobrir la seva necessitat d'habitatge i la dels fills.
 - b) Si el cònjuge que hauria de cedir l'ús pot assumir i garantir suficientment el pagament de les pensions d'aliments dels fills i, si escau, de la prestació compensatòria de l'altre cònjuge en una quantia que cobreixi a bastament les necessitats d'habitatge d'aquests.
2. Si els cònjuges posseeixen l'habitatge en virtut de títol diferent del de propietat, els efectes de l'atribució judicial del seu ús queden limitats per allò que resulti del títol, d'acord amb la llei. Si els cònjuges detenen l'habitatge familiar per tolerància d'un tercer, els efectes de l'atribució judicial del seu ús acaben quan aquest en reclama la restitució.

3. En previsió de ruptura matrimonial, hom pot pactar sobre l'atribució de l'ús de l'habitatge i sobre les modalitats d'aquest ús. No són eficaços els pactes que resultin en perjudici de l'interès dels fills, ni tampoc, si no han quedat incorporats a un conveni regulador, els que comprometin les possibilitats d'atendre les necessitats bàsiques del cònjuge beneficiari de l'ús.

Article 233-21. Publicitat del dret d'ús de l'habitatge

El dret d'ús de l'habitatge familiar atribuït al cònjuge pot ser objecte d'inscripció o, si s'ha atribuït com a mesura provisional, d' anotació preventiva, en el Registre de la Propietat.

Article 233-22. Obligacions per raó de l'habitatge

1. En cas d'atribució de l'ús de l'habitatge, les obligacions concretes per raó de la seva adquisició o millora, incloses les assegurances vinculades a aquesta finalitat, s'han de satisfer d'acord amb el que resulti del títol de constitució.

2. Les despeses ordinàries de conservació, manteniment i reparació de l'habitatge, incloses les de comunitat, les de subministraments, així com els tributs i les taxes de meritament anual són a càrrec del cònjuge beneficiari del dret d'ús.

Article 233-23. Extinció del dret d'ús

1. El dret d'ús s'extingeix:

a) Per les causes pactades entre els cònjuges.

b) Si va ser atribuït per raó de la custòdia dels fills, pel seu acabament.

c) Si va ser atribuït amb caràcter temporal per raó de la necessitat del cònjuge:

Primer. Per millora de la situació econòmica del cònjuge beneficiari de l'ús o per empitjorament de la situació econòmica de l'altre cònjuge, que ho justifiqui.

Segon. Per matrimoni o per convivència en parella estable amb una altra persona del cònjuge beneficiari de l'ús.

Tercer. Per la mort del cònjuge beneficiari de l'ús.

Quart. Pel transcurs del termini pel qual es va establir o si és el cas, de la seva pròrroga

2. Produïda l'extinció, el cònjuge que sigui titular de l'habitatge en pot recuperar la possessió en execució de la sentència que hagués acordat el dret d'ús o de la resolució ferma sobre duració o extinció d'aquest dret, i sol·licitar, si escau, la seva cancel·lació registral.

Article 233-24. Actes dispositius sobre l'habitatge subjecte a dret d'ús

El propietari o titular de drets reals sobre l'habitatge familiar pot disposar-ne sense el consentiment del cònjuge que en tingui l'ús i sense autorització judicial, sens perjudici d'aquest dret.

Capítol 4

Convivència estable en parella

Secció 1

Disposicions generals

Article 234-1. Parella estable

Dues persones que conviuen en una comunitat de vida anàloga a la matrimonial i amb un compromís de suport mutu es consideren parella estable a efectes d'aquesta llei si:

a) La seva convivència dura més de dos anys ininterromputs.

b) O, iniciada la convivència, tenen un fill comú.

c) O formalitzen la seva relació en escriptura pública

Article 234-2. Requisits personals

No poden constituir la parella a la qual es refereix l'article anterior les persones:

- a) Menors d'edat no emancipades.
- b) Relacionades per parentiu en línia recta, o col·lateral dins del segon grau.
- c) Casades i no separades de fet.
- d) Que visquin en parella amb una tercera persona.

Article 234-3. Règim durant la convivència

1. Les relacions de la parella estable es regulen exclusivament pels pactes dels convivents, mentre dura la convivència.
2. Els convivents en parella estable poden adquirir conjuntament béns amb pacte de supervivència. En aquest cas, s'apliquen els articles 231-15 a 231-18, en matèria d'adquisicions oneroses amb pacte de supervivència.

Secció 2

Extinció de la parella estable

Article 234-4. Causes d'extinció

La parella estable s'extingeix per:

- a) Cessament de la convivència amb trencament de la comunitat de vida.
- b) Mort o declaració de mort d'un dels convivents.
- c) Matrimoni de qualsevol dels convivents.
- d) Comú acord dels convivents formalitzat en escriptura pública.
- e) Voluntat d'un d'ells notificada fefaentment a l'altre.

Article 234-5. Pactes en previsió del cessament de la convivència

1. En previsió del cessament de la convivència, els convivents poden pactar en escriptura pública els efectes de l'extinció de la parella de fet estable.
2. A aquests acords s'aplica l'article 231-20 en matèria de pactes en previsió d'una ruptura matrimonial.

Article 234-6. Acords assolits un cop produït el cessament de la convivència

1. Amb posterioritat al cessament de la convivència, els convivents també poden arribar a acords sobre els efectes de l'extinció de la parella de fet estable.
2. En aquest cas, de comú acord o un dels convivents amb el consentiment de l'altre, poden presentar a l'aprovació de l'autoritat judicial una proposta de conveni que inclogui tots els efectes que l'extinció hagi de produir respecte dels fills comuns i entre els convivents.
3. S'apliquen als acords inclosos en una proposta de conveni i als assolits fora de conveni els articles 233-4 i 233-5, respectivament.

Secció 3

Efectes de l'extinció de la parella estable

Article 234-7. Custòdia dels fills i relacions personals

En matèria de custòdia dels fills i relacions personals s'apliquen a la parella estable els articles 233-8 a 233-12.

Article 234-8. Ús de l'habitatge familiar

1. Els convivents en parella estable poden acordar l'atribució de l'ús de l'habitatge familiar, amb el seu parament, a un d'ambdós a fi de satisfer en la

part que sigui escaient els aliments dels fills que convisquin amb el beneficiari de l'ús o l'eventual prestació alimentària d'aquest.

2. A manca d'acord o si aquest no és aprovat, si els convivents tenen fills comuns, l'autoritat judicial pot atribuir l'ús de l'habitatge familiar, ateses les circumstàncies del cas, seguint les regles següents:

a) Preferentment, al membre de la parella a qui correspongui la custòdia dels fills mentre duri aquesta.

b) Si la custòdia dels fills és compartida o distribuïda entre els dos membres de la parella, a aquell d'ambdós que en tingui més necessitat.

3. L'atribució de l'ús de l'habitatge, si aquest pertany en tot o en part al membre de la parella que no n'és beneficiari, ha de ser tinguda en compte per a la fixació dels aliments als fills i la prestació alimentària que eventualment meriti l'altre membre de la parella.

4. S'aplica a l'atribució de l'ús de l'habitatge el que estableixen els articles 233-19 a 233-23.

Article 234-9. Compensació per raó de treball

1. Si un convivent ha treballat per a la casa substancialment més que l'altre o treballa per a l'altre sense retribució o amb una retribució insuficient té dret a una compensació econòmica per aquesta dedicació sempre que en el moment del cessament de la convivència l'altre hagi obtingut un increment patrimonial superior d'acord amb les regles de l'article 232-6.

2. S'aplica a aquesta compensació el que estableixen els articles 232-5 a 232-10.

Article 234-10. Prestació alimentària

1. Si la parella de fet estable s'extingeix en vida dels convivents, qualsevol dels convivents pot reclamar de l'altre una prestació alimentària, si la necessita per a atendre adequadament la seva sustentació, en un dels casos següents:

a) Si la convivència ha minvat la capacitat del sol·licitant d'obtenir ingressos.

b) Si té al seu càrrec fills o filles comuns, en circumstàncies en què la seva capacitat d'obtenir ingressos resti minvada.

2. Els pactes de renúncia a la prestació alimentària no són eficaços en allò que comprometen la possibilitat d'atendre les necessitats bàsiques del convivent que té dret a demanar, llevat que hagin estat incorporats a una proposta de conveni presentada d'acord amb l'article 234-6.

Article 234-11. Modalitats de pagament de la prestació alimentària

1. La prestació alimentària es pot atribuir en forma de capital o en forma de pensió.

2. En defecte d'acord, l'autoritat judicial resol sobre la modalitat de pagament d'acord amb les regles de l'article 233-16, en matèria de pagament de la prestació compensatòria.

3. La prestació alimentària en forma de pensió té caràcter temporal, amb un màxim de tres anualitats, llevat que la prestació es fonamenti en la minva de la capacitat del creditor d'obtenir ingressos derivada de la custòdia de fills comuns. En aquest cas, es pot atribuir mentre duri la custòdia.

4. La prestació alimentària fixada en forma de pensió es pot modificar en els termes de l'article 233-17, en matèria de modificació de la prestació compensatòria.

Article 234-12. Extinció de la prestació alimentària fixada en forma de pensió

La prestació alimentària s'extingeix d'acord amb les regles establertes a l'article 233-18, en matèria d'extinció de la prestació compensatòria.

Article 234-13. Exercici dels drets

Els drets a la compensació per raó de treball i a la prestació alimentària prescriuen en el termini d'un any a comptar de l'extinció de la parella estable i s'han de reclamar, si s'escau, en el mateix procediment on es determinen els altres efectes de l'extinció de la parella estable.

Article 234-14. Efectes de l'extinció per mort

En cas d'extinció de la parella de fet estable per mort d'un dels convivents, el sobrevivent té els drets que reconeixen els articles 231-30 i 231-31, en matèria de drets viduals familiars i els drets que li reconeix la legislació d'arrendaments en matèria de subrogació.

Capítol 5

La filiació

Secció 1

Disposicions generals

Article 235-1. Classes de filiació

La filiació pot tenir lloc per naturalesa o per adopció.

Article 235-2. Efectes de la filiació

1. Tota filiació produeix els mateixos efectes civils, sens perjudici dels efectes específics de la filiació adoptiva.
2. La filiació determina la potestat parental, els cognoms, els aliments, els drets successoris i qualsevol altre assenyalat per les lleis.
3. Els fills, en arribar a la majoria d'edat, o en ésser emancipats, poden alterar l'ordre dels cognoms.

Secció 2

La filiació per naturalesa

Subsecció 1

Disposicions generals de la determinació de la filiació

Article 235-3. Determinació

La filiació per naturalesa, en relació amb la mare, resulta del naixement; en relació amb el pare i la mare es pot establir pel reconeixement, pel consentiment a la fecundació assistida de la dona, per l'expedient registral o per sentència, i, únicament en relació al pare, pel matrimoni amb la mare.

Article 235-4. Període legal de concepció

El període legal de concepció comprèn els primers cent vint dies del període de gestació, que es presumeix d'un màxim de tres-cents dies, llevat que proves concloents demostrin que el període de gestació ha durat més de tres-cents dies.

Subsecció 2

La determinació de la filiació matrimonial

Article 235-5. Paternitat matrimonial

1. Es presumeixen fills del marit els nascuts després de la celebració del matrimoni i dins els tres-cents dies següents a la separació dels cònjuges, sigui judicial o de fet, o a la declaració de nul·litat o a la dissolució del matrimoni.

2. Els fills nascuts després dels tres-cents dies següents a la separació judicial o de fet dels cònjuges són matrimonials si es prova que han nascut a conseqüència de les relacions sexuals entre els cònjuges. La mateixa regla s'aplica en el cas de nul·litat o de dissolució del matrimoni si es prova que les relacions han tingut lloc abans de produir-se aquests efectes.
3. Si dins dels tres-cents dies següents a la dissolució o a la nul·litat hi ha hagut un nou matrimoni de la mare, els nascuts després de la celebració d'aquest matrimoni es presumeixen fills del segon marit.

Article 235-6. Concepció abans del matrimoni

1. Si el fill o filla neix dins els cent vuitanta dies següents a la celebració del matrimoni, el marit pot deixar sense efecte la determinació establerta per l'article 235-5 declarant que en desconeix la paternitat. Aquesta declaració, que ha d'ésser autèntica, ha de tenir entrada en el Registre Civil en el termini dels sis mesos següents al naixement.
2. El desconeixement no és eficaç si:
 - a) El marit ha conegut l'embaràs abans de contreure matrimoni, tret que la declaració a què fa referència l'apartat 1 s'hagués fet amb el consentiment de la muller.
 - b) El marit ha admès la paternitat de qualsevol forma.
 - c) La mare demostra l'existència de relacions sexuals amb el marit durant el període legal de la concepció.

Article 235-7. Naixement abans del matrimoni

1. Els fills comuns nascuts abans del matrimoni del pare i de la mare tenen, des de la data de la celebració d'aquest, la condició de matrimonials, sempre que la filiació quedi determinada legalment.
2. La impugnació d'aquesta filiació es regeix per les regles de la filiació no matrimonial.

Article 235-8. La fecundació assistida de la dona casada

1. Els fills nascuts a conseqüència de la fecundació assistida de la muller, practicada amb el consentiment exprés del cònjuge formalitzat en document estès davant del centre autoritzat o en document públic, són fills matrimonials del cònjuge que ha prestat el consentiment.
2. En la fecundació assistida practicada després de la mort del marit amb gàmetes d'aquest, el nascut es té per fill o filla seu, sempre que hi concorrin les condicions següents:
 - a) Que consti fefaentment la voluntat expressa del marit per a la fecundació assistida després de la mort.
 - b) Que es limiti a un sol cas, comprès el part múltiple.
 - c) Que el procés de fecundació s'iniciï en el termini màxim de dos-cents setanta dies després de la mort del marit. Aquest termini pot ésser prorrogat per l'autoritat judicial, per una causa justa i per un temps màxim de noranta dies.

Subsecció 3

La determinació de la filiació no matrimonial

Article 235-9. Establiment

1. La filiació no matrimonial es pot establir per:
 - a) Reconeixement fet en testament o en codicil, en escriptura pública o davant la persona encarregada del Registre Civil.
 - b) Resolució dictada en un expedient tramitat d'acord amb la legislació del Registre Civil
 - c) Sentència ferma en un procediment civil o penal.
 - d) Pel que fa a la mare, en la forma que determina la legislació del Registre Civil per a la inscripció.

2. En el reconeixement fet en testament, escriptura pública o davant la persona encarregada del Registre Civil no es pot manifestar la identitat de l'altre progenitor, si no és que ja ha estat determinada legalment. Aquesta regla no s'aplica al cas del reconeixement del concebut i no nascut realitzat en testament o escriptura pública.

Article 235-10. Presumpcions de paternitat

1. Es presumeix que és pare del fill o filla no matrimonial:
 - a) L'home amb el qual la mare ha conviscut en el període legal de la concepció.
 - b) L'home amb el qual la mare ha mantingut relacions sexuals en el període de la concepció.
 - c) L'home que ha reconegut la paternitat tàcitament o de forma diferent de la indicada en l'article 235-9.
2. Les presumpcions a què fa referència l'apartat 1 poden ésser destruïdes mitjançant tota classe de proves en el judici corresponent.

Article 235-11. Capacitat per al reconeixement

1. Tenen capacitat per al reconeixement de la paternitat els majors de catorze anys i, per al de la maternitat, la mare des que s'acrediti el fet del part, sigui quina en sigui l'edat.
2. Per a la validesa del reconeixement fet per persones menors no emancipades o a les que la sentència d'incapacitació no els ho permet, cal l'aprovació judicial, amb audiència del ministeri fiscal.

Article 235-12. Requisits del reconeixement

1. Per a l'eficàcia del reconeixement d'un fill o filla no matrimonial major d'edat o menor emancipat, cal el seu consentiment exprés o tàcit.
2. El pare i la mare poden reclamar que es declari judicialment la paternitat o la maternitat no matrimonials encara que el fill o filla hagi denegat el consentiment a què es refereix l'apartat 1. La sentència que l'admeti ha de determinar la filiació sense cap altre efecte, llevat que quedi provada la raó que justifiqui el retard en el reconeixement.
3. Per a l'eficàcia del reconeixement d'una persona menor o incapacitada que no es faci en el termini establert per a la inscripció del naixement, cal l'aprovació judicial, amb audiència del ministeri fiscal i, si és conegut, de l'altre progenitor. La denegació de l'aprovació judicial no impedeix la reclamació de la filiació segons les regles de l'apartat 2 i té el mateix abast.
4. Les regles dels apartats 1, 2 i 3 s'apliquen en el cas del reconeixement d'un fill o filla no matrimonial ja mort i en relació amb la seva descendència de grau més pròxim que ja visquessin en el moment de la seva mort.

Article 235-13. La fecundació assistida de la dona

1. Els fills nascuts de la fecundació assistida de la mare són fills de l'home o de la dona que l'ha consentida expressament en document estès davant d'un centre autoritzat o en document públic.
2. En la fecundació assistida després de la mort de l'home que vivia amb la mare, el nascut es considera fill o filla d'aquest sempre que hi concorrin les condicions establertes per l'article 235-8, en allò que hi sigui aplicable.

Article 235-14. Eficàcia limitada

1. Els efectes de la declaració de filiació es limiten a la mera determinació d'aquest estat, a petició dels fills majors d'edat o emancipats o del seu representant legal, si:
 - a) El progenitor ha estat condemnat per sentència ferma en procediment penal per causa de les relacions que han donat lloc a la filiació.
 - b) La filiació ha estat declarada judicialment amb l'oposició del progenitor.
 - c) El reconeixement s'ha fet amb mala fe o amb abús de dret.

2. La determinació de la filiació en els casos especificats per l'apartat 1 no produeix cap efecte civil a favor del progenitor, el qual resta sempre obligat a vetllar pel fill o filla i a prestar-li aliments.

Subsecció 4

Regles comunes a les accions de filiació

Article 235-15. Mitjans de prova

1. En l'exercici de les accions de filiació no cal la presentació de cap principi de prova.
2. En els processos de filiació s'admeten tota classe de proves, sens perjudici del que disposa l'article 235-28, en matèria de fecundació assistida de la dona.

Article 235-16. Persones que intervenen en el procés

1. En tot procés de filiació han d'ésser demandades les persones la paternitat, la maternitat o la filiació de les quals sigui reclamada o estigui legalment determinada.
2. En el cas que una persona que hauria d'ésser demandada hagi mort, l'acció s'ha de dirigir contra els seus hereus.

Article 235-17. Mesures cautelars en el judici de filiació

Mentre dura el procediment de reclamació o d'impugnació de la filiació, l'autoritat judicial pot adoptar les mesures de protecció convenients sobre la persona i els béns del fill o filla menor o incapacitat i, fins i tot, en cas de reclamació, pot acordar aliments provisionals a favor del fill o filla.

Article 235-18. Relacions sexuals amb altres homes

1. La prova de les relacions sexuals de la mare amb un home diferent del demandat durant el període legal de concepció no és suficient per a destruir les presumpcions de paternitat.
2. Si en el procés s'invoca l'excepció de relacions sexuals amb un home diferent al demandat, a petició de part legitimada es podrà cridar al tercer per intervenir en el procés en qualitat de demandat.
3. Si el tercer ha estat emplaçat com a demandat, en el procés s'ha de declarar pare aquell dels demandats la paternitat del qual resulti més versemblant en el procés corresponent. Tanmateix, si la probabilitat de paternitat entre els possibles pares és semblant, no se'n pot declarar la paternitat de cap.

Article 235-19. Filiació contradictòria

1. La determinació de la filiació no té cap mena d'efectes mentre n'hi ha una altra de contradictòria.
2. No es pot reclamar una filiació que en contradigui una altra que hagi estat determinada per sentència ferma.

Subsecció 5

La reclamació de la filiació

Article 235-20. Filiació matrimonial

1. El pare, la mare i els fills, per si mateixos o mitjançant els seus representants legals, si és el cas, poden exercir l'acció de reclamació de la filiació matrimonial durant tota la seva vida. L'acció interposada pels fills pot ser continuada pels seus descendents o hereus.
2. L'acció també pot ésser exercida pels descendents o hereus dels fills, dins el temps que resti per a completar el termini de dos anys comptadors des del descobriment de les proves en les quals s'ha de fonamentar la reclamació.

3. Si a la mort del fill o filla no han transcorregut quatre anys des de la seva majoria d'edat o de la recuperació de la plena capacitat, l'acció es pot exercir o continuar pels descendents o hereus dels fills, dins el temps que resti per a completar aquest termini, si és superior al termini de dos anys establert per l'apartat 2.

Article 235-21. Filiació no matrimonial

1. Els fills o els seus representants legals, si és el cas, poden exercir l'acció de reclamació de la filiació no matrimonial durant tota la seva vida i, en els supòsits de l'article 235-20, poden exercir o continuar l'acció els seus fills o descendents i els seus hereus, dins el temps que resti per a completar els terminis esmentats.

2. El pare i la mare poden exercir, durant tota la seva vida, l'acció de reclamació de paternitat o maternitat no matrimonial, en nom i interès propi, si no poden reconèixer o el seu reconeixement no ha estat eficaç per manca de consentiment dels fills o d'aprovació judicial.

Article 235-22. Acumulació de pretensions

L'exercici de l'acció de reclamació de filiació permet l'acumulació de l'acció d'impugnació de la filiació contradictòria. En tot cas, és preeminent el règim jurídic de l'acció de reclamació.

Subsecció 6

La impugnació de la filiació

Article 235-23. Impugnació pel marit de la paternitat matrimonial

1. El marit pot exercir l'acció d'impugnació de la paternitat matrimonial en el termini de dos anys comptadors des de la data en què conegui el naixement del fill o filla o del descobriment de les proves en les quals fonamenta la impugnació.

2. L'acció d'impugnació es transmet als fills o descendents i als hereus del marit si aquest mor després d'haver interposat l'acció o abans que fineixin els terminis establerts per l'apartat 1. En aquests casos, l'acció pot ésser exercida per qualsevol d'ells, dins el temps que resti per a completar els esmentats terminis.

3. Si el marit mor sense tenir coneixement del naixement o de les proves en què ha de fonamentar l'acció, els dos anys es compten des de la data en què el conegui la persona legitimada per a impugnar.

Article 235-24. Impugnació per la mare de la paternitat matrimonial

La mare, en nom propi o en interès i representació del fill o filla, si és menor o incapac, pot impugnar la paternitat matrimonial durant els dos anys comptadors des de la data del naixement d'aquells o del descobriment de les proves en les quals es fonamenta la impugnació.

Article 235-25. Impugnació pel fill o filla

El fill o filla pot exercir l'acció d'impugnació de la paternitat matrimonial dins dels dos anys següents a la majoria, a la recuperació de la plena capacitat o al descobriment de les proves en què fonamenti la impugnació.

Article 235-26. Impugnació de la filiació no matrimonial

1. L'acció d'impugnació de la paternitat no matrimonial pot ésser exercida pel pare, per la mare i pel fill o filla en el termini de dos anys comptadors des de l'establiment de la filiació que s'impugna o, si escau des del moment en què es conegui aquest establiment o de l'aparició de noves proves contràries a la paternitat.

2. En el cas del fill o filla, l'acció caduca als dos anys comptadors des de la majoria d'edat o des de la recuperació de la plena capacitat o de l'aparició de

les proves abans esmentades. Durant la minoria d'edat o incapacitat del fill o filla, pot exercir l'acció la mare, d'acord amb el que estableix l'article 235-24.

Article 235-27. Impugnació del reconeixement

1. L'acció d'impugnació del reconeixement fet amb error, violència o intimidació correspon a qui l'ha atorgat. L'acció caduca al cap de dos anys, des que cessa el vici del consentiment, i pot ésser continuada pels fills, els descendents i els hereus de l'atorgant o exercida per aquests, si aquell mor abans de transcórrer els dos anys, durant el termini que resti.
2. L'acció de nul·litat del reconeixement per defecte de forma, per manca de capacitat o per una altra causa, és imprescriptible i pot ésser exercida per qualsevol persona amb interès directe i legítim.
3. El que disposa en els dos apartats anteriors s'aplicarà també al consentiment donat a la fecundació assistida de la dona.

Article 235-28. La prova en la impugnació

1. Perquè prosperi qualsevol acció d'impugnació de la paternitat matrimonial i no matrimonial, s'ha de provar de forma concloent que el presumpte pare no és progenitor de la persona la filiació de la qual s'impugna.
2. No s'admet la impugnació que només es basi en la fecundació assistida de la mare, si s'ha practicat d'acord amb els articles 235-8 i 235-13, i, per tant, encara que qui impugna no sigui el progenitor biològic de la persona la filiació de la qual s'impugna.

Article 235-29. Impugnació de la maternitat

1. Els fills, per si mateixos o mitjançant llurs representants legals, durant tota la seva vida, poden exercir l'acció d'impugnació de la maternitat, si proven la suposició de part o que no és certa la identitat del fill o filla. També la pot exercir la mare en el termini de dos anys des del naixement o dels del coneixement de les proves que fonamentin la impugnació.
2. L'acció d'impugnació es transmet als fills o descendents i als hereus de la mare si aquesta mor després d'haver interposat l'acció o abans que fineixin els terminis establerts per l'apartat 1. En aquests casos, l'acció pot ésser exercida per qualsevol d'ells, dins el temps que resti per a completar els esmentats terminis.
3. Si la mare mor sense tenir coneixement del naixement o de les proves en què ha de fonamentar l'acció, els dos anys es compten des de la data en què el conegui la persona legitimada per a impugnar.

Secció 3

La filiació adoptiva

Subsecció 1

Condicions requerides per a l'adopció

Article 235-30. Requisits personals per adoptar

1. Per a poder adoptar es requereix:
 - a) Tenir la plena capacitat d'obrar.
 - b) Ésser major de vint-i-cinc anys, llevat que es tracti de l'adopció del fill o filla del cònjuge o de la parella estable o de parents orfes, i tenir com a mínim catorze anys més que la persona adoptada.
2. Només s'admet l'adopció per més d'una persona en el cas dels cònjuges o dels membres d'una parella estable. En aquests casos, n'hi ha prou que hagi complert els vint-i-cinc anys una de les persones que adopta.

Article 235-31. Prohibicions per adoptar

1. No poden adoptar les persones que hagin estat suspeses o privades de la potestat o les que hagin estat remogudes d'un càrrec tutelar mentre estiguin en aquesta situació.
2. No poden ser adoptats:
 - a) Els descendents.
 - b) Els parents en segon grau de la línia col·lateral per consanguinitat.
 - c) Els parents en segon grau de la línia col·lateral per afinitat, mentre dura el matrimoni que origina aquest parentiu.

Article 235-32. Adopció de persones menors d'edat

1. Poden ésser adoptades les persones menors desemparades que es troben en situació d'acolliment preadoptiu. També poden ser adoptades les persones menors d'edat següents:
 - a) Els fills del cònjuge o de la persona amb qui l'adoptant conviu en parella estable. En aquests casos l'adopció requereix que la filiació no estigui determinada legalment respecte a l'altre progenitor, o que aquest hagi mort o que estigui privat de la potestat o que estigui incurs en una causa de privació de la potestat o que hi hagi donat l'assentiment.
 - b) Els orfes que són parents de l'adoptant fins el quart grau de consanguinitat o afinitat.
 - c) Les persones que estiguin posades en la tutela de qui vol adoptar, un cop aprovat el compte final de la tutela.
2. Poden ser adoptades les persones menors desemparades que estiguin en acolliment simple dels que volen adoptar, si les circumstàncies han canviat i ja no és possible el retorn d'aquelles a la seva família, perquè hi concorri alguna de les circumstàncies de l'acolliment preadoptiu o altres que en facin impossible el reintegrament.
3. Es pot constituir l'adopció, encara que l'adoptant o un dels adoptants hagi mort si ha donat el seu consentiment a l'adopció davant l'autoritat judicial o bé en testament, codicil o escriptura pública.
4. En cas de mort de l'adoptant individual o, si és adopció conjunta, de tots dos, és possible un nou procediment d'adopció de la persona que es trobava en procés d'ésser adoptada.

Article 235-33. Adopció de persones majors d'edat

Només es pot adoptar una persona major d'edat o una persona emancipada si ha conviscut ininterrompudament amb l'adoptant des d'abans d'haver complert catorze anys o si ha estat en situació d'acolliment preadoptiu, almenys durant els sis mesos immediatament anteriors a la majoritat o l'emancipació i ha continuat convivint-hi sense interrupció.

Subsecció 2

L'acolliment preadoptiu

Article 235-34. La mesura d'acolliment preadoptiu

1. L'entitat pública competent ha d'acordar la mesura d'acolliment preadoptiu, com a pas previ per a l'adopció, en els casos següents:
 - a) Si no és possible la reintegració del menor a la seva família d'origen i es considera que el més favorable al seu interès és la plena integració en una altra família mitjançant l'adopció.
 - b) Si els progenitors o titulars de la tutela ho sol·liciten a l'entitat pública competent i fan abandonament dels drets i dels deures inherents a llur condició.
2. Als efectes previstos en el apartat anterior, s'entén que no és factible la reintegració del menor en la seva família biològica quan, tot i existir una possibilitat de reintegració, aquesta requeriria el transcurs d'un període de temps durant el qual es pot produir un major deteriorament psicosocial en el desenvolupament evolutiu del menor.

3. Acordada la mesura d'acolliment preadoptiu, s'han de suspendre les visites i les relacions amb la família biològica, per tal d'aconseguir la millor integració en la família acollidora, si convé a l'interès del menor.

4. Les persones acollidores tenen l'obligació de vetllar per ell, tenir-lo en llur companyia, alimentar-lo, educar-lo i procurar-li una formació integral, sota supervisió de l'entitat competent, que ha de facilitar l'assessorament necessari.

Article 235-35. Resolució d'acolliment

L'acolliment preadoptiu s'acorda per resolució de l'entitat pública competent dins el termini i amb els requisits i el procediment que estableix legislació sobre la infància i l'adolescència.

Article 235-36. Cessament de l'acolliment preadoptiu

1. L'acolliment preadoptiu cessa per:

- a) Adopció de la persona acollida
- b) Mort, incapacitat o voluntat de la persona o persones acollidores.
- c) Sol·licitud de la persona acollida, si ha complert dotze anys.
- d) Decisió de l'entitat pública fonamentada en l'informe de seguiment desfavorable.

2. El cessament de l'acolliment per les causes previstes a les lletres b), c) i d) de l'apartat 1 determina l'adopció de la mesura de protecció que més escaigui en benefici del menor.

Article 235-37. Confidencialitat de les dades

Totes les persones que, prestant o no serveis en l'entitat pública competent o en les institucions col·laboradores, intervenen en la constitució de l'acolliment preadoptiu o de l'adopció estan obligades a guardar secret de la informació que n'obtinguin i de les dades de filiació dels acollits o adoptats, i han d'evitar, molt especialment, que la família d'origen conegui l'acollidora o l'adoptiva.

Article 235-38. Proposta d'adopció

1. Per iniciar el procediment d'adopció cal la proposta prèvia de l'entitat pública competent, llevat dels casos previstos a les lletres a) b) i c) de l'apartat 1 de l'article 235-32 i a l'article 235-33.

2. En la proposta d'adopció s'han de fer constar, degudament acreditades, les dades següents:

- a) La idoneïtat raonada de la persona o les persones que volen adoptar ateses llurs condicions personals, socials, familiars, econòmiques i llur aptitud educadora.
- b) L'últim domicili, si és conegut, dels progenitors, dels tutors o dels guardadors de l'adoptat o adoptada.

Subsecció 3

Constitució de l'adopció

Article 235-39. Constitució per resolució judicial

L'adopció es constitueix per resolució judicial motivada, d'acord amb les normes d'aquesta Secció i tenint sempre en compte l'interès de la persona adoptada.

Article 235-40. Consentiment a l'adopció

Les persones adoptants i la persona adoptada, si ha complert dotze anys, han de donar el seu consentiment a l'adopció davant l'autoritat judicial.

Article 235-41. Assentiment a l'adopció

1. Han de donar el seu assentiment a l'adopció, si no estan impossibilitats per a fer-ho:

- a) El cònjuge de l'adoptant, llevat del cas de separació judicial o de fet, o la persona amb qui l'adoptant conviu en parella estable.
- b) Els progenitors de l'adoptat o adoptada, llevat que estiguin privats legalment de la potestat o estiguin incursos en causa de privació d'aquesta, o en el cas d'acolliment preadoptiu, que la resolució que el va acordar hagi esdevingut ferma.
- 2. L'assentiment s'ha de donar sempre davant l'autoritat judicial. La mare no pot donar-lo fins que hagin passat trenta dies del part.
- 3. L'assentiment dels progenitors no es pot referir a una persona determinada, llevat del cas excepcional que una causa raonable ho justifiqui.

Article 235-42. Concurrencia de causa de privació de la potestat

- 1. La concurrència de causa de privació de la potestat, en un dels progenitors o en ambdós a què fa referència la lletra b) de l'article 235-41 s'ha d'apreciar en el mateix procediment d'adopció, mitjançant resolució motivada.
- 2. L'autoritat judicial, amb suspensió de l'expedient, assabenta la persona o persones incurses en causa de privació de la potestat dels efectes de la resolució i assenyalat el termini que prudencialment consideri necessari, no inferior a vint dies, per tal que puguin comparèixer i al·legar allò que estimin més convenient en defensa del seu dret, seguint els tràmits del judici verbal.

Article 235-43. Persones que han d'ésser escoltades

L'autoritat judicial ha d'escoltar en l'expedient d'adopció:

- a) Els progenitors dels majors d'edat o dels menors emancipats i les persones de les quals no cal l'assentiment, llevat dels que estan privats de la potestat parental.
- b) Les persones que exerceixen la tutela o la curatela o tenen la guarda de fet de l'adoptat o adoptada.
- c) La persona adoptada menor de dotze anys, si té prou coneixement.
- d) Els fills de la persona o persones adoptants que visquin i, si és el cas, els de la persona adoptada, si tenen prou coneixement i és possible.

Subsecció 4

Adopció i acolliment internacional

Article 235-44. Adopció internacional de menors

- 1. L'adopció i l'acolliment internacional hauran de respectar els principis dels convenis de drets fonamentals relatius als infants, les normes convencionals i les normes de dret internacional privat que siguin aplicables.
- 2. En tot cas, s'haurà de garantir:
 - a) La intervenció d'una autoritat competent.
 - b) El respecte al principi de subsidiarietat de l'adopció internacional.
 - c) Que l'adopció o l'acolliment responen a l'interès del menor.
 - d) Que els consentiments requerits es donen lliurement i sense rebre cap tipus de contraprestació, amb coneixement de les conseqüències i els efectes que en deriven, especialment pel que fa al trencament definitiu, en el cas de l'adopció, de tot vincle jurídic amb la família d'origen.
 - e) Que l'adopció o l'acolliment no comporten un benefici material indegut per a les persones responsables del menor o a qualsevol altra persona.
 - f) Que el menor, si té prou coneixement, és escoltat.
- 3. No es podran iniciar tràmits per a adoptar menors en països en situació de conflicte bèl·lic o desastre natural.
- 4. De forma excepcional, respecte de menors als països d'origen dels quals no hi hagi prevista l'adopció ni cap altra institució equivalent, l'autoritat judicial pot disposar la reconversió a l'adopció d'aquelles situacions anàlogues a l'acolliment o a la tutela, constituïdes a l'estranger amb finalitat protectora permanent. Són requisits imprescindibles que la constitució de l'adopció sigui necessària per a l'interès del menor, que ho permetin les normes de dret internacional privat aplicables, que no existeixi prohibició expressa de l'estat

d'origen del menor i que l'entitat pública competent de la residència de la família emeti el certificat d'idoneïtat respecte de la persona o persones que el tenen confiat i sol·licitin l'adopció.

Article 235-45. Tramitació de l'adopció per l'entitat pública

1. L'entitat pública competent només tramita les adopcions de menors originaris dels països en els quals quedi suficientment garantit el respecte als principis i a les normes de l'adopció internacional i la intervenció deguda dels seus organismes administratius i judicials.

2. Per tal de garantir el ple respecte als drets de les menors, en el cas d'adopcions internacionals, l'entitat pública competent exerceix les funcions següents:

- a) Prendre les mesures per a evitar lucre indeguts i impedir pràctiques contràries a l'interès del menor.
- b) Reunir i conservar la informació relativa als adoptats i als seus orígens i garantir-ne l'accés quan la llei ho permeti.
- c) Facilitar i seguir els procediments d'adopció.
- d) Assessorar sobre l'adopció i, en cas necessari i en la mesura permesa per la legislació vigent, fer el seguiment de les adopcions, quan ho exigeixi el país d'origen de la persona que es vol adoptar.
- e) Seleccionar les persones i les famílies sol·licitants tot valorant-ne la idoneïtat d'acord amb els criteris i processos que més afavoreixin l'èxit del procés adoptiu.
- f) Determinar el perfil del menor en concordança amb el de la persona o família adoptant, per tal de facilitar l'encaix de la persona menor i l'èxit de l'adopció.

Article 235-46. Funcions d'intermediació

1. Només pot intervenir amb funcions d'intermediació per a l'adopció internacional l'entitat pública competent de la Generalitat. No obstant això, la Generalitat pot acreditar entitats col·laboradores per a l'exercici d'aquestes funcions en els termes i amb el compliment dels requisits que s'estableixin per reglament. En tot cas, aquestes entitats han d'ésser sense ànim de lucre, han d'estar legalment constituïdes, tenir com a finalitat la protecció dels menors i han de defensar l'interès primordial del menor per damunt de cap altre, d'acord amb les normes de dret internacional aplicables. S'han de sotmetre a les directrius, la inspecció i el control de l'entitat pública competent.

2. Quan es tracti d'adopció o de mesura equivalent a l'acolliment preadoptiu constituïda a l'estranger sense la intervenció de l'entitat pública competent de la Generalitat, aquella procedeix, a instància de l'autoritat judicial competent, a l'estudi i la valoració de la persona o les persones que volen adoptar, per a determinar si reuneixen les condicions necessàries d'idoneïtat per tal de procurar el desenvolupament integral del menor i una aptitud educadora adequada.

Subsecció 5

Efectes específics de la filiació adoptiva

Article 235-47. Efectes específics de l'adopció

1. L'adopció origina relacions de parentiu entre la persona adoptant i la seva família i la persona adoptada i els seus descendents, i produeix els mateixos efectes que la filiació per naturalesa.

2. L'adopció extingeix el parentiu entre la persona adoptada i la seva família d'origen, llevat dels casos previstos a les lletres a) i b) de l'article 235-32, en què es manté el parentiu respecte de la branca familiar del progenitor o progenitors substituïts.

3. Els vincles de l'adoptat o adoptada amb la seva família d'origen es mantenen només en els casos que estableix la llei i, en especial, als efectes

dels impediments per a contreure matrimoni i en els casos en els quals es mantenen els drets successoris.

Article 235-48. Cognoms de l'adoptat o adoptada

1. La persona que és adoptada per dues persones conjuntament porta els cognoms dels adoptants en l'ordre que estableix la llei o en l'ordre que aquests acordin en la inscripció del primer fill o filla que tinguin en comú. Si els adoptants són del mateix sexe, l'ordre dels cognoms és el que elegeixin de comú acord. Si no hi ha acord, l'ordre el decideix el jutge o jutgessa de primera instància, dins el procediment d'adopció.
2. L'adoptat o adoptada per una persona porta els cognoms d'aquesta, llevat del cas a què es refereix la lletra a) de l'article 235-32, en el qual conserva el cognom de la persona amb qui té el vincle de filiació establert prèviament, d'acord amb les normes de l'apartat 1 respecte de l'ordre dels cognoms. Si aquesta persona és del mateix sexe que l'adoptant, ambdós han d'establir l'ordre dels cognoms de comú acord en el moment de l'adopció. Si no hi ha acord, l'ordre els decideix el jutge o jutgessa de primera instància.
3. L'ordre dels cognoms es pot invertir a petició de l'adoptant en el moment de l'adopció o de la persona adoptada a partir de l'emancipació o de la majoritat.
4. Les persones adoptades majors d'edat o emancipades poden conservar els cognoms d'origen, si així ho sol·liciten en el moment de l'adopció.
5. En el supòsit a què es refereix la lletra a) de l'article 235-32 la persona adoptant i aquella amb qui l'adoptat té el vincle de filiació prèviament establert, poden sol·licitar de mutu acord la unió dels dos cognoms d'origen de l'adoptat, els quals separats per un guió i col·locant en primer lloc el del progenitor que subsisteix, passaran a constituir un únic cognom que pot ostentar l'adoptat junt amb el de l'adoptant, en l'ordre que s'estableixi d'acord amb les normes de l'apartat 2. Serà requisit per a dita unió, que el progenitor hagi mort i, en el seu cas, que l'adoptat que hagi complert els dotze anys, presti el seu consentiment. La unió i conservació de cognoms anteriorment exposada, és igualment aplicable als supòsits de la lletra b) de l'article 235-32, prèvia sol·licitud de l'adoptant i consentiment, en el seu cas, de l'adoptat que hagi complert els dotze anys.
6. En els supòsits anteriors d'elecció, de petició d'inversió o de conservació, en el moment de l'adopció, els cognoms de la persona adoptada han de ser acordats expressament en la part dispositiva de la resolució judicial per la qual es constitueix l'adopció.

Article 235-49. Obligació d'informar el fill adoptat sobre l'adopció

Els adoptants han de fer saber al fill que el van adoptar, tan aviat com aquest tingui prou maduresa i en tot cas des que ha complert dotze anys.

Article 235-50. Coneixement de dades biològiques

1. La persona adoptada, a partir de la majoritat o de l'emancipació, pot exercir les accions que condueixin a esbrinar la identitat del seu pare i la seva mare biològics, la qual cosa no afecta la filiació adoptiva.
2. Les administracions públiques han de facilitar a la persona adoptada, si ho demana, les dades que tinguin sobre la seva filiació biològica. A aquest efectes, s'iniciarà un procediment confidencial de mediació, previ a la revelació, en el marc del qual tant la persona adoptada com el seu pare i mare biològics hauran de ser informats de les respectives circumstàncies familiars i socials i de l'actitud manifestada per l'altra part en relació amb la possible trobada.
3. La persona adoptada pot sol·licitar, en interès de la seva salut, les dades biogenètiques dels seus progenitors. També ho poden fer els adoptants mentre la persona adoptada és menor d'edat.
4. L'exercici dels drets especificats en els apartats 1 i 2 es duu a terme sense detriment del deure de reserva de les actuacions.

Subsecció 6

Extinció

Article 235-51. Irrevocabilitat i impugnació

1. L'adopció es irrevocable
2. L'autoritat judicial pot establir l'extinció de l'adopció en interès de la persona adoptada:
 - a) Si els progenitors, que no havien intervingut d'acord amb la llei en l'expedient d'adopció per causa que no els fos imputable, la impugnen en el termini de dos anys següents a l'adopció.
 - b) Per la concurrència de les causes previstes en la llei per a la revisió de les sentències fermes.

Article 235-52. Efectes de l'extinció

1. L'extinció de l'adopció comporta el restabliment de la filiació per naturalesa. L'autoritat judicial pot acordar que el restabliment de la filiació ho sigui només del progenitor que ha exercit l'acció.
2. Els efectes patrimonials de l'adopció produïts amb anterioritat es mantenen.

Capítol 6

Potestat parental

Secció 1

Disposicions generals

Article 236-1. Titulars de la potestat

La filiació establerta jurídicament determina la potestat parental respecte dels fills menors no emancipats. La potestat es pot estendre als fills majors d'edat incapacitats mitjançant la seva pròrroga o rehabilitació

Article 236-2. Exercici

La potestat constitueix una funció inexcusable i, en el marc de l'interès general de la família, s'exerceix personalment en interès dels fills, d'acord amb la seva personalitat i per a facilitar-ne el ple desenvolupament.

Article 236-3. Intervenció judicial

1. L'autoritat judicial, en qualsevol procediment, pot adoptar les mesures que estimi necessàries per a evitar qualsevol perjudici personal o patrimonial als fills en potestat. A aquest efecte, pot limitar les facultats dels progenitors, exigir-los la prestació de garanties i fins i tot nomenar un administrador judicial.
2. Aquestes mesures poden ser acordades d'ofici o a instància dels mateixos fills, dels progenitors, encara que no tinguin l'exercici de la potestat, dels altres parents dels fills fins al quart grau per consanguinitat o segon per afinitat i del ministeri fiscal.

Article 236-4. Relacions personals

1. Els fills i els progenitors, encara que aquests no tinguin l'exercici de la potestat, tenen dret a relacionar-se personalment, llevat que els primers hagin estat adoptats o que la llei o una resolució judicial o administrativa, en el cas de menors deseparats, no ho disposin altrament.
2. Els fills tenen dret a relacionar-se amb els avis, els germans i altres persones properes, i tots aquests tenen també el dret a relacionar-se amb els fills. Els progenitors han de facilitar aquestes relacions i només les poden impedir si hi ha una justa causa.

3. La pretensió per a fer efectius aquests drets s'ha de substanciar, sempre que no escaigui fer-ho en un procediment matrimonial, pels tràmits del procediment especial sobre custòdia de menors. L'autoritat judicial pot en tot cas prendre les mesures necessàries per a garantir l'efectivitat d'aquestes relacions personals.

Article 236-5. Denegació, suspensió i modificació de les relacions personals

1. L'autoritat judicial pot denegar o suspendre el dret dels progenitors o de les altres persones esmentades en l'apartat 2 de l'article 236-4 a tenir relacions personals amb els fills, com també variar-ne les modalitats d'exercici, si incompleixen els seus deures i també si la relació pot perjudicar l'interès dels fills o hi concorre una altra justa causa. Hi ha justa causa si els fills són víctimes directes o indirectes de violència en el marc d'aquestes relacions.

2. Tractant-se de menors desemparats, l'entitat pública pot determinar com es faran efectives les relacions personals i fins i tot suspendre-les temporalment si convé a l'interès del menor.

Article 236-6. Privació de la potestat

1. Els progenitors poden ésser privats de la titularitat de la potestat per incompliment greu o reiterat dels seus deures. Hi ha incompliment greu si el fill o filla menors o incapacitats són víctimes directes o indirectes de violència en les relacions familiars. Tractant-se de menors desemparats, s'entén que hi ha causa de privació de la potestat si els progenitors, sense motiu suficient que ho justifiqui, no manifesten interès pel menor o incompleixen el règim de relacions personals durant un any.

2. La privació de la potestat ha de decretar-se en un procés civil o penal i és efectiva des de la fermesa de la sentència, sens perjudici de poder acordar cautelàriament la suspensió del seu exercici.

3. Estan legitimats per a demanar la privació de la potestat les persones esmentades en l'article 236-3, apartat 2, i, tractant-se de menors desemparats, l'entitat pública competent.

4. Si així s'ha sol·licitat a la demanda, es pot constituir la tutela ordinària en el mateix procediment de privació de potestat, prèvia audiència de les persones legalment obligades a promoure'n la constitució.

5. La privació de la potestat no eximeix el progenitor o progenitors de complir la seva obligació de fer tot el que calgui per a assistir els fills ni la de prestar-los aliments en el sentit més ampli.

Article 236-7. Recuperació de la potestat

L'autoritat judicial ha d'acordar, si l'interès dels fills ho aconsella, la recuperació de la titularitat i, en el seu cas, de l'exercici de la potestat, quan hagi cessat la causa que n'havia motivat la privació.

Secció 2

L'exercici de la potestat

Article 236-8. Exercici conjunt

1. Els progenitors exerceixen la potestat respecte dels fills conjuntament, llevat que acordin una altra modalitat d'exercici o que la llei o l'autoritat judicial disposin altrament.

2. En l'exercici conjunt de la potestat s'apliquen les regles següents:

a) En els actes d'administració ordinària i respecte de tercers de bona fe, es presumeix que cada progenitor actua amb el consentiment de l'altre.

b) En els actes d'administració extraordinària, és a dir, aquells que requereixen l'autorització judicial, els progenitors han d'actuar conjuntament o bé, si ho fan individualment, amb el consentiment exprés de l'altre.

c) En els actes de necessitat urgent i en aquells que, d'acord amb l'ús social o les circumstàncies familiars, són realitzats normalment per una persona sola, pot actuar indistintament qualsevol dels progenitors.

Article 236-9. Exercici amb distribució de funcions o individual amb consentiment de l'altre progenitor

1. Els progenitors poden acordar que la potestat sigui exercida per un d'ells amb el consentiment de l'altre o per ambdós amb distribució de funcions.
2. A aquest efecte, poden conferir-se apoderaments de caràcter general o especial, revocables en tot moment. Els apoderaments de caràcter general han d'atorgar-se en escriptura pública i la seva revocació ha de tenir lloc també mitjançant notificació notarial.

Article 236-10. Exercici exclusiu

La potestat és exercida exclusivament per un dels progenitors en els casos d'impossibilitat, absència o incapacitat de l'altre, llevat que la sentència d'incapacitació estableixi altrament, i quan així ho disposa l'autoritat judicial en interès dels fills.

Article 236-11. Exercici en cas de vida separada dels progenitors

1. Si els progenitors viuen separats, poden acordar mantenir l'exercici conjunt de la potestat, delegar-ne l'exercici a un d'ambdós o distribuir-se'n les funcions d'acord amb l'article 236-9.
2. Els progenitors poden sotmetre aquests acords, i també el pla de parentalitat que hagin convingut, a aprovació judicial. Els acords han de ser aprovats sempre que no siguin perjudicials per als fills, atesos, en la mesura que s'escaiguin, els criteris per a l'atribució de la custòdia de l'article 233-10, i són executius des de la seva aprovació.
3. Els acords de delegació o distribució, si no han estat incorporats a un conveni regulador aprovat judicialment, han de ser formalitzats en escriptura pública i són revocables en qualsevol moment mitjançant notificació notarial.
4. En cas de desacord sobre l'exercici de la potestat, qualsevol dels progenitors pot recórrer a l'autoritat judicial, que decidirà havent escoltat l'altre progenitor i els fills que hagin complert dotze anys o que, tenint-ne menys, tinguin prou coneixement.
5. Amb independència de com s'exerceixi la potestat, les obligacions de custòdia corresponen a aquell progenitor que en cada moment tingui els fills amb ell, bé perquè de fet o de dret resideixi habitualment amb ell o bé perquè els fills s'hi trobin en companyia a conseqüència del règim de relacions personals que s'hagi establert.
6. Llevat que l'autoritat judicial disposi altrament, el progenitor que exerceix la potestat necessita el consentiment exprés o tàcit de l'altre per a decidir el tipus d'ensenyament dels fills, per a variar-ne el domicili si això els aparta del seu entorn habitual i per a realitzar actes d'administració extraordinària dels seus béns. S'entén tàcitament conferit el consentiment un cop transcorregut el termini de trenta dies des de la notificació, degudament acreditada, que es faci amb la finalitat d'obtenir-lo sense que el progenitor que no exerceix la potestat no plantegi el desacord d'acord amb l'article 236-13.

Article 236-12. Deure d'informació

1. Si l'exercici de la potestat ha estat atribuït a un dels progenitors o distribuït entre ells dos, el progenitor que l'estigui exercint ha d'informar l'altre immediatament dels fets rellevants que s'esdevinguin en la cura del fill o filla i en l'administració del seu patrimoni i, amb caràcter ordinari, almenys cada tres mesos.
2. El mateix deure d'informació té el progenitor amb qui el fill o filla es trobi, en relació amb els fets esdevinguts mentre es fa efectiu el règim establert de relacions personals.

Article 236-13. Desacords

1. En cas de desacord ocasional en l'exercici de la potestat parental, l'autoritat judicial, a instàncies de qualsevol dels progenitors, atribueix la facultat de decidir a un d'ambdós.
2. Si els desacords són reiterats o concorre qualsevol causa que dificulti greument l'exercici conjunt de la potestat, l'autoritat judicial pot atribuir totalment o parcialment l'exercici de la potestat als progenitors separatament o distribuir-ne entre ells les funcions de manera temporal, fins a un termini màxim de dos anys.
3. En els procediments que se substancien per raó de desacords en l'exercici de la potestat, els progenitors poden sotmetre les seves discrepàncies a mediació. L'autoritat judicial pot igualment remetre'ls a una sessió informativa al mateix efecte.

Article 236-14. Facultats del cònjuge o convivent en parella estable del progenitor que té la custòdia del fill o filla

1. El cònjuge o convivent en parella estable amb el progenitor que té la custòdia del fill o filla té dret a participar en la presa de decisions sobre els assumptes de la vida diària del menor, mentre visqui amb el progenitor i amb el fill o filla.
2. En cas de desacord entre el progenitor i el seu cònjuge o convivent en parella estable preval el criteri del progenitor.
3. En cas de risc imminent per al menor, el cònjuge o convivent en parella estable del progenitor que té la custòdia del fill o filla pot prendre les mesures necessàries per al benestar del fill o filla informant-ne el seu cònjuge o convivent sense demora.
4. En morir el progenitor que tenia atribuïda la custòdia de manera exclusiva, l'altre progenitor la recupera. Tanmateix, si l'interès del fill o filla ho justifica, el cònjuge o convivent en parella estable del progenitor difunt pot demanar a l'autoritat judicial que se li atribueixi la custòdia amb les funcions corresponents a la potestat parental, sempre que hagi conviscut amb el menor durant els últims tres anys. En aquest procediment s'ha d'escollir el progenitor que no tenia atribuïda la custòdia.

Article 236-15. Delegació de la custòdia

Els progenitors conjuntament, o aquell que tingui atribuït l'exercici de la potestat, poden delegar la custòdia dels fills, si hi ha un motiu suficient i això no perjudica el seu interès. El progenitor o progenitors delegants han de mantenir un control efectiu de l'exercici de la custòdia per la persona delegada. La delegació ha de formalitzar-se en escriptura pública i és revocable en qualsevol moment.

Article 236-16. Progenitors menors

1. El pare o la mare menors necessiten, per a exercir la potestat, l'assistència dels progenitors respectius o d'aquell dels dos que tingui l'exercici de la potestat o, si aquests hi manquen, del seu tutor o el seu curador.
2. No cal aquesta assistència:
 - a) Si el pare o mare menor està casat amb una persona major d'edat, respecte als fills comuns.
 - b) Si el pare o mare menors estan emancipats i tenen almenys setze anys.
3. En els casos de desacord entre les persones que han de donar l'assistència o entre aquestes i el menor titular de la potestat, i també en el cas d'impossibilitat de prestació de l'assistència, es requereix autorització judicial.

Secció 3

El contingut de la potestat

Article 236-17. Deures dels progenitors

1. En virtut de la potestat, ambdós progenitors han de tenir cura dels fills i tenen en relació amb ells els deures de convivència, d'aliments en el sentit més ampli, d'educació i de formació integral.
2. Els progenitors, amb motiu suficient, poden decidir que els fills resideixin en un lloc diferent del domicili familiar.
3. Els progenitors poden corregir els fills en potestat d'una manera proporcionada, raonable i moderada, amb ple respecte per llur dignitat i sense imposar-los mai sancions humiliants ni que atemptin contra llurs drets. A aquest objecte, poden sol·licitar excepcionalment l'assistència i la intervenció dels poders públics.

Article 236-18. Deures dels fills

Els fills, mentre estan en potestat dels progenitors, han d'obeir-los, llevat que intentin imposar-los conductes indignes o delictives, i tots s'han de respectar mútuament.

Article 236-19. Representació legal

1. L'exercici de la potestat sobre els fills comporta la representació legal d'aquests.
2. S'exceptuen de la representació legal:
 - a) Els actes relatius als drets de la personalitat, llevat que les lleis que els regulin ho disposin altrament.
 - b) Els relatius a béns o serveis propis de l'edat dels fills, conforme als usos socials, i en cas de potestat prorrogada o rehabilitada els que pugui fer el fill o filla d'acord amb la seva capacitat natural.
 - c) Els actes en els quals hi hagi un conflicte d'interessos entre ambdós progenitors o el dels dos que exerceixi la potestat i els fills.
 - d) Els actes relatius als béns exclosos de l'administració dels progenitors.

Article 236-20. Prestació personal

Per a qualsevol acte que impliqui alguna prestació personal dels fills, es requereix el seu consentiment si han complert dotze anys, o si, tenint-ne menys de dotze, tenen prou coneixement.

Article 236-21. Conflicte d'interessos

Si en algun assumpte hi ha conflicte d'interessos entre els fills i els progenitors, quan la potestat és exercida per ambdós, el fill o filla és representat per aquell d'ells amb el qual no tingui conflicte d'interessos. Quan la contraposició és amb tots dos alhora o amb el que exerceix la potestat, s'ha de nomenar el defensor judicial que estableix l'article 224-1.

Article 236-22. Administració dels béns

1. Els progenitors que exerceixen la potestat han d'administrar els béns dels fills amb la diligència exigible a un bon administrador, segons la naturalesa i les característiques dels béns.
2. Pertanyen als fills els fruits i els rendiments dels seus béns i drets, i també els pertanyen els guanys de la seva pròpia activitat i els béns o els drets que en puguin derivar.

Article 236-23. Contribució dels fills a les despeses familiars

1. Els fills tenen el deure de contribuir proporcionalment a les despeses familiars, mentre visquin amb la família, amb els ingressos que obtinguin de la seva activitat, amb el rendiment dels seus béns i drets i amb el seu treball en interès de la família, sempre que no sigui contrari a l'equitat.
2. Els progenitors poden destinar els fruits dels béns i els drets que administren al manteniment de les despeses familiars en la part que correspongui.

3. Si hi ha béns i drets dels fills no administrats pels progenitors, la persona que els administra ha de lliurar a aquells, o a aquell dels dos que tingui l'exercici de la potestat, en la part que correspongui, els fruits i els rendiments dels béns i els drets afectats. Se n'exceptuen els fruits procedents de béns i drets atribuïts especialment a l'educació o la formació del fill o filla, que només s'han de lliurar en la part sobrera o, si els progenitors no disposen d'altres mitjans, en la part que, segons l'equitat, l'autoritat judicial determini.

Article 236-24. Exercici de l'administració

1. En l'exercici de l'administració dels béns i els drets dels fills, els progenitors estan dispensats de fer inventari i són responsables dels danys i els perjudicis produïts en els interessos administrats per dol o culpa pròpia.

2. Els progenitors no tenen dret a remuneració per raó de l'administració, però sí a ésser rescabats amb càrrec al patrimoni administrat, si el rescabament no es pot obtenir d'altra manera, per les despeses suportades i els danys i perjudicis que els hagi causat aquella, si no són imputables a dol o culpa pròpia.

Article 236-25. Rendició de comptes

1. Al final de l'administració, els progenitors han de restituir el patrimoni administrat. Les despeses de restitució són a càrrec del patrimoni administrat.

2. Els progenitors estan obligats a retre comptes al final de llur administració si el fill o filla i, si és el cas, el seu representant legal ho reclamen. En aquest cas, la rendició de comptes s'ha de fer en el termini de sis mesos, comptadors des de la data de la reclamació, termini que pot ésser prorrogat per l'autoritat judicial, amb justa causa, per un altre període de tres mesos com a màxim.

3. L'acció per a exigir el compliment de l'obligació a què fa referència l'apartat 2 prescriu al cap de tres anys.

Article 236-26. Béns exceptuats de l'administració

A més del cas d'administració judicial determinat per l'article 236-3, s'exceptuen de l'administració dels progenitors els béns i els drets següents:

a) Els adquirits pel fill o filla per donació, herència o llegat quan el donant o causant ho hagi ordenat així de manera expressa, en el qual cas s'ha de complir estrictament la voluntat expressada sobre l'administració d'aquests béns i sobre la destinació de llurs fruits.

b) Els adquirits per títol successori, si un dels progenitors o tots dos han estat desheretats justament o n'han estat exclosos per causa d'indignitat.

c) Els adquirits pel fill o filla de més de setze anys amb la seva activitat que generi benefici.

Article 236-27. Administració especial

1. Els béns i els drets assenyalats per l'article 236-26 han d'ésser objecte d'una administració especial a càrrec de la persona designada pel donant o causant. Si no hi ha designació, han d'ésser administrats pel progenitor que no hagi estat exclòs, si és el cas, o, en darrer terme, per una persona designada per l'autoritat judicial a aquest efecte.

2. Els béns i els drets adquirits pel fill o filla de més de setze anys amb la seva activitat que generi benefici han d'ésser administrats pel fill o filla, que necessita l'assistència dels progenitors en els supòsits determinats per l'article 211-12.

Article 236-28. Actes que requereixen autorització judicial

1. Els progenitors o, si és el cas, l'administrador especial, en relació amb els béns o els drets dels fills, necessiten autorització judicial per a:

a) Alienar béns immobles, establiments mercantils, drets de propietat intel·lectual i industrial, o altres béns de valor extraordinari, i també gravar-los o subrogar-se en un gravamen preexistent, llevat que el gravamen o la subrogació tingui lloc per finançar l'adquisició del bé.

- b) Alienar o renunciar drets reals sobre els béns esmentats a la lletra a), amb l'excepció de les redempcions de censos.
 - c) Alienar o gravar valors, accions o participacions socials. No cal l'autorització, però, per a alienar, almenys pel preu de cotització, les accions cotitzades en borsa ni per a alienar els drets de subscripció preferent.
 - d) Renunciar crèdits.
 - e) Renunciar donacions, herències o llegats; acceptar llegats i donacions modals o oneroses.
 - f) Donar i prendre diners en préstec, llevat que aquest es constitueixi per finançar l'adquisició d'un bé.
 - g) Atorgar arrendaments sobre béns immobles per un termini superior a quinze anys.
 - h) Avalar, prestar fiança o constituir drets de garantia d'obligacions alienes.
 - i) Constituir o adquirir la condició de soci o sòcia en societats que no limitin la responsabilitat de les persones que en formin part, i també dissoldre, fusionar o escindir aquestes societats.
 - j) Renunciar, assentir a la demanda, desistir o transigir en qüestions relacionades amb els béns o els drets indicats en aquest apartat.
2. No cal autorització judicial en relació amb els béns adquirits per donació o a títol successori si el donant o el causant l'han exclosa expressament.

Article 236-29. Autorització judicial

1. L'autorització judicial es concedeix en interès dels fills en cas d'utilitat o necessitat justificades degudament i amb l'audiència prèvia del ministeri fiscal.
2. L'autorització no es pot concedir de manera general. Això no obstant, es pot atorgar amb aquest caràcter per a una pluralitat d'actes de la mateixa naturalesa o referits a la mateixa activitat econòmica, encara que siguin futurs. En tots els supòsits s'han d'especificar les circumstàncies i característiques fonamentals dels esmentats actes.

Article 236-30. Denegació de la renúncia d'adquisicions gratuïtes

La denegació de l'autorització judicial per a les renúncies de la lletra e) de l'article 236-28.1 comporta l'acceptació de la transmissió.

Article 236-31. Autoritzacions alternatives

L'autorització judicial pot ésser substituïda pel consentiment de l'acte, manifestat en escriptura pública:

- a) Del fill o la filla, si té almenys setze anys.
- b) Dels dos parents més pròxims del fill o filla, en la forma establerta per l'article 424-6.1.a).

Article 236-32. Manca d'autorització

1. Els actes determinats per l'article 236-28 són anul·lables si s'han fet sense l'autorització judicial o sense els requisits exigits per l'article 236-31.
2. L'acció per a impugnar-los caduca als quatre anys d'haver accedit els fills a la majoritat o la emancipació, o del reintegrament judicial de la capacitat.

Secció 4

L'extinció de la potestat

Article 236-33. Causes d'extinció

Sens perjudici del que estableix l'article 236-6, la potestat parental s'extingeix per:

- a) La mort o la declaració de mort d'ambdós progenitors o dels fills.
- b) L'adopció dels fills, llevat que ho siguin del cònjuge o de la persona amb qui l'adoptant conviu en parella estable.
- c) L'emancipació o la majoritat dels fills.

d) La declaració d'absència dels progenitors o dels fills.

Secció 5

La pròrroga i la rehabilitació de la potestat

Article 236-34. Pròrroga

La declaració judicial d'incapacitat dels fills menors no emancipats comporta la pròrroga de la potestat parental quan arriben a la majoria d'edat, en els termes que resultin d'aquella declaració.

Article 236-35. Rehabilitació

1. La declaració judicial d'incapacitat dels fills majors d'edat o emancipats comporta la rehabilitació de la potestat en els termes que estableixi la resolució judicial.

2. Tanmateix, la rehabilitació no tindrà lloc en cas que la persona incapaç hagués designat tutor o curador per ell mateix, d'acord amb el que s'estableix en aquest Codi, o que correspongui constituir la tutela o la curatela a favor del cònjuge, de la persona amb qui conviu en parella estable o dels descendents majors d'edat de la persona incapaç.

Article 236-36. Constitució de la tutela o de la curatela

L'autoritat judicial, no obstant el que disposen els articles 236-34 i 236-35, atesa l'edat i la situació personal i social dels progenitors, el grau de deficiència del fill o filla incapaç i les seves relacions personals, pot no acordar la pròrroga o la rehabilitació de la potestat i ordenar la constitució de la tutela o de la curatela.

Article 236-37. Extinció

1. La potestat parental prorrogada o rehabilitada s'extingeix per:

a) Les causes establertes per l'article 236-33, sens perjudici del que estableix l'article 236-6.

b) La declaració judicial de cessació de la incapacitat del fill o filla.

c) La constitució posterior de la tutela a favor del cònjuge, de la persona amb qui conviu en parella estable o dels descendents.

d) El matrimoni de d'incapaç amb persona major d'edat capaç.

e) La sol·licitud dels qui exerceixen la potestat prorrogada, aprovada judicialment, si la situació personal i social d'aquests i el grau de deficiència del fill o filla incapaç impedeixen l'adequat compliment de la seva funció.

2. Si en cessar la potestat prorrogada o rehabilitada subsisteix la incapacitació, s'ha de constituir la tutela o la curatela.

Capítol 7

Aliments d'origen familiar

Article 237-1. Contingut

S'entén per aliments tot el que és indispensable per al manteniment, l'habitatge, el vestit i l'assistència mèdica de la persona alimentada, i també les despeses per a la formació si aquesta és menor, i per a la continuació de la formació, un cop arribat a la majoria d'edat, si no l'ha acabada abans per causa que no li sigui imputable. Així mateix, els aliments inclouen les despeses funeràries, si no estan cobertes d'altre manera.

Article 237-2. Persones obligades

1. Els cònjuges, els descendents, els ascendents i els germans estan obligats a prestar-se aliments.

2. Els deures d'assistència entre cònjuges i entre els progenitors i els seus fills, es regulen per les disposicions específiques i, subsidiàriament, per les establertes per aquest Capítol.
3. Els germans majors d'edat i no discapacitats només tenen dret als aliments necessaris per a la vida.

Article 237-3. Exempció de l'obligació

Queden exemptes de prestar aliments entre parents les persones que tenen reconeguda la condició de discapacitades, llevat del cas que previsiblement llurs possibilitats excedeixin llurs necessitats futures, tenint present el grau de discapacitació que tenen.

Article 237-4. Dret a reclamar aliments

Té dret a reclamar aliments només la persona que els necessita o, si és el cas, el seu representant legal i l'entitat pública o privada que l'aculli, sempre que la necessitat no derivi de causa que li sigui imputable, mentre la causa subsisteixi.

Article 237-5. Naixement del dret

1. Hom té dret als aliments des que es necessiten, però no es poden demanar els anteriors a la data de la reclamació judicial o extrajudicial.
2. En el cas dels aliments als fills o filles menors també es poden demanar els anteriors a la reclamació judicial o extrajudicial, fins al màxim d'un any, si la reclamació no es va fer per causa imputable a la persona obligada a prestar-los.

Article 237-6. Ordre de reclamació

1. La reclamació dels aliments, si escau i si hi ha pluralitat de persones obligades, s'ha de fer per l'ordre següent:
 - 1r. Al cònjuge.
 - 2n. Als descendents, segons l'ordre de proximitat en el grau.
 - 3r. Als ascendents, segons l'ordre de proximitat en el grau.
 - 4t. Als germans.
2. Si els recursos i les possibilitats de les persones primerament obligades no resulten suficients per a la prestació d'aliments, en la mesura que correspongui, en la mateixa reclamació es poden demanar aliments a les persones obligades en grau posterior.

Article 237-7. Pluralitat de persones obligades

1. Si són més d'una les persones obligades a prestar aliments, l'obligació s'ha de distribuir entre elles en proporció amb els seus recursos econòmics i amb les seves possibilitats. Tanmateix, excepcionalment i ateses les circumstàncies del cas, l'autoritat judicial pot imposar la prestació completa a una persona de les obligades durant el temps que ho consideri necessari. Aquesta pot reclamar a cadascuna de les altres obligades la part que els correspongui amb els interessos legals.
2. Si l'obligació s'extingeix o es redueix la quantia de la prestació respecte a una de les persones obligades, s'incrementa la de les restants en la proporció que resulti d'aplicar els criteris establerts per l'apartat 1.

Article 237-8. Pluralitat de reclamacions

Si hi ha dues o més persones que reclamen aliments a una mateixa persona obligada a prestar-los i aquesta no disposa de mitjans suficients per a atendre-les totes, s'ha de seguir l'ordre de preferència establert per l'article 237-6, llevat que hi concorrin el cònjuge i un fill o filla en potestat de la persona obligada. En aquest cas, els fills han d'ésser preferits.

Article 237-9. Quantia

La quantia dels aliments es determina en proporció a les necessitats de l'alimentat i als mitjans econòmics i a les possibilitats de la persona o persones obligades a prestar-los. En ésser determinats, les parts, de mutu acord, o l'autoritat judicial poden establir les bases de llur actualització anual d'acord amb les variacions de l'índex de preus al consum o similar, sens perjudici que s'estableixin altres bases complementàries d'actualització.

Article 237-10. Compliment de l'obligació

1. L'obligació d'aliments s'ha de complir en diners i per mensualitats avançades. Si la persona creditora d'aliments hagués mort, els seus hereus no han de tornar la pensió corresponent al mes en què s'hagi produït la defunció.
2. El deutor o deutora d'aliments pot optar per satisfer els aliments acollint i mantenint a casa seva la persona que té dret a rebre'ls, llevat que aquesta s'hi oposi per una causa raonable o quan la convivència sigui inviable. Si hi ha diverses persones obligades i n'hi ha més d'una que vol acollir a casa seva la persona creditora, el jutge o jutgessa decideix després d'escoltar la persona alimentada i els diferents obligats. Si la persona amb dret a rebre aliments té plena capacitat d'obrar i més d'una persona vol acollir-lo a casa seva, es té en compte preferentment la voluntat d'aquella.
3. L'autoritat judicial, ateses les circumstàncies, pot adoptar les mesures necessàries per a assegurar el compliment de l'obligació de prestar aliments, si la persona obligada ha deixat de fer efectiu puntualment més d'un pagament.

Article 237-11. Prestació d'aliments per tercers

1. L'entitat pública o privada qualsevol altra persona que presti aliments, si la persona obligada no ho fa, pot repetir contra aquesta darrera o els seus hereus o hereves les pensions corresponents a l'any en curs i a l'any anterior, amb els interessos legals, i subrogar-se de ple dret, fins a l'import assenyalat, en els drets que la persona alimentada té contra la persona obligada a prestar-los, llevat que consti que es van donar desinteressadament i sense ànim de reclamar-los.
2. A petició de l'entitat pública o privada o de la persona o les persones que presten els aliments quan la persona obligada no ho fa o del ministeri fiscal, l'autoritat judicial pot adoptar les mesures que estimi convenients per assegurar el reintegrament de les bestretes. També pot disposar les mesures que estimi oportunes per a assegurar el pagament dels aliments futurs, després d'escoltar la persona alimentada i les persones obligades.

Article 237-12. Característiques del dret

1. El dret als aliments és irrenunciable, intransmissible i inembargable, i no pot ésser compensat amb el crèdit, que, si s'escau, l'obligat a prestar-lo pugui tenir respecte a la persona alimentada.
2. La persona alimentada pot compensar, renunciar i transigir les pensions endarrerides posteriors a la data de la seva reclamació judicial o extrajudicial i també transmetre, per qualsevol títol, el dret a reclamar-les, tot sense perjudici del dret de repetició establert per l'article 237-11.

Article 237-13. Extinció

1. L'obligació de prestar aliments s'extingeix per:
 - a) La mort de la persona alimentada o de la persona o les persones obligades a prestar-los.
 - b) El divorci i la declaració de nul·litat del matrimoni.
 - c) La reducció de les rendes i del patrimoni de les persones obligades, de manera que no faci possible el compliment de l'obligació sense desatendre les necessitats pròpies i les de les persones amb dret preferent d'aliments.
 - d) La millora de les condicions de vida de la persona alimentada, de manera que faci innecessària la prestació.

e) El fet que la persona alimentada, encara que no tingui la condició de legitimària, incorri en alguna de les causes de desheretament especificades per l'article 451-17.

f) La privació de la potestat sobre la persona obligada, si la persona alimentada és un dels progenitors, llevat de recuperació.

2. Les causes assenyalades en la lletra e) no tenen efecte si consta el perdó de la persona obligada o la reconciliació de les parts.

Article 237-14. Subsidiarietat

Les normes establertes en aquest Capítol s'apliquen subsidiàriament als aliments ordenats en testament o en codicil, als convinguts per pacte i als aliments legals que tenen regulació específica, en allò que no estableixen els testaments, els codicils i els pactes o la regulació corresponent.

Títol 4

Les relacions convivencials d'ajuda mútua

Article 240-1. Règim jurídic

Dues o més persones que conviuen en un mateix habitatge habitual i que comparteixen, sense contraprestació i amb voluntat de permanència i d'ajuda mútua, les despeses comunes o el treball domèstic, o ambdues coses, constitueixen una relació de convivència d'ajuda mútua que es regeix pels acords que hagin estipulat i en el seu defecte pel que disposa aquest Títol.

Article 240-2. Requisits personals

1. Poden constituir una relació convivencial d'ajuda mútua les persones majors d'edat unides per vincles de parentiu en línia col·lateral sense límit de grau i les que tenen relacions de simple amistat o companyonia, sempre que no estiguin unides per vincle matrimonial o formin una parella estable amb una altra persona i visquin amb ella.

2. El nombre de convivents, si no són parents, resta limitat a quatre.

Article 240-3. Constitució

Les relacions convivencials es poden constituir en escriptura pública, a partir de la qual tenen plena efectivitat, o pel transcurs d'un període de dos anys de convivència.

Article 240-4. Acords

1. Els convivents poden regular vàlidament, amb llibertat de forma, les relacions personals i patrimonials, i els drets i deures respectius durant la convivència, sense que en cap cas pugui perjudicar terceres persones. En particular, hom pot convenir sobre la contribució igual o desigual a les despeses comunes i fins i tot que el treball domèstic i la càrrega econòmica sigui assumida íntegrament per algun dels convivents.

2. En previsió d'una ruptura futura també poden pactar sobre els efectes de l'extinció de la relació convivencial d'ajuda mútua.

Article 240-5. Extinció de la convivència

1. Les relacions de convivència s'extingeixen per les causes següents:

a) L'acord de tots els convivents.

b) La voluntat unilateral d'un dels membres.

c) La mort d'un dels convivents.

d) Les establertes pel pacte entre els convivents.

2. Si la relació de convivència s'ha establert entre més de dues persones, la voluntat unilateral, el matrimoni, la constitució d'una parella estable o la mort de qualsevol dels convivents, no extingeix la relació si la resta continuen

convivint, sens perjudici de les modificacions que es consideri convenient fer en els pactes reguladors de la convivència.

3 L'extinció de la relació deixa sense efecte els poders que un dels convivents hagi atorgat a favor de qualsevol dels altres. Igualment queden sense efecte els poders que un dels membres hagi atorgat a favor de qualsevol dels altres o tingui atorgats a favor seu des que s'aparti de la convivència.

Article 240-6. Efectes de l'extinció respecte a l'habitatge

1. Si l'extinció es produeix en vida de tots els convivents, els que no siguin titulars de l'habitatge disposen de tres mesos per abandonar-lo.

2. Si l'extinció es produeix per defunció de la persona propietària de l'habitatge, els convivents poden continuar ocupant-lo durant sis mesos, llevat que haguessin pactat una altra cosa.

3. Si la persona morta era arrendatària de l'habitatge, els convivents tenen dret a subrogar-se en la titularitat de l'arrendament pel termini d'un any, o pel temps que manqui per a l'expiració del contracte, si és inferior. A aquests efectes hauran de notificar-ho a l'arrendador, en el termini de tres mesos des de la mort de l'arrendatari, assenyalant la identitat del subrogat i acompanyant certificat de defunció.

Article 240-7. Pensió periòdica en cas de defunció

1. En cas d'extinció de la convivència per defunció d'un dels convivents, el convivent o els convivents que sobrevisquin que eren mantinguts totalment o parcialment pel premort durant l'any previ a la defunció i no tinguin mitjans econòmics suficients per a mantenir-se tenen dret a una pensió alimentària, a càrrec dels hereus d'aquell, per un període màxim de tres anys.

2. Per a establir la quantia i la durada s'ha de tenir en compte:

a) El cost del manteniment.

b) El temps en què fou mantingut o mantinguts.

c) El cabal relict.

3. La capitalització de la pensió a l'interès legal del diner no pot excedir la meitat del valor del cabal relict si els hereus són descendents, ascendents o col·laterals fins al segon grau de consanguinitat del causant. Si els hereus són menors d'edat o discapacitats el límit ha d'ésser la cinquena part del valor de l'herència.

4. No correspon dret a pensió si s'ha pactat així en la constitució del règim de convivència, i es perd si durant el temps fixat el beneficiari es casa o passa a conviure maritalment amb una altra persona o ha obtingut aliments de les persones obligades a prestar-los-hi.

5. Aquest dret s'ha de reclamar en el termini d'un any a comptar de l'extinció de la relació de convivència.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Primera. Registre de patrimonis protegits

1. Es crea el Registre de patrimonis protegits, depenent de la Direcció General de Dret i d'Entitats jurídiques.

2. Al Registre de patrimonis protegits s'hi faran constar:

a) Les escriptures de constitució de patrimonis protegits i les seves modificacions.

b) Les escriptures d'aportació de béns a patrimonis protegits constituïts i inscrits al Registre.

c) Els canvis en la persona de l'administrador o administradora de patrimonis protegits inscrits al Registre.

d) Qualsevol mesures adoptades judicialment, amb caràcter transitori o permanent, referides a l'administració de patrimonis protegits inscrits al Registre.

3. L'organització, el funcionament i la publicitat del Registre de patrimonis protegits es determinaran per via reglamentària.

Segona. Mesures de conciliació del treball i la vida familiar del personal d'administracions públiques catalanes que conviu en parella estable

1. Les mesures de conciliació del treball amb la vida familiar aplicables en les administracions públiques catalanes i que la legislació vigent estableixi en favor de convivents es refereixen a la parella estable d'acord amb l'article 234-1 del Codi civil.
2. Als efectes d'acreditar l'existència de parella estable, es pot aportar l'escriptura pública a què fa referència la lletra c) de l'article 234-1 del Codi civil o acta de notorietat que demostrï la convivència ininterrompuda durant dos anys o durant un període inferior, si iniciada la convivència els convivents han tingut un fill comú.

Tercera. Tractament fiscal de les relacions convivencials d'ajuda mútua.

1. Dins l'àmbit de competències assumides per la Generalitat en el marc de la Llei 14/1996, de 30 de desembre, de cessió de tributs de l'Estat a les comunitats autònomes i de mesures fiscals complementàries, les relacions convivencials d'ajuda mútua tenen, en relació amb l'impost de successions i donacions i respecte a les adquisicions mortis causa d'un dels convivents en l'herència de l'altre, l'assimilació als parents del III grup.
2. Als efectes del que estableix l'apartat 1, el convivent o convivents supervivents han d'acreditar l'existència de la convivència d'ajuda mútua mitjançant l'escriptura pública de formalització de la convivència, atorgada, com a mínim, dos anys abans de la mort del causant, o bé mitjançant acta de notorietat de la convivència i del transcurs del període mínim de dos anys d'aquesta.

Quarta. Especialitats processals relatives a pretensions patrimonials exercides dins dels processos matrimonials

1. Per determinar la titularitat de béns i si escau per dividir els comuns o adjudicar-los en qualsevol règim econòmic matrimonial, per fixar el crèdit de participació d'acord amb l'article 232-21 del Codi Civil i per determinar la procedència i quantia de la compensació per raó de treball d'acord amb l'article 232-5 del Codi Civil, en el procediment matrimonial se seguiran les següents regles:
 - 1a. A la demanda, o si escau en la reconvenió, s'ha d'acompanyar una proposta d'inventari que inclogui els béns propis i els de l'altre cònjuge, amb indicació del seu valor, i l'import de les obligacions, així com la documentació de rellevància patrimonial de què es disposi.
 - 2a. Contestada la demanda o la reconvenió, si s'observa discrepància quant a la composició, la titularitat o el valor dels béns, el tribunal requerirà les parts per tal que subsanin les omissions i completin la informació subministrada en el termini improrrogable de deu dies.
 - 3a. Les parts hauran de comparèixer a la vista amb tota la prova de la que hagin de valer-se. En cas que calgui alguna diligència de prova que s'hagi d'obtenir mitjançant auxili judicial, l'autoritat judicial decidirà, escoltades les al·legacions d'ambdues parts, amb suspensió de la tramitació el temps indispensable.
2. En decidir sobre la prova proposada, l'autoritat judicial indicarà la conveniència de practicar prova sobre aspectes controvertits de les pretensions patrimonials i, comunicant-ho a les parts, disposarà, si s'escau, la incorporació al procés de la informació rellevant per resoldre qualsevol aspecte del litigi que ja consti per altres causes, pendents o resoltes, entre les parts.
3. La sentència que es dicti en el procés principal resoldrà totes les pretensions.

Cinquena. Especialitats processals relatives a pretensions econòmico-matrimonials exercides en els processos de liquidació i divisió de l'herència

1. En cas de dissolució del matrimoni per mort, el cònjuge supervivent pot instar l'acció de divisió de cosa comuna respecte als béns que tinguessin en comunitat ordinària indivisa i la determinació de la compensació per raó de treball, d'acord amb el procediment dels articles 782 i següents de la Llei d'Enjudiciament Civil.

2. L'acord a que s'arribi o la sentència que es dicti en aquest procediment de divisió d'herència inclourà la determinació, liquidació i divisió dels béns que tinguessin en comunitat indivisa durant el matrimoni, i també, si s'escau, la compensació per raó de treball, concretats com a crèdits del cònjuge supervivent abonables pels qui resultin hereus.

Sisena. Procediments relatius a la ruptura de la parella estable

1. Els procediments judicials relatius al trencament de la parella estable es tramiten, en allò no previst expressament pel Codi civil, per les normes de la Llei d'Enjudiciament Civil en matèria de processos matrimonials. En aquests processos, les parts poden sotmetre les seves discrepàncies a mediació i l'autoritat judicial els pot remetre una sessió informativa sobre mediació, en els termes que preveu l'article 233-6 del Codi Civil.

2. Les reclamacions fonamentades en el Capítol 4 del Títol 3 del Llibre segon del Codi civil es poden acumular en un únic procés. En el mateix procés, qualsevol dels membres de la parella pot exercir l'acció de divisió de cosa comuna respecte als béns que tinguin en comunitat ordinària indivisa. Si hi ha pluralitat de béns en comunitat ordinària indivisa i un dels membres de la parella ho demana, l'autoritat judicial pot considerar-los com una massa comuna a efectes de la formació de lots i la seva adjudicació.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Primera. Institucions tutelars

1. Els règims de protecció constituïts abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei se subjectaran, quant als seus efectes i l'exercici dels càrrecs, a les disposicions del Codi civil. Les persones amb càrrecs tutelars els mantindran si no es troben subjectes a causa d'ineptitud d'acord amb les disposicions del Codi civil. Els protutors nomenats en virtut de la Llei 39/1991, de 30 de desembre, de la tutela i institucions tutelars, que continuaven en exercici dels seus càrrecs en aplicació de la disposició transitòria cinquena de la Llei 9/1998, de 15 de juliol, del Codi de família, cessaran en els mateixos, sens perjudici que l'autoritat judicial pugui acordar les mesures de protecció de la persona posada en tutela o del seu patrimoni que consideri necessàries.

2. Els poders en contemplació d'una futura situació d'incapacitat atorgats, en aplicació del Dret estatal supletori, abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei quedaran subjectes quant a la seva eficàcia i règim d'exercici a les disposicions del Codi civil.

3. Els processos sobre nomenament de càrrecs tutelars i els adreçats a obtenir l'autorització judicial per a poder realitzar determinats actes se substanciaran d'acord amb la normativa vigent anteriorment sempre que s'haguessin iniciat abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei, si bé, en cas de delació feta per un mateix, l'autoritat judicial podrà prescindir de la designació si concorren les circumstàncies de l'article 222-8 del Codi civil.

4. Els consells de tutela constituïts abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei es continuaran regint per les disposicions de la Llei 9/1998, de 15 de juliol, del Codi de família.

Segona. Efectes del matrimoni

1. Les disposicions dels capítols 1 i 2 del títol 3 del Llibre segon del Codi civil s'apliquen als matrimonis celebrats i subsistents en el moment d'entrada en vigor d'aquesta llei, sens perjudici del que estableix la disposició transitòria tercera quant als processos matrimonials iniciats amb anterioritat i als efectes ja decretats per resolució judicial.

2. Els règims econòmics matrimonials i altres actes convinguts en capítols matrimonials que s'haguessin atorgat d'acord amb la legislació anterior produiran els seus efectes d'acord amb la mateixa. Conserven la validesa els pactes atorgats en previsió d'una ruptura matrimonial abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei, sempre que complissin els requisits establerts per la legislació vigent en el moment del seu atorgament. Si aquesta legislació no emparava el contingut d'algun pacte, aquest serà tanmateix eficaç si és vàlid d'acord amb les disposicions del Codi civil.

3. Els dots, les tenutes, els aixovars i els cabalatges, els esponsalícis o escreixos, els tantumdem, els pactes d'igualtat de béns i guanys i els altres drets similars constituïts abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei es continuaran regint per les disposicions del text refós de la Compilació del Dret Civil de Catalunya, aprovat per Decret legislatiu 1/1984, de 19 de juliol.

Tercera. Efectes de la nul·litat del matrimoni, del divorci i de la separació judicial

1. En els processos matrimonials iniciats abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei és d'aplicació la normativa vigent en el moment de començar-los. No obstant això, si les dues parts hi estan d'acord i ho manifesten en moment processal oportú, es poden adoptar les mesures provisionals i definitives i, si escau, liquidar els béns comuns amb subjecció a les disposicions del Codi civil.

2. Els efectes de la nul·litat del matrimoni, el divorci o la separació judicial decretats a l'empara de la legislació anterior es mantindran, amb la possibilitat de modificar les mesures per circumstàncies sobrevingudes en aplicació de les normes vigents en el moment de la seva adopció. El manteniment d'aquest efectes es produeix sens perjudici de l'aplicació del Codi civil en els processos matrimonials que puguin entaular-se entre els mateixos cònjuges després de l'entrada en vigor d'aquesta llei.

3. No obstant el que disposa l'apartat 2, a petició de part es podrà acordar la revisió de les mesures adoptades en relació amb la cura i la custòdia dels fills comuns o el règim de relacions personals, la substitució de la pensió compensatòria acordada amb anterioritat per l'entrega d'un capital en béns o en diners, i la substitució de l'atribució judicial de l'ús de l'habitatge familiar per l'abonament d'una prestació dinerària, d'acord amb el que disposen els articles 233-10, 233-16 i 233-20 del Codi civil. La revisió es tramitarà pel procediment previst per a la modificació de mesures definitives.

Quarta. Convivència estable en parella

1. El temps de convivència, entre persones del mateix o de diferent sexe, transcorregut abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei, s'ha de tenir en compte als efectes del còmput dels dos anys previstos en l'article 234-1 del Codi civil, en matèria de parella estable.

2. Les disposicions del capítol 4 del títol 3 del Llibre segon del Codi civil s'apliquen a les parelles estables regides fins a l'entrada en vigor d'aquest llibre per la Llei 10/1998, de 15 de juliol, d'unions estables de parella.

3. Els pactes entre convivents celebrats d'acord amb la legislació anterior produiran els seus efectes segons la mateixa. Conserven la validesa els pactes atorgats en previsió d'una ruptura abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei, sempre que complissin els requisits establerts per la legislació vigent en el moment del seu atorgament. Si aquesta legislació no emparava el contingut d'algun pacte, aquest serà tanmateix eficaç si és vàlid d'acord amb les disposicions del Codi civil.

4. En els processos per al reconeixement d'efectes derivats de l'extinció d'una parella estable iniciats abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei és d'aplicació la normativa vigent en el moment de començar-los. No obstant això, si les dues parts hi estan d'acord i ho manifesten en moment processal oportú, es poden adoptar les mesures provisionals i definitives i, si escau, liquidar els béns comuns de què siguin titulars amb subjecció a les disposicions del Codi civil.

5. Els efectes de l'extinció d'una parella estable que ja haguessin estat establerts de conformitat amb la normativa anterior es mantindran, incloent-hi la possibilitat de modificar les mesures per circumstàncies sobrevingudes. No obstant això, a petició de part es podrà acordar la revisió de les mesures adoptades en relació amb la cura i la custòdia dels fills comuns o el règim de relacions personals, la substitució de l'atribució judicial de l'ús de l'habitatge familiar per l'abonament d'una prestació dinerària, i la substitució de la pensió alimentària acordada amb anterioritat per un capital en béns o en diners, d'acord amb el que disposen els articles 234-7, 234-8 i 234-11 del Codi civil. La revisió es tramitarà pel procediment previst per a la modificació de mesures definitives.

Cinquena. Filiació

1. Les disposicions del capítol 4 del títol 3 del Llibre segon del Codi civil tenen efectes retroactius, sigui quina sigui la data de determinació de la filiació.
2. Les accions de filiació nascudes a l'empara de la legislació anterior s'han d'ajustar als terminis que l'esmentada legislació assenyali, llevat que el termini corresponent fixat pel Codi civil sigui més llarg. Pel que fa al règim jurídic i a la transmissibilitat, s'han de regir per la legislació que resulti més favorable al fill o filla o a les persones legitimades per a exercir l'acció.
3. Les sentències fermes sobre filiació dictades a l'empara de la legislació anterior no impedeixen que es pugui exercir de nou l'acció que es fonamenti en una disposició del Codi civil o en un fet o una prova només admissible a l'empara d'aquest.

Sisena. Adopció

1. Les adopcions constituïdes en aplicació de la Llei 37/1991, de 30 de desembre, sobre mesures de protecció dels menors desemparats i de l'adopció, i les adopcions plenes constituïdes amb anterioritat a l'esmentada llei, produeixen els efectes que el llibre segon del Codi civil estableix per a l'adopció.
2. Les adopcions simples o menys plenes subsisteixen amb els efectes que els reconeixia la legislació anterior a la Llei 37/1991, de 30 de desembre, sobre mesures de protecció dels menors desemparats i de l'adopció. Si concorren els requisits exigits pel llibre segon del Codi civil, es pot promoure l'adopció, d'acord amb les seves disposicions, de les persones ja adoptades anteriorment en forma simple, sense que sigui obstacle el fet que no hi hagi hagut acolliment preadoptiu.
3. Els expedients d'adopció pendents de resolució davant els tribunals en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta llei s'han de tramitar d'acord amb la legislació anterior.

Setena. Potestat parental

El termini previst en l'apartat 1 de l'article 236-6 del Codi civil, en cas que es pretengui fer valer com a causa de privació de la potestat, s'haurà de computar des de l'entrada en vigor d'aquesta llei, sens perjudici que es pugui acreditar la concurrència de causa de privació de la potestat per qualsevol altre mitjà.

Vuitena. Relacions convivencials d'ajuda mútua

Les relacions convivencials d'ajuda mútua constituïdes a l'empara de la Llei 19/1998, de 28 de desembre, de situacions convivencials d'ajuda mútua, produeixen els efectes previstos en el títol 4 del llibre segon del Codi civil, sens perjudici de la validesa dels pactes reguladors de la convivència atorgats de conformitat amb l'esmentada llei.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Queden derogades la Llei 9/1998, de 15 juliol, del Codi de família, la Llei 10/1998, de 15 de juliol d'unions estables de parella, i la Llei 19/1998, de 28 de desembre, sobre situacions convivencials d'ajuda mútua.

DISPOSICIONS FINALS

Primera. Modificació del Llibre primer del Codi civil de Catalunya

Es modifiquen els següents articles del Llibre primer del Codi civil:

- a) La lletra a) de l'article 121-16 passa a tenir la redacció següent: "En les pretensions de les quals siguin titulars persones menors d'edat o incapaces, mentre no disposin de representació legal o hagin nomenat apoderat d'acord amb el que disposa l'apartat 2 de l'article 222-1, en l'àmbit de les seves funcions".
- b) A la lletra c) de l'article 121-16 se substitueix l'incís "de la unió estable de parella" per "de la parella estable".
- c) S'afegeix a l'article 121-16 una lletra f), amb la redacció següent: "En les pretensions entre la persona protegida i la persona apoderada d'acord amb el que disposa l'apartat 2 de l'article 222-1, en l'àmbit de les seves funcions".

Segona. Modificació del Llibre cinquè del Codi civil de Catalunya

Es modifiquen els següents articles del Llibre cinquè del Codi civil:

- a) A l'apartat 3 de l'article 531-9 se substitueix l'incís "del Codi de Família" per "del Llibre segon".
- b) A l'apartat 1, lletra d), de l'article 531-15 se substitueix l'incís "de la unió estable de parella" per "de la parella estable" i l'apartat 2 passa a tenir la següent redacció: "Les donacions oneroses únicament són revocables per incompliment de càrregues".
- c) Als apartats 1 i 6 de l'article 531-19 se substitueix l'incís "de la unió estable de parella" per "de la parella estable".
- d) A l'apartat 3 de l'article 531-20 se substitueix l'incís "de la unió estable de parella" per "de la parella estable".
- e) A l'apartat 2 de l'article 531-21 se substitueix l'incís "persones sotmeses a potestat o a un règim tutelar" per "persones en potestat parental o posades en tutela o un altre règim de protecció" i l'incís "Codi de Família" se substitueix per "Llibre segon".
- f) A la lletra c) de l'article 531-26 se substitueix l'incís "de la unió estable de parella" per "de la parella estable" i a la lletra d) s'hi afegeix "o entre la persona protegida i la persona apoderada d'acord amb el que disposa l'apartat 2 de l'article 222-1, en l'àmbit de les seves funcions".
- g) A l'apartat 6 de l'article 552-10 se substitueix l'incís "l'article 43 del Codi de Família" per "l'article 232-11" i l'incís "ruptura d'unions estables de parella" per "ruptura d'una parella estable".
- h) A l'apartat 1 de l'article 561-14 se substitueix l'incís "de persones en situació d'unió estable de parella" per "convivents en parella estable".
- i) A l'apartat 2 de l'article 562-4 se substitueix l'incís "l'article 83 del Codi de Família" per "els articles 233-18 a 233-23 i 234-8, en matèria d'habitatge familiar".
- j) A la lletra c) de l'article 565-16 se substitueix l'incís "convivents estables" per "convivents en parella estable" i l'incís "de la unió estable de parella" per "de la parella estable".
- k) A l'apartat 2 de l'article 569-29 se substitueix l'incís "en el Codi de família" per "en aquest Codi".
- l) A l'article 569-30 se substitueix l'incís "béns comprats" per "béns adquirits".
- m) L'article 569-31 resta redactat de la següent manera:
 - "1. En les hipoteques constituïdes per un cònjuge sobre drets o participacions de l'habitatge familiar, l'altre cònjuge no titular hi ha de donar el consentiment. Si manca el consentiment, el cònjuge titular pot demanar l'autorització judicial d'acord amb el que disposa l'article 231-8.

"2. La persona casada que hipoteca un habitatge, si aquest no té el caràcter de familiar, ho ha de manifestar expressament en l'escriptura de constitució de la hipoteca. La impugnació per l'altre cònjuge, en cas de declaració falsa o errònica de la persona que hipoteca, no pot perjudicar els creditors hipotecaris de bona fe."

- n) A la rúbrica de l'article 569-36 se substitueix l'incís "pensions compensatòries" per "prestacions compensatòries en forma de pensió", a l'apartat 1 d'aquest article l'incís "compensatòria o d'aliments" se substitueix per "prestació compensatòria en forma de pensió o una pensió alimentària" i a l'apartat 7 l'incís "l'article 86.2 del Codi de família" se substitueix per "l'apartat 2 de l'article 233-17". A l'apartat 8 se suprimeix l'incís "econòmica".
- o) A l'article 569-37 se substitueix l'incís "el Codi de família" per "aquest Codi".

Tercera. Entrada en vigor

Aquesta Llei entrarà en vigor el dia [...].